

อภิธานพจนานุกรม

สำนักหอสมุด

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการ : การติดตามการใช้หลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์
(อุบลราชธานี) พ.ศ. 2550 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์

ปกรณ์ ประจันบาน

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
วันลงทะเบียน..... 12 JUL 2011
เลขทะเบียน..... 1566870
เลขเรียกหนังสือ..... 2 LB

12
ปี ๒๕
2552

เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2552

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการ : การติดตามการใช้หลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา
(คุณานาน) พ.ศ. 2550 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

สนับสนุนโดยกองทุนศึกษาวิจัย คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยนเรศวร

กิตติกรรมประกาศ

รายงานวิจัยเรื่อง การติดตามการใช้หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา (กลุ่มงาน) พ.ศ. 2550 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวรฉบับนี้สำเร็จลงได้ก็ด้วยความสนับสนุนอันดีจากบุคคลหลายฝ่าย ประกอบด้วย รองศาสตราจารย์ ดร.สำราญ นิ่มแจ้ง รองคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ซึ่งอนุเคราะห์ให้คำปรึกษาตลอดการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณนิสิตหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา แขนงวิชาการประกันคุณภาพการศึกษา ได้แก่ นายโกศล เพ็ชสา นางสาวดวงสมร ยิ้มสด และ นายบุญเกิด เมืองแสน ที่ช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบคุณกองทุนศึกษาศาสตร์วิจัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวรที่ช่วยสนับสนุนงบประมาณการวิจัยในครั้งนี้ จนทำให้งานวิจัยสำเร็จลงได้

ขอขอบคุณคุณเดือนฉาย นิสิตหลักสูตรการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ที่ช่วยเหลือเกี่ยวกับการตรวจพิสูจน์อักษรและจัดรูปแบบเอกสาร และขอขอบคุณครอบครัวประจันบานที่ช่วยเป็นกำลังใจอย่างดี และขอขอบคุณคณาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ที่เป็นเพื่อนร่วมงานที่ดีอย่างยิ่ง ซึ่งคอยช่วยเหลือและให้กำลังใจด้วยดีตลอดมา

คุณค่าอันพึงมีจากงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยขอน้อมเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา คณาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

ดร.ปรกรณ์ ประจันบาน

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

สิงหาคม 2552

ชื่อเรื่อง การติดตามการใช้หลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ (คู่ขนาน)
พ.ศ. 2550 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์
คณะผู้วิจัย ดร. ปกรณ์ ประจักษ์บาน
ปีที่ทำวิจัย พ.ศ. 2552

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อติดตามการใช้หลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ (คู่ขนาน) พ.ศ. 2550 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ โดยศึกษาความคิดเห็นของนิสิตหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ (คู่ขนาน) พ.ศ. 2550 ชั้นปี 1-2 อาจารย์ผู้สอนวิชาเอกและวิชาชีพครู และประสานงานหลักสูตร (วิชาเอก) และผู้ประสานงานคณะศึกษาศาสตร์ ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group) นิสิต และสัมภาษณ์อาจารย์และผู้ประสานงานหลักสูตร ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการศึกษาความคิดเห็นของนิสิตเกี่ยวกับการเรียนการสอนในภาพรวม โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group) นิสิตชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 พบว่า การลงทะเบียน การลดเพิ่มวิชาเรียนและการติดต่อประสานงานต่างๆ ของนิสิตคู่ขนาน ในช่วงปีแรกที่เปิดหลักสูตรจะมีปัญหาความไม่พร้อม เนื่องจากขาดการประสานงานระหว่างคณะและงานทะเบียน กองบริการการศึกษา ทำให้ไม่มีคู่มือสำหรับนิสิตในหลักสูตรคู่ขนาน แต่ปัญหาดังกล่าวไม่เกิดขึ้นกับนิสิตที่เข้าเรียนในปีถัดมา กระบวนการจัดการเรียนรู้ของผู้สอนในวิชาเอก นิสิตมีความพึงพอใจต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ แต่ก็มีนิสิตในบางวิชาเอกที่เห็นว่า อาจารย์ผู้สอนให้ความสนใจเฉพาะนิสิตคณะศึกษาศาสตร์มากกว่า และอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกบางท่านก็ยังไม่ทราบว่านิสิตคู่ขนานเรียนร่วมอยู่ด้วยในห้องเรียน อาจารย์บางท่านสอนเร็วเกินไปทำให้นิสิตเรียนไม่ทัน และเวลาที่นิสิตต้องเรียนในห้องเรียนรวมหรือห้องถ่ายเทคก็เกิดปัญหา เช่น ไม่น่าสนใจ ตอบได้ไม่ได้ ผู้สอนอธิบายเร็วเกินไปและเวลามีปัญหาได้ถามเพียงอาจารย์ช่วยสอนเท่านั้น กระบวนการจัดการเรียนรู้ของผู้สอนในวิชาชีพครู นิสิตเห็นว่าอาจารย์ผู้สอนวิชาชีพครูมีความเอาใจใส่ดี มีความเป็นกันเอง แต่อาจารย์บางท่านมอบหมายงานให้นิสิตมากเกินไป ความรู้ความสามารถของผู้สอนในวิชาเอก นิสิตมีความพึงพอใจต่อความรู้ความสามารถของผู้สอนในวิชาเอก และมีความเห็นว่าอาจารย์ผู้สอนมีความรู้ความสามารถสูง และมีวิธีการถ่ายทอดที่ดี มีคุณวุฒิเหมาะสม และให้การยอมรับในทางวิชาการ บุคลิกภาพของผู้สอนในวิชาเอก/วิชาชีพครู นิสิตส่วนมากมีความพึงพอใจต่อบุคลิกภาพของผู้สอนและเห็นว่ามีความเหมาะสมดี บรรยากาศในการเรียน / รูปแบบการเรียนรู้ในวิชาเอก นิสิตส่วนใหญ่มีเจตคติที่ดีและมีความพึงพอใจต่อสภาพบรรยากาศในการจัดการสอน

ของอาจารย์ที่สอน บรรยากาศในการเรียน / รูปแบบการเรียนรู้ในวิชาชีพครู นิสิตเห็นว่าอาจารย์ผู้สอนวิชาชีพครูบางวิชาใช้วิธีการบรรยายมากเกินไป และมีการมอบหมายงานให้นิสิตทำในทุกรายชั่วโมง ข้อเสนอแนะอื่นๆ นิสิตได้สะท้อนความเห็นต่างๆ ออกมาเพื่อให้ทราบข้อปัญหา และต้องการให้มีการแก้ไขในภาคส่วนต่างๆ เพื่อให้เกิดความลงตัว และเกิดการบรรลุเป้าหมายทั้งสองฝ่าย ได้แก่ 1) การรับมอบหมายงานจากอาจารย์ จากความคิดเห็นของนิสิตเห็นว่า งานที่อาจารย์มอบหมายให้ในบางรายวิชามีมากเกินไป แต่ส่วนมากก็พอใจและยอมรับได้ งานที่สร้างปัญหาให้แก่ นิสิตเป็นส่วนใหญ่ คือ งานโครงการ (Project) 2) สื่อการเรียนการสอน ในระบบสื่อการเรียนการสอนของอาจารย์ที่เตรียมมาสอนนั้น นิสิตเห็นว่าน่าจะมีการปรับปรุงหลาย ๆ ประเด็น เพราะทำให้เกิดปัญหา เช่น พาวเวอร์พอยต์จากจอโปรเจกเตอร์ไม่ชัดเจน ตัวอักษรมีขนาดเล็กเกินไป สื่อจากจอโทรทัศน์ภาพไม่ชัดเจนเมื่อมองมากๆ จะทำให้ปวดตา จอทีวีเปลี่ยนสีจากสีขาวเป็นสีแดง อ่านไม่ออก เป็นต้น 3) ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม นิสิตเห็นว่าการจัดการในหลักสูตรเป็นการบริหารที่มีความลงตัว แต่การจัดการ เฉพาะทางนั้นเกิดความไม่เข้าใจ และเกิดการแบ่งแยกความเป็นนิสิต เช่น 3.1 การสนทนาในห้องเรียนอาจารย์มักจะสนใจเฉพาะกลุ่มนิสิตคณะวิทยาศาสตร์ 3.2 การตัดเกรดควรให้มีระบบที่เหมาะสมกว่านี้ และเร็วกว่านี้เพื่อเด็กที่มีปัญหาเรื่องเกรดจะได้ปรับตัวทัน 3.3 การสร้างความสัมพันธ์กันในระดับคณะทั้งสองยังมีความห่างเหิน ทำให้นิสิตคู่ขนานมีความรู้สึกไม่ค่อยสบายใจ อยากจะให้มีการจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์กันแบบเพื่อนพ้องน้องพี่ให้มากกว่านี้ และให้มีรุ่นพี่มารับผิดชอบกว่าที่เป็นอยู่ จะได้ทำให้เกิดความรู้สึกที่ดีขึ้น

2. ผลการศึกษาความคิดของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกและวิชาชีพครู พบว่า ความพึงพอใจต่อความรู้พื้นฐานของนิสิต อาจารย์ผู้สอนมีความพึงพอใจต่อความรู้พื้นฐานของนิสิตในระดับพอใช้ แต่ต้องการให้นิสิตคู่ขนานมีความพยายามและความตั้งใจเรียนให้มากกว่าเดิม ส่วนนิสิตในคณะสังคมศาสตร์มีความรู้พื้นฐานไม่แตกต่างกัน ความพึงพอใจต่อพฤติกรรมการเรียนของนิสิต อาจารย์ผู้สอนวิชาเอกเห็นว่า พฤติกรรมการเรียนของนิสิตคู่ขนานส่วนมากมีความพยายาม และมีความสนใจและตั้งใจเรียนดี แต่ระดับคุณภาพทางการเรียนและความรู้พื้นฐานควรจะต้องปรับปรุงให้มีระดับที่สูงขึ้น ความพึงพอใจคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิต อาจารย์ผู้สอนเห็นว่า พฤติกรรมที่นิสิตคู่ขนานแสดงออกยังไม่เป็นที่พอใจ คือ นิสิตคู่ขนานยังไม่สามารถมีปฏิสัมพันธ์กับนิสิตคณะวิทยาศาสตร์ โดยเฉพาะกับรุ่นพี่คณะวิทยาศาสตร์ ดังนั้น นิสิตควรพยายามสร้างความสัมพันธ์กับกลุ่มของนิสิตคณะวิทยาศาสตร์ให้ได้ทุกกลุ่ม เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการเรียนมากขึ้น และควรแสดงบทบาทการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ในห้องเรียนกับเพื่อนนิสิตกลุ่มอื่น และอาจารย์ผู้สอนให้มากขึ้น ความพึงพอใจต่อบรรยากาศการเรียนรู้นิสิตคู่ขนานส่วนใหญ่ไม่กล้าที่จะมีปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์มากเท่าที่ควร ข้อเสนอแนะอื่นๆ ของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกและวิชาชีพครู

อาจารย์หลายท่านได้แสดงความคิดเห็นและได้ให้ข้อเสนอแนะ เช่น 1) อาจารย์เสนอแนะให้นิสิตควรทำโครงการให้สัมพันธ์กับรายวิชาที่เรียนมากกว่าทำอย่างอิสระและไม่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่เรียน 2) นิสิตควรศึกษาตนเองให้พบความเป็นตัวตนของตนเองว่าตนเองมีเป้าหมายทางการเรียนอย่างไร เพราะการศึกษาจะต้องไปเจาะลงลึกในพื้นฐานความรู้ที่แท้จริงที่นิสิตจะต้องนำไปใช้ ในอนาคต 3) การเรียนในวิชาเอกต่าง ๆ ต้องเจาะลึก ดังนั้น นิสิตจะต้องมีพื้นฐานบางประการพอเพียงต่อการศึกษาเพื่อจะได้เป็นพื้นฐานสำหรับการเรียนในวิชาเอกต่อไป ดังนั้น นิสิตคู่ขนานจะต้องตระหนักและพยายามปรับปรุงพื้นฐานของตนเองตลอดเวลา 4) ควรมีการส่งเสริมให้นิสิตได้ทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างวิชาเอกหรือระหว่างคณะหรือระหว่างรุ่นพี่และรุ่นน้อง รวมทั้งระหว่างนิสิตกับอาจารย์ผู้สอน เพื่อให้นิสิตสามารถปรับตัวได้อย่างรวดเร็ว และเกิดความร่วมมือในการเรียนรู้ต่อกัน 5) การตั้งอาจารย์ที่ปรึกษาระหว่างหลักสูตรหรือระหว่างสาขามีความสำคัญมาก เพราะจะช่วยให้การประสานงานมีประสิทธิภาพ และควรแต่งตั้งทั้งอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาเอกและวิชาชีพรู เพื่อทำให้อาจารย์สามารถดูแลนิสิตได้อย่างทั่วถึง ใกล้ชิด ทั้งความประพฤติและการเรียนเป็นรายบุคคล นอกจากนี้ อาจารย์ที่ปรึกษาวิชาเอกและวิชาชีพรูจะต้องมีปฏิสัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่อง 6) ควรมีการแยกกลุ่มนิสิตคู่ขนานไปเรียนเพิ่มเติมในบางรายวิชาเป็นพิเศษ 7) การคัดเลือกนิสิตในหลักสูตรคู่ขนานควรมีการระบุงณฑ์ที่ชัดเจน เพื่อให้ได้นิสิตที่มีพื้นฐานที่ดี เช่น GPA ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นต้น

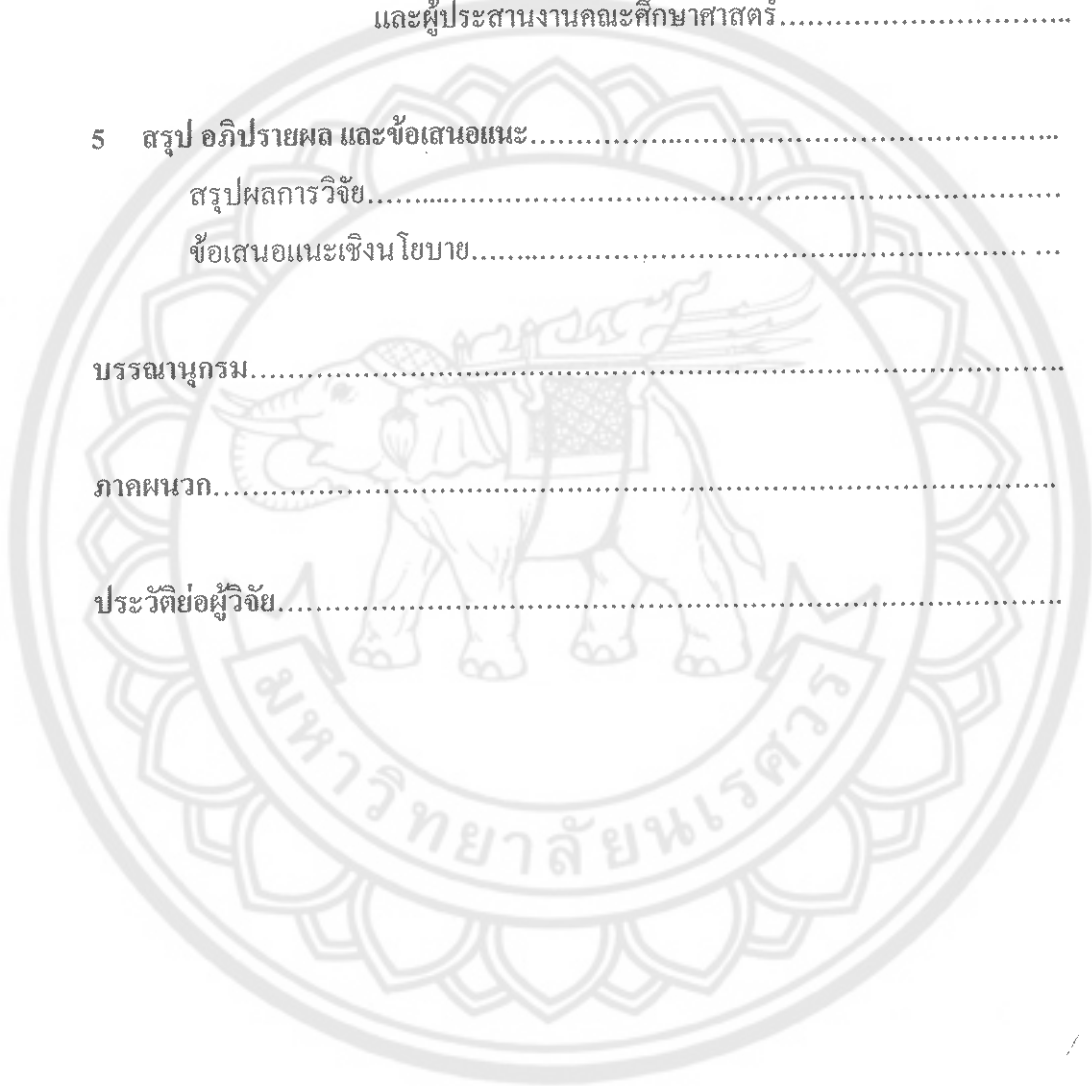
3. ความคิดเห็นของผู้ประสานงานหลักสูตรวิชาเอกและผู้ประสานงานคณะศึกษาศาสตร์พบว่า ด้านการติดต่อ / ประสานงาน เจ้าหน้าที่ผู้ประสานงานหลักสูตรเห็นว่า การทำงานที่ผ่านมา มีความลงตัว และมีการประสานงานกันได้สะดวกเป็นไปในทางที่ดี ซึ่งอาจมีปัญหาคงไม่เข้าใจในระบบเพียงในระยะแรกเท่านั้น ด้านงบประมาณ การใช้จ่ายงบประมาณของเจ้าหน้าที่ ในการดำเนินการต่างๆ ทางเจ้าหน้าที่เห็นว่า งบประมาณที่ใช้เป็นงบประมาณที่ทางภาควิชาและคณะได้อนุมัติให้ใช้ได้อยู่แล้ว และการดำเนินงานก็ไม่ได้มีการใช้จ่าย เนื่องจากเป็นการติดต่อสื่อสารกันในระบบการทำงานเท่านั้น ด้านการจัดตารางการสอน การจัดตารางเรียนให้กับนิสิตคู่ขนานมีการจัดรวมกับนิสิตคณะวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์ไม่ได้มีการจัดทำเป็นพิเศษหรือนอกเหนือไปจากกัน ดังนั้นจึงไม่มีปัญหา ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เจ้าหน้าที่ ให้ข้อสังเกตว่า ถ้า นิสิตมีผลการเรียน F ในรายวิชาใด จะมีวิธีการช่วยเหลือได้หรือไม่ เนื่องจากถ้าเป็นช่วงภาคเรียนฤดูร้อน นิสิตต้องเรียนในรายวิชาการศึกษา ทำให้หน่วยการเรียนเต็มตามเกณฑ์ จึงไม่สามารถลงเรียนในรายวิชาที่มีผลการเรียน F ได้ ซึ่งหากทำเรื่องขออนุมัติก็อาจไม่ได้รับการอนุมัติจากมหาวิทยาลัย หากไม่มีการประสานงานกันล่วงหน้าเสียก่อน จึงอาจทำให้นิสิตเสียโอกาสและสำเร็จการศึกษาล่าช้า

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
ความสำคัญของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
ตอนที่ 1 หลักสูตรการศึกษามัธยมศึกษา สาขาวิชาการศึกษา (คู่ขนาน).....	7
ตอนที่ 2 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการประเมินและการติดตามการใช้หลักสูตร..	19
ตอนที่ 3 เอกสารแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการสนทนากลุ่ม.....	28
ตอนที่ 4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	36
ตอนที่ 5 กรอบแนวคิดในการวิจัย	41
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	42
แหล่งข้อมูล.....	42
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	43
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	44
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	46
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	48
ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูล.....	49
ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความคิดเห็นของนิสิตหลักสูตรการศึกษามัธยมศึกษา สาขาวิชาการศึกษา (คู่ขนาน) พ.ศ. 2550.....	51
ตอนที่ 3 การศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอน	57

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ตอนที่ 4 การศึกษาความคิดเห็นของผู้ประสานงานหลักสูตร (วิชาเอก) และผู้ประสานงานคณะศึกษาศาสตร์.....	65
5 สรุปรูปอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	67
สรุปรูปผลการวิจัย.....	67
ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย.....	71
บรรณานุกรม.....	73
ภาคผนวก.....	76
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	92

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	โครงสร้างหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา (คู่ขนาน).....	8
2	จำนวนและร้อยละแสดงสถานภาพของผู้ให้ข้อมูลการติดตามการใช้หลักสูตร การศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา (คู่ขนาน) พ.ศ. 2550 คณะ ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.....	49

บัญชีภาพ

ภาพ

หน้า

1	ประเภทของการประเมินโดยจำแนกตามช่วงเวลา.....	23
2	ขั้นตอนการติดตามประเมินผล.....	27
3	ลักษณะการเรียงคำถาม.....	30
4	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	41

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาครูเป็นหัวใจสำคัญของการยกระดับคุณภาพของการศึกษา ทั้งนี้ ครูคือผู้ขับเคลื่อนกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเยาวชนให้ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ การพัฒนาอบรมครูให้เป็นคนดี มีคุณธรรม สร้างให้ครูมีความรู้ ความสามารถ และรักษาชีพของความเป็นครูอย่างแท้จริงจึงเป็นบทบาทสำคัญสำหรับสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่ทำหน้าที่ผลิตครู กระบวนการศึกษาที่มุ่งผลิตครูหรือนุเคราะห์ทางการศึกษาให้ออกไปสู่โรงเรียนหรือสถาบันต่างๆ จึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้เพื่อเป็นการตอบสนองต่อสังคมที่ต้องการครูที่มีคุณภาพ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร มีความเชื่อว่าการพัฒนาครูที่ดีมีคุณภาพสูงจะต้องพัฒนาให้เกิดความลุ่มลึกในศาสตร์แห่งวิชาการและวิชาชีพครูอย่างเข้มแข็ง เพื่อหล่อหลอมให้เกิดความเจริญงอกงามอย่างสมบูรณ์ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้ดำรงชีพและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวรจึงคิดที่จะพัฒนาหลักสูตรในลักษณะพิเศษ ที่มุ่งผลิตครูที่มีคุณภาพสูง โดยมุ่งให้มีความลุ่มลึกในศาสตร์แห่งวิชาการตามสาขาวิชาที่ถนัด และมุ่งหล่อหลอมให้มีจิตวิญญาณของความเป็นครู และรักในอาชีพครูอย่างแท้จริง ซึ่งหลักสูตรดังกล่าวนี้ ก็คือ หลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา (คู่ขนาน) มีลักษณะการจัดการเรียนรู้เป็นศาสตร์คู่ขนาน โดยจัดให้เรียนในศาสตร์สาขาวิชาเฉพาะ และวิชาชีพครูในลักษณะขนานกันไปตลอดหลักสูตร

การจัดการหลักสูตรคู่ขนานนี้มุ่งเน้นเพื่อตอบสนองความต้องการผลิตครูที่มีคุณภาพทางด้านวิชาการและทางด้านคุณธรรมของอาชีพแห่งความเป็นครู หลักสูตรคู่ขนานนี้ดำเนินการเปิดรับผู้เรียนมาแล้วเป็นเวลา 2 ปี การดำเนินการมีปัญหาในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านการจัดการเรียนการสอน การบริหารหลักสูตร และการประสานงานระหว่างคณะศึกษาศาสตร์ และคณะอื่น ๆ ที่จัดคู่ขนานกัน

ดังนั้น เพื่อให้ทราบว่า การดำเนินการจัดการเรียนการสอน และการบริหารจัดการหลักสูตรประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรหรือไม่ มีปัญหาเพียงใด จึงได้จัดให้มีการติดตามการใช้หลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา (คู่ขนาน) เพื่อให้ทราบว่าผลการดำเนินการเป็นอย่างไร และเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนเกี่ยวกับการดำเนินการตามหลักสูตรในปีการศึกษาต่อไป และเป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานตามหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ

สูงขึ้น เพื่อให้คณะผู้ดำเนินงานได้ทราบว่าการทำงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากน้อยเพียงใด ตลอดจนจะทำให้ทราบปัญหา และอุปสรรคของการดำเนินงาน และแนวทางการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ ซึ่งคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวรสามารถนำไปเป็นสารสนเทศที่จะนำไปสู่การวางแผนการทำงานที่มีประสิทธิภาพในอนาคต ทำให้สามารถพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ และมีประสิทธิภาพสูงสุด

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อติดตามการใช้หลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา (คู่ขนาน) พ.ศ. 2550 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร โดยมีประเด็นสำคัญดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนิสิตหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา (คู่ขนาน) พ.ศ. 2550 ในประเด็นเกี่ยวกับ
  - ความสะดวกในการลงทะเบียน การลด/เพิ่มวิชาเรียน การติดต่อประสานงาน
  - กระบวนการจัดการเรียนรู้ของผู้สอนในวิชาเอก/ผู้สอนในวิชาชีพครู
  - ความรู้ความสามารถของผู้สอนในวิชาเอก/ผู้สอนในวิชาชีพครู
  - บุคลิกภาพของผู้สอนในวิชาเอก/ผู้สอนในวิชาชีพครู
  - บรรยากาศในการเรียนและรูปแบบการเรียนรู้ในวิชาเอก/ผู้สอนในวิชาชีพครู
  - เจตคติของผู้สอนต่อนิสิต
  - ข้อเสนอแนะอื่น ๆ
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอน ดังนี้
  - 2.1 อาจารย์ผู้สอนวิชาเอก ในประเด็นเกี่ยวกับ
    - ความรู้พื้นฐานของนิสิต
    - พฤติกรรมการเรียนของนิสิต
    - คุณลักษณะที่พึงประสงค์ (ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน , ขยัน , อดทน , รับผิดชอบ) ของนิสิต
    - บรรยากาศการเรียนรู้
  - 2.2 อาจารย์ผู้สอนวิชาชีพครู ในประเด็นเกี่ยวกับคุณลักษณะความเป็นครูของนิสิตที่เรียนในหลักสูตร
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ประสานงานหลักสูตร (วิชาเอก) และผู้ประสานงานคณะศึกษาศาสตร์ ในประเด็นเกี่ยวกับ
  - ปัญหาการติดต่อ / ประสานงาน

- ปัญหาค่านงบประมาณ
- ปัญหาการจัดตารางการสอน
- ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยในครั้งมีความสำคัญ ดังต่อไปนี้

1. ทำให้ได้แนวทางในการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ (กลุ่มงาน) พ.ศ. 2550 ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น
2. ทำให้ได้แนวทางในการพัฒนานิสิตให้เป็นครูที่มีศักยภาพสูงในอนาคต ตรงตามเป้าประสงค์และปรัชญาของหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต ที่ว่า “หลักสูตรของคณะศึกษาศาสตร์มีความเชื่อว่า การพัฒนาครูที่ดีมีคุณภาพสูงจะต้องพัฒนาให้เกิดความถนัดถึกในศาสตร์แห่งวิชาการ และวิชาชีพครูอย่างเข้มแข็ง เพื่อหล่อหลอมให้เกิดความเจริญงอกงามอย่างสมบูรณ์ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ให้ดำรงชีพและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข”
3. ทำให้ได้แนวทางในการสร้างความร่วมมือซึ่งกันและกันระหว่างคณะ ผู้สอน เจ้าหน้าที่ และผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะทำให้การจัดการศึกษาสำเร็จตามวัตถุประสงค์

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลในการติดตามการใช้หลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ (กลุ่มงาน) พ.ศ. 2550 ในครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. นิสิตหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ (กลุ่มงาน) ที่เข้าเรียนในปีการศึกษา 2550 – 2551 จำนวน 36 คน จำแนกเป็น 6 วิชาเอก ได้แก่

1.1 วิชาเอกคณิตศาสตร์	ชั้นปี 1-2	ชั้นปีละ 3 คน	รวม 6 คน
1.2 วิชาเอกฟิสิกส์	ชั้นปี 1-2	ชั้นปีละ 3 คน	รวม 6 คน
1.3 วิชาเอกเคมี	ชั้นปี 1-2	ชั้นปีละ 3 คน	รวม 6 คน
1.4 วิชาเอกชีววิทยา	ชั้นปี 1-2	ชั้นปีละ 3 คน	รวม 6 คน
1.5 วิชาเอกวิทยาการคอมพิวเตอร์	ชั้นปี 1-2	ชั้นปีละ 3 คน	รวม 6 คน
1.6 วิชาเอกพัฒนาสังคม	ชั้นปี 1-2	ชั้นปีละ 3 คน	รวม 6 คน
2. อาจารย์ผู้สอนวิชาเอกและวิชาชีพครู จำนวน 14 คน จำแนกเป็น

2.1 วิชาเอกคณิตศาสตร์	ชั้นปี 1-2	ชั้นปีละ 1 คน	รวม 2 คน

2.2	วิชาเอกฟิสิกส์	ชั้นปี 1-2	ชั้นปีละ 1 คน รวม 2 คน
2.3	วิชาเอกเคมี	ชั้นปี 1-2	ชั้นปีละ 1 คน รวม 2 คน
2.4	วิชาเอกชีววิทยา	ชั้นปี 1-2	ชั้นปีละ 1 คน รวม 2 คน
2.5	วิชาเอกวิทยาการคอมพิวเตอร์	ชั้นปี 1-2	ชั้นปีละ 1 คน รวม 2 คน
2.6	วิชาเอกพัฒนาสังคม	ชั้นปี 1-2	ชั้นปีละ 1 คน รวม 2 คน
2.7	วิชาชีพรู	ชั้นปี 1-2	ชั้นปีละ 1 คน รวม 2 คน

3. ผู้ประสานงานประจำหลักสูตรทั้งวิชาเอกและวิชาชีพรู จำนวน 6 คน จำแนกเป็นผู้ประสานงานประจำหลักสูตรวิชาเอกทางคณิตศาสตร์-วิทยาศาสตร์และคอมพิวเตอร์ คณะวิทยาศาสตร์ จำนวน 2 คน ผู้ประสานงานประจำหลักสูตรวิชาเอกพัฒนาสังคม คณะสังคมศาสตร์ จำนวน 2 คน และผู้ประสานงานประจำหลักสูตรวิชาชีพรู คณะศึกษาศาสตร์ จำนวน 2 คน

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ผลการใช้หลักสูตรการศึกษามัธยมศึกษา สาขาวิชาการศึกษา (กลุ่มนาน) พ.ศ. 2550 จำแนกเป็น

1. ความคิดเห็นของนิสิต หลักสูตรการศึกษามัธยมศึกษา สาขาวิชาการศึกษา (กลุ่มนาน) พ.ศ. 2550 ในประเด็นเกี่ยวกับ

- ความสะดวกในการลงทะเบียน การลด/เพิ่มวิชาเรียน การติดต่อประสานงาน
- กระบวนการจัดการเรียนรู้ของผู้สอนในวิชาเอก/ผู้สอนในวิชาชีพรู
- ความรู้ความสามารถของผู้สอนในวิชาเอก/ผู้สอนในวิชาชีพรู
- บุคลิกภาพของผู้สอนในวิชาเอก/ผู้สอนในวิชาชีพรู
- บรรยากาศในการเรียนและรูปแบบการเรียนรู้ในวิชาเอก/ผู้สอนในวิชาชีพรู
- เจตคติของผู้สอนต่อนิสิต
- ข้อเสนอแนะอื่นๆ

2. ความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอน ได้แก่

2.1 อาจารย์ผู้สอนวิชาเอก ในประเด็นเกี่ยวกับ

- ความรู้พื้นฐานของนิสิต
- พฤติกรรมการเรียนของนิสิต
- คุณลักษณะที่พึงประสงค์ (ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน , ขยัน , อดทน , รับผิดชอบ) ของ

นิสิต

- บรรยากาศการเรียนรู้

2.2 อาจารย์ผู้สอนวิชาชีพครู ในประเด็นเกี่ยวกับคุณลักษณะความเป็นครูของนิสิตที่เรียนในหลักสูตร

3. ความคิดเห็นของผู้ประสานงานหลักสูตร (วิชาเอก) และผู้ประสานงานคณะศึกษาศาสตร์ ในประเด็นเกี่ยวกับ

- ปัญหาการติดต่อ / ประสานงาน
- ปัญหาด้านงบประมาณ
- ปัญหาการจัดตารางการสอน
- ข้อเสนอแนะอื่นๆ

ขอบเขตด้านระยะเวลาดำเนินการ

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามระยะเวลา ดังนี้

1. จัดทำและส่งข้อเสนอโครงการวิจัย	เดือนธันวาคม 2551
2. สร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย	เดือนมกราคม 2552
3. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล	เดือนมกราคม – กุมภาพันธ์ 2552
4. วิเคราะห์ข้อมูล	เดือนมีนาคม 2552
5. เขียนรายงานการวิจัย	เดือนมีนาคม – เมษายน 2552
6. จัดพิมพ์รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์	เดือนกรกฎาคม 2552

รวมระยะเวลาในการทำวิจัย 9 เดือน

นิยามศัพท์เฉพาะ

การติดตามผล หมายถึง กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของนิสิต ความคิดเห็นของอาจารย์ ความคิดเห็นของผู้ประสานงานหลักสูตรทั้งในคณะที่สอนในวิชาเอก และคณะศึกษาศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ (กลุ่มงาน) พ.ศ. 2550

หลักสูตรกลุ่มงาน หมายถึง หลักสูตรการศึกษาที่เปิดสอนนิสิต 2 สาขาวิชา คือ วิชาการศึกษา และวิชาเอก ประกอบด้วย สาขาวิชาทางด้านวิทยาศาสตร์ และสาขาวิชาพัฒนาสังคม ใช้เวลาในการเรียน 5 ปีการศึกษาๆ ละ 3 ภาคเรียน ซึ่งผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาจะได้รับปริญญา 2 ฉบับ คือ ปริญญาการศึกษาระดับบัณฑิต และปริญญาตามสาขาวิชาเอก

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การติดตามการใช้หลักสูตรการศึกษาระดับชั้น สาขาวิชาการศึกษา (ผู้ชานาน)
พ.ศ. 2550 ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 หลักสูตรการศึกษาระดับชั้น สาขาวิชาการศึกษา (ผู้ชานาน)

ตอนที่ 2 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการประเมินและการติดตามการใช้หลักสูตร

- 2.1 ความหมายของการประเมิน
- 2.2 สาเหตุของการประเมิน
- 2.3 ประโยชน์ของการประเมิน
- 2.4 ประเภทของการประเมิน
- 2.5 ความหมายของการติดตามผล
- 2.6 ประโยชน์ของการติดตามผล
- 2.7 การกำกับติดตามประเมินผล
- 2.8 ขั้นตอนการกำกับติดตามประเมินผล

ตอนที่ 3 เอกสารแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดของการสนทนากลุ่ม

- 3.1 แนวคิดของการสนทนากลุ่ม
- 3.2 ความเป็นมาของการสนทนากลุ่ม
- 3.3 ความหมายของการจัดสนทนากลุ่ม
- 3.4 วิธีสร้างแนวคำถามและการกำหนดประเด็นปัญหา
- 3.5 องค์ประกอบของการสนทนากลุ่ม
- 3.6 การดำเนินการสนทนากลุ่ม
- 3.7 ข้อดีของการจัดสนทนากลุ่ม (Advantages of focus group session)
- 3.8 ข้อจำกัดของการสนทนากลุ่ม (Limitations of focus group session)
- 3.9 การประมวลผลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 5 กรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวคิดต่าง ๆ นำเสนอดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 หลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา (ผู้ชมนาน)

1. ชื่อหลักสูตร

ชื่อภาษาไทย	:	หลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา
ชื่อภาษาอังกฤษ	:	Bachelor of Education Program in Education

2. ชื่อปริญญา

ชื่อเต็ม	:	การศึกษาระดับบัณฑิต (การศึกษา)
	:	Bachelor of Education (Education)
ชื่อย่อ	:	กศ.บ. (การศึกษา)
	:	B.Ed. (Education)

3. ปรัชญาของหลักสูตร

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร มีความเชื่อว่าการพัฒนาครูที่ดีมีคุณภาพสูงจะต้องพัฒนาให้เกิดความมุ่งมั่นในศาสตร์แห่งวิชาการและวิชาชีพครูอย่างเข้มแข็งเพื่อหล่อหลอมให้เกิดความเจริญงอกงามอย่างสมบูรณ์ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้ดำรงชีพและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

4. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

1. เพื่อให้มีความรู้ความสามารถและทักษะในการสอนตามลักษณะและธรรมชาติของวิชาเอก ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับอาชีวศึกษา
2. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจสภาพและการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมในประเทศและในโลก มุ่งมั่นในการพัฒนาประเทศตามบทบาทและหน้าที่ของตน ตลอดจนอนุรักษ์และเสริมสร้างทรัพยากรธรรมชาติ ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมของท้องถิ่นและประเทศ
3. เพื่อให้มีคุณธรรม มีระเบียบวินัย มีความใฝ่รู้ ตรงต่อเวลา ซื่อสัตย์สุจริต ขยันหมั่นเพียร ต้านภัยในจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ และมีความรับผิดชอบต่อน้ำที่และสังคม

5. การวัดผลและการสำเร็จการศึกษา

เป็นไปตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยนเรศวร ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ.2549 รายละเอียดแจ้งไว้ในภาคผนวก ก

6. หลักสูตร

6.1 จำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 161 หน่วยกิต

6.2 โครงสร้างหลักสูตร

หลักสูตรสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ ประกอบด้วยแขนงวิชาหลักต่าง ๆ ได้แก่

6.2.1 แขนงวิชาคณิตศาสตร์

6.2.2 แขนงวิชาฟิสิกส์

6.2.3 แขนงวิชาเคมี

6.2.4 แขนงวิชาชีววิทยา

6.2.5 แขนงวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์

6.2.6 แขนงวิชาพัฒนาสังคม

6.2.7 แขนงวิชาพลานามัย

มีโครงสร้างหลักสูตร ดังนี้

ตาราง 1 โครงสร้างหลักสูตรการศึกษาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ (คู่ขนาน)

ที่	รายการ	เกณฑ์ สกอ.	เกณฑ์ วิชาชีพ	หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2550
1	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป ไม่น้อยกว่า	30	30	30
2	หมวดวิชาเฉพาะด้าน ไม่น้อยกว่า	114	74	125
	2.1 วิชาแกน (วิชาชีพครู)	-	50	50
	2.1.1 วิชาชีพครูบังคับ	-	-	41
	2.1.2 วิชาชีพครูเลือก	-	-	9
	2.2 วิชาเอก ไม่น้อยกว่า	-	-	75
	2.2.1 วิชาเอกบังคับ	-	-	63
	2.2.2 วิชาเอกเลือก ไม่น้อยกว่า	-	-	12
	2.3 รายวิชาบังคับไม่นับหน่วยกิต	-	-	-
3	หมวดวิชาเลือกเสรี ไม่น้อยกว่า	6	6	6
	หน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่า	150	160	161

รายวิชาในหมวดต่าง ๆ

หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	ไม่น้อยกว่า	30	หน่วยกิต
ก. วิชาศึกษาทั่วไปบังคับ		21	หน่วยกิต
1) กลุ่มวิชาภาษา		9	หน่วยกิต
001103	ทักษะภาษาไทย	3(3-0)	
	Thai Language Skills		
001111	ภาษาอังกฤษพื้นฐาน 1	3(3-0)	
	Foundations of English I		
001112	ภาษาอังกฤษพื้นฐาน 2	3(3-0)	
	Foundations of English II		
2) กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์		3	หน่วยกิต
001126	การคิด การใช้เหตุผลและจริยธรรม	3(3-0)	
	Thinking, Reasoning and Ethics		
3) กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์		3	หน่วยกิต
001134	ภูมิทัศน์ภาคเหนือตอนล่าง	3(3-0)	
	Conspectus of the Lower Northern Region		
4) กลุ่มวิชาพลานามัย		3	หน่วยกิต
	วิชาสำหรับกลุ่มพลานามัยบังคับ	2	หน่วยกิต
001151	การเสริมสร้างคุณภาพชีวิต	2(2-0)	
	Improvement of the Quality of Life		
	วิชาสำหรับกลุ่มพลานามัยเลือก	1	หน่วยกิต
001152	การบริหารกาย	1(0-2)	
	Body Conditioning		
001153	กิจกรรมเข้าจังหวะ	1(0-2)	
	Rhythmic Activities		
001154	ว่ายน้ำ	1(0-2)	
	Swimming		
001155	ลีลาศ	1(0-2)	
	Ballroom Dance		

001156	ตะกร้อ Takraw	1(0-2)	
001157	กิจกรรมกีฬาและนันทนาการ Sports and Recreation Activity	1(0-2)	
5) กลุ่มวิชาสหศาสตร์		3	หน่วยกิต
001160	พฤติกรรมมนุษย์ Human Behavior	3(3-0)	
ข. วิชาศึกษาทั่วไปเลือก		9	หน่วยกิต
1. กลุ่มวิชาภาษา			
001113	ภาษาอังกฤษเชิงวิชาการ English for Academic Purposes	3(3-0)	
2. กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์			
001121	สารสนเทศศาสตร์เพื่อการศึกษาค้นคว้า Information Science for Study and Research	3(3-0)	
001122	ปรัชญาชีวิต Philosophy of Life	3(3-0)	
001123	ภาษา สังคมและวัฒนธรรม Language, Society and Culture	3(3-0)	
001124	ปริทรรศน์ศิลปะการแสดงไทย Introduction to Thai Performing Arts	3(3-0)	
001125	ศิลปะการฟังและความเข้าใจเกี่ยวกับดนตรี Music Appreciation	3(3-0)	
001127	มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม Man and Environment	3(3-0)	
3. กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์			
001131	กฎหมายพื้นฐานเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต Fundamental Laws for Quality of Life Development	3(3-0)	

001132	อารยธรรมโลก World Civilization	3(3-0)	
001133	การเป็นผู้ประกอบการ Entrepreneurship	3(3-0)	
001135	ไทยศึกษา Thai Studies	3(3-0)	
001136	สภาวะการณ์โลก Global Issues	3(3-0)	
4. กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์			
001141	คอมพิวเตอร์สารสนเทศขั้นพื้นฐาน Introduction to Computer Information Science	3(2-2)	
001142	คณิตศาสตร์สำหรับชีวิตในยุคสารสนเทศ Essential Mathematics for Life in the Information Age	3(3-0)	
001143	ยาและสุขภาพ Drugs and health	3(3-0)	
001245	วิทยาศาสตร์ในชีวิตประจำวัน Science in Everyday Life	3(3-0)	
ค. หมวดวิชาเฉพาะด้าน	ไม่น้อยกว่า	125	หน่วยกิต
	วิชาแกน (วิชาชีพครู)	50	หน่วยกิต
1) วิชาชีพครูบังคับ		41	หน่วยกิต
366111	ความเป็นครู Being a Professional Teacher	3(3-0)	
366121	การวัดและประเมินผลการศึกษา Educational Evaluation and Measurement	3(3-0)	
366131	จิตวิทยาการศึกษา Educational Psychology	3(3-0)	
366271	นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศ ทางการศึกษา Innovation and Information Technology in Education	3(2-2)	

366214	การพัฒนาหลักสูตร Curriculum Development	3(3-0)
366215	การจัดการเรียนรู้ 1 Learning Management	3(2-2)
366341	การบริหารจัดการในห้องเรียน Classroom Management	3(3-0)
366316	การจัดการเรียนรู้ 2 Learning Management of the Major Subject	3(2-2)
366322	การวิจัยทางการศึกษา Educational Research	3(3-0)
366591	การฝึกปฏิบัติงานวิชาชีพในสถานศึกษา 1 6 หน่วยกิต Internship in School I	
366592	การฝึกปฏิบัติงานวิชาชีพในสถานศึกษา 2 6 หน่วยกิต Internship in School II	
366593	สัมมนาทางการศึกษา 1 Seminar in Education I	1(0-2)
366594	สัมมนาทางการศึกษา 2 Seminar in Education II	1(0-2)
2)	วิชาชีพครูเด็ก ให้เด็กเรียนไม่น้อยกว่า จากรายวิชาต่อไป	9 หน่วยกิต
353432	การจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน Management of Student Development Activities	3(3-0)
353433	จิตวิทยาพัฒนาการ Developmental Psychology	3(3-0)
354411	การบริหารคุณภาพสถานศึกษา School Quality Management	3(3-0)
354413	ชุมชนกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา Community and Participation in Education	3(2-2)
355431	คอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษา Computers in Education	3(2-2)

366431	โครงการสุขภาพและสวัสดิศึกษา ในสถานศึกษา School Health and Safety Program	3(3-0)
366492	สหกิจศึกษา Co-operative Education	6 หน่วยกิต
369423	การศึกษาแบบเรียนรวม Inclusive Education	3(3-0)
369424	ศิลปะการสอน Arts in Teaching	3(2-2)
369425	ภาษามือ Sign Language	3(2-2)

หลักเกณฑ์การฝึกปฏิบัติงานวิชาชีพในสถานศึกษา

นิสิตที่จะออกฝึกปฏิบัติงานวิชาชีพในสถานศึกษา จะต้องลงทะเบียนเรียนและสอบผ่าน
กลุ่มวิชาชีพครูทุกรายวิชา และจะต้องฝึกปฏิบัติงานวิชาชีพในสถานศึกษา ไม่น้อยกว่า 1 ปีการศึกษา

วิชาเอก ไม่น้อยกว่า 75 หน่วยกิต

นิสิตเลือกเรียน ในรายวิชาเอกของหลักสูตรนั้น ๆ ตามแขนงวิชาหลักต่าง ๆ
แขนงวิชาพลานามัย ประกอบด้วย

1) วิชาเอกบังคับ จำนวน 63 หน่วยกิต

366151	ปรัชญาและการบริหารพลศึกษา Philosophy and Administration in Physical Education and Health Education	3(3-0)
366152	บุคลิกภาพและการปรับพฤติกรรมทางการกีฬา Personality and Behavior Modification in Sport	3(3-0)
366153	จิตวิทยาการกีฬา Sport Psychology	3(3-0)
366154	กลุ่มกรีฑา Track and Field	3(2-2)
366155	จรรยาบรรณทางพลศึกษาและการกีฬา Ethic's in Physical Education and Sport	3(3-0)

366156	การจัดการแข่งขันกีฬา Sport Competition	3(2-2)
366157	พลศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ Physical Education for Disability	3(3-0)
366158	กลุ่มกีฬาประเภทบุคคล Individual Sports	3(2-2)
366251	สรีรวิทยาการออกกำลังกาย Exercise Physiology	3(3-0)
366252	เพศศึกษา Sex Education	3(3-0)
366253	กลุ่มกีฬาประเภททีม Team Sports	3(2-2)
366254	นันทนาการ Recreation	3(2-2)
366255	วิทยาศาสตร์การเคลื่อนไหว Kinesiology	3(3-0)
366256	โภชนาการทางการกีฬา Nutrition in Sport	3(3-0)
366257	การเป็นผู้ฝึกสอนและกรรมการกีฬา Coaching and Referee in Sport	3(2-2)
366351	เวชศาสตร์การกีฬา Sports Medicine	3(2-2)
366352	ยาและสิ่งเสพติด Drugs and Narcotics	3(3-0)
366353	การเป็นผู้ฝึกสอนและกรรมการกรีฑา Coaching track and field and Referee	3(2-2)
366354	การวัดและการประเมินผลทางพลศึกษา Evaluation and Measurement in Physical Education	3(3-0)
366355	กฎหมายกับพลศึกษาและการกีฬา Law in Physical Education and Sport	3(3-0)

หมวดวิชาเลือกเสรี

ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต

นิสิตสามารถเลือกเรียนวิชาที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัยนเรศวร หรือสถาบันการศึกษา

อื่น ๆ ได้

แผนการศึกษา

มีการจัดแผนการศึกษาจำแนกตามระดับชั้นปีของนิสิต ดังนี้

ชั้นปีที่ 1

รหัส	ภาคการศึกษาต้น	หน่วยกิต	รหัส	ภาคการศึกษาปลาย	หน่วยกิต
001xxx	วิชาศึกษาทั่วไป	x(x-x)	001xxx	วิชาศึกษาทั่วไป	x(x-x)
001xxx	วิชาศึกษาทั่วไป	x(x-x)	001xxx	วิชาศึกษาทั่วไป	x(x-x)
xxxxxx	วิชาเอก	x(x-x)	001xxx	วิชาศึกษาทั่วไป	x(x-x)
xxxxxx	วิชาเอก	x(x-x)	xxxxxx	วิชาเอก	x(x-x)
xxxxxx	วิชาเอก	x(x-x)	xxxxxx	วิชาเอก	x(x-x)
xxxxxx	วิชาเอก	x(x-x)	xxxxxx	วิชาเอก	x(x-x)
รวมไม่น้อยกว่า		17	รวมไม่น้อยกว่า		16

รหัส	ภาคการศึกษาฤดูร้อน	หน่วยกิต
366111	ความเป็นครู	3(3-0)
366121	การวัดและประเมินผล การศึกษา	3(3-0)
366131	จิตวิทยาการศึกษา	3(3-0)
รวม		9

ชั้นปีที่ 2

รหัส	ภาคการศึกษาต้น	หน่วยกิต	รหัส	ภาคการศึกษาปลาย	หน่วยกิต
001xxx	วิชาศึกษาทั่วไป	x(x-x)	001xxx	วิชาศึกษาทั่วไป	x(x-x)
001xxx	วิชาศึกษาทั่วไป	x(x-x)	001xxx	วิชาศึกษาทั่วไป	x(x-x)
xxxxxx	วิชาเอก	x(x-x)	xxxxxx	วิชาเอก	x(x-x)
xxxxxx	วิชาเอก	x(x-x)	xxxxxx	วิชาเอก	x(x-x)
xxxxxx	วิชาเอก	x(x-x)	xxxxxx	วิชาเอก	x(x-x)
xxxxxx	วิชาเอก	x(x-x)	xxxxxx	วิชาเอก	x(x-x)
รวมไม่น้อยกว่า		17	รวมไม่น้อยกว่า		17

รหัส	ภาคการศึกษาฤดูร้อน	หน่วยกิต
366214	การพัฒนาหลักสูตร	3(3-0)
366215	การจัดการเรียนรู้ 1	3(2-2)
366271	นวัตกรรมและ เทคโนโลยี สารสนเทศทางการศึกษา	3(2-2)
รวม		9

ชั้นปีที่ 3

รหัส	ภาคการศึกษาต้น	หน่วยกิต	รหัส	ภาคการศึกษาปลาย	หน่วยกิต
001xxx	วิชาศึกษาทั่วไป	x(x-x)	xxxxxx	วิชาเอก	x(x-x)
001xxx	วิชาศึกษาทั่วไป	x(x-x)	xxxxxx	วิชาเอก	x(x-x)
xxxxxx	วิชาเอก	x(x-x)	xxxxxx	วิชาเอก	x(x-x)
xxxxxx	วิชาเอก	x(x-x)	xxxxxx	วิชาเลือกเสรี	x(x-x)
xxxxxx	วิชาเอก	x(x-x)			
รวมไม่น้อยกว่า		13	รวมไม่น้อยกว่า		12

รหัส	ภาคการศึกษาฤดูร้อน	หน่วยกิต
366316	การจัดการเรียนรู้ 2	3(2-2)
366322	การวิจัยทางการศึกษา	3(3-0)
366341	การบริหารจัดการใน ห้องเรียน	3(3-0)
รวม		9

ชั้นปีที่ 4

รหัส	ภาคการศึกษาต้น	หน่วยกิต	รหัส	ภาคการศึกษาปลาย	หน่วยกิต
xxxxxx	วิชาเอก	x(x-x)	xxxxxx	วิชาเอก	x(x-x)
xxxxxx	วิชาเอก	x(x-x)	xxxxxx	วิชาเอก	x(x-x)
xxxxxx	วิชาเอก	x(x-x)	xxxxxx	วิชาเอก	x(x-x)
xxxxxx	วิชาเลือกเสรี	x(x-x)			
รวมไม่น้อยกว่า		12	รวมไม่น้อยกว่า		9

รหัส	ภาคการศึกษาฤดูร้อน	หน่วยกิต
366xxx	วิชาชีพครูเลือก	3 หน่วยกิต
366xxx	วิชาชีพครูเลือก	3 หน่วยกิต
366xxx	วิชาชีพครูเลือก	3 หน่วยกิต
รวม		9

ชั้นปีที่ 5

รหัส	ภาคการศึกษาต้น	หน่วยกิต	รหัส	ภาคการศึกษาปลาย	หน่วยกิต
366591	การฝึกปฏิบัติงาน วิชาชีพในสถานศึกษา 1	6 หน่วยกิต	366592	การฝึกปฏิบัติงานวิชาชีพ ในสถานศึกษา 2	6 หน่วยกิต
369593	สัมมนาทางการศึกษา 1	1(0-2)	369594	สัมมนาทางการศึกษา 2	1(0-2)
รวมไม่น้อยกว่า		7	รวมไม่น้อยกว่า		9

ตอนที่ 2 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการประเมินและการติดตามการใช้หลักสูตร

แนวคิดเกี่ยวกับการประเมิน(Evaluation) และการกำกับ ติดตาม (Monitoring) ในปัจจุบันยอมรับว่า “การประเมินเป็นหนทางนำไปสู่การปรับปรุงในทุกด้าน” (Evaluation is not Prove, but to improve) ซึ่งเป็นแนวคิดที่เข้ามาทดแทนความเข้าใจผิดเดิมที่ว่า “การประเมินเป็นการจับผิด” จึงทำให้การประเมินได้รับการยอมรับมากขึ้น

หลักสูตรการศึกษาทุกระดับ เมื่อดำเนินการไปในระยะเวลาหนึ่ง ย่อมบังเกิดผลบางประการ ซึ่งจะบังเกิดผลอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดหรือไม่ จำเป็นต้องอาศัยการประเมินหลักสูตรที่เป็นระบบเพื่อให้ทราบว่า หลักสูตรมีจุดเด่นและจุดด้อยอย่างไร เพื่อจะนำไปสู่การดำเนินการแก้ไขปรับปรุงหลักสูตรได้อย่างทันท่วงที ดังนั้น การประเมินหลักสูตรจึงมีความสำคัญ และจะต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ และมีความเป็นปรนัย ผลประเมินจึงจะเป็นประโยชน์คุ้มค่าและเป็นที่ยอมรับ

ความหมายของการประเมิน

การประเมินหรือการประเมินผล มีความหมายตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า Evaluation ซึ่งหมายถึง กระบวนการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจดำเนินการสิ่งใดสิ่งหนึ่ง นอกจากนี้ยังมีความหมายเกี่ยวข้องกับคำอื่น ๆ อีกหลายคำ เช่น การวิจัย (Research) การวัดผล (Measurement) การตรวจสอบรายงานผล(Appraisal) การควบคุมดูแล (Monitoring) การประมาณค่า (Assessment) การติดตามผล (Follow up) และการพิจารณาตัดสิน (Judgment) เป็นต้น ซึ่งคำดังกล่าวอาจสรุปเป็นความหมายหรือคำจำกัดความร่วมกันได้ว่า เป็นการประมาณค่าหรือการประเมินผลที่จะเกิดจากการดำเนินงาน โดยข้อมูลที่ได้รวบรวมด้วยวิธีการสอบถาม ทดสอบ สังเกต และวิธีการอื่น ๆ แล้วทำการวิเคราะห์ เพื่อตัดสินว่า การดำเนินงานนั้นมีคุณค่าหรือบรรลุถึงวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานนั้นมากน้อยเพียงใด

ทองหล่อ เดชไทย (2540. หน้า 271) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การประเมิน หมายถึง การเรียนรู้จากประสบการณ์และการใช้บทเรียนต่างๆ อย่างมีระบบเพื่อปรับปรุงกิจกรรมที่กำลังดำเนินอยู่ และปรับแก้การวางแผนงานโดยการพิจารณาทางเลือกอย่างระมัดระวังสำหรับอนาคตซึ่งเกี่ยวข้องถึงการวิเคราะห์โครงการด้านความเกี่ยวข้อง (Relevance) การกำหนดเกณฑ์ (Formulation) ประสิทธิภาพ (Efficiency) และการยอมรับ (Acceptance) ของฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

สมคิด พรหมจ้อย (2542. หน้า 27) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การประเมิน หมายถึง กระบวนการที่ก่อให้เกิดสารสนเทศ เพื่อช่วยให้ผู้บริหารตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพสูง

สุวิมล ติรภานันท์ (2543. หน้า 2) ได้ให้ความหมายไว้ในทำนองเดียวกันว่า การประเมินเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นทุกขั้นตอนของการดำเนินงานเพื่อให้ได้สารสนเทศที่สามารถใช้ในการพิจารณาการดำเนินงานซึ่งจะทำให้การดำเนินงานเป็นไปได้อย่างทันทั่วทั้งที่

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2544. หน้า 19) ได้ให้ความหมายไว้เช่นเดียวกันว่า การประเมินเป็นกระบวนการเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อสนเทศสำหรับการตัดสินใจคุณค่าของโครงการ ผลผลิต กระบวนการ จุดมุ่งหมายจุดเน้นของการประเมินคือ การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบเพื่อได้ข้อสนเทศเพื่อตัดสินใจคุณค่าของสิ่งหนึ่งสิ่งใดโดยเฉพาะ

มารวิน ซี อัลคิน (สมคิด พรหมจ้อย, 2542. หน้า 42 อ้างอิงจาก Mavin C Alkin, 1969.) ให้ความหมายไว้ว่า การประเมินเป็นกระบวนการกำหนดขอบเขตของสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ การเลือกข้อมูลข่าวสารที่เหมาะสม การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำไปสู่การจัดทำรายงานสรุปให้กับผู้มีอำนาจในการตัดสินใจ ในการเลือกแนวทางที่เหมาะสมกับการดำเนินงาน โครงการ

สตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam, 1985. หน้า 151-206) ได้สรุปความหมายของการประเมินว่าการประเมินเป็นกระบวนการวิเคราะห์ รวบรวมและการอำนวยความสะดวกที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับทางเลือกต่าง ๆ

จากความหมายดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า การประเมิน หมายถึง กระบวนการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ได้มาซึ่งสารสนเทศในการตัดสินใจคุณค่าของสิ่งที่มุ่งประเมินและเพื่อการปรับปรุงแก้ไขสิ่งนั้นต่อไป

สาเหตุของการประเมิน

การประเมินเป็นเรื่องที่มีความสำคัญในกระบวนการวางแผนและการดำเนินการ ทั้งนี้เพราะผลจากการประเมินที่เป็นระบบจะสามารถใช้เป็นแนวทางแก้ไขและปรับปรุงการดำเนินงานให้เหมาะสมมีประสิทธิภาพ และเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2541. หน้า 94) ได้สรุปสาเหตุของการประเมิน ไว้ดังนี้

1. ผู้บังคับบัญชาสั่งให้มีการประเมิน
2. ต้องการทราบสัมฤทธิ์ผลของโครงการหรือหลักสูตรว่าได้ผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่
3. ต้องการทราบข้อดี ข้อบกพร่อง ความเหมาะสม รวมถึงอุปสรรคต่างๆ ของการดำเนินงานต่างๆ เพื่อแก้ไขและปรับปรุงการดำเนินงานให้ดียิ่งขึ้น
4. เพื่อต้องการทราบถึงความเหมาะสม ความคุ้มค่าของหลักสูตร

5. เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการตัดสินใจของผู้บริหารเกี่ยวกับการปรับปรุงหลักสูตร
ในอนาคต

ประโยชน์ของการประเมิน

สมคิด พรหมจ้อย (2542, หน้า 28) ได้สรุปประโยชน์ของการประเมิน ไว้พอสังเขปดังนี้

1. ช่วยให้ได้ข้อมูลและสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผนและการตรวจสอบความพร้อมของทรัพยากรต่าง ๆ ที่จำเป็นในการดำเนินงาน ตลอดจนการตรวจความเป็นไปได้ในการจัดกิจกรรม
2. ช่วยทำให้การกำหนดวัตถุประสงค์ของการดำเนินงาน/โครงการมีความชัดเจน ซึ่งถือเป็นการประเมินก่อนดำเนินงาน
3. ช่วยในการจัดหาข้อมูลเกี่ยวกับความก้าวหน้า ปัญหาอุปสรรคของการดำเนินงานต่าง ๆ
4. ช่วยให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับความสำเร็จ และความล้มเหลวของการดำเนินงานเพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจ และวินิจฉัยว่าจะดำเนินงานในช่วงต่อไปหรือไม่ จะยกเลิก หรือจะขยายการดำเนินงานต่อไป
5. ช่วยให้ได้ข้อมูลที่บ่งบอกถึงประสิทธิภาพของการดำเนินงานว่าเป็นอย่างไรคุ้มค่างับการลงทุนหรือไม่
6. เป็นแรงจูงใจให้ปฏิบัติงาน เพราะการประเมินด้วยตนเองจะทำให้ผู้ปฏิบัติงานได้ทราบผลการดำเนินงาน จุดเด่น จุดด้อย และนำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ประเภทของการประเมิน

การประเมินเป็นสิ่งที่ควรทำควบคู่ไปกับการดำเนินงาน นับตั้งแต่การเลือกแผนงาน โครงการ การวางแผน การดำเนินงานตามแผน จนถึงการประเมินผลสุดท้าย ชนิดของการประเมินจะแตกต่างกันไปตามช่วงของเวลาของการประเมิน ดังต่อไปนี้ (สุวิมล ติรกาพันธ์, 2543, หน้า 9)

Need Assessment หมายถึง การประเมินความต้องการขององค์กรหรือกลุ่มสังคมเพื่อนำมาทำนโยบาย แผนงาน หรือโครงการใดๆ นิยมประเมินใน 5 ด้าน คือ

1. ด้านเศรษฐกิจ เป็นการพิจารณาค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับผลที่ได้รับ
2. ด้านสังคม เป็นการพิจารณาว่าโครงการหรือแผนงานไม่ขัดต่อวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีการดำเนินชีวิต ตลอดจนเป็นที่ยอมรับของสังคม

3. ด้านการเมือง เป็นการพิจารณาว่าการดำเนินงานจะไม่มีข้อขัดแย้งทางการเมือง หรือได้รับการสนับสนุนด้านบริหาร เป็นการพิจารณาถึงขีดความสามารถขององค์กรที่เกี่ยวข้องว่ามีความสามารถที่จะดำเนินการได้หรือไม่

4. ด้านเทคนิค เป็นการพิจารณาถึงความเหมาะสมและความเป็นไปได้เกี่ยวกับเทคนิควิธีการที่นำมาใช้ในการดำเนินงาน

5. ด้านสิ่งแวดล้อม เป็นการพิจารณาว่าโครงการ หรือแผนงานที่มีการจัดทำขึ้นมีผลต่อการทำลายสิ่งแวดล้อมหรือไม่

Context Evaluation หมายถึง การประเมินบริบทของแผนงาน / โครงการว่ามีความเหมาะสมเพียงใด ประกอบด้วย ความจำเป็นของแผนงาน / โครงการ ความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ความเหมาะสมของแผนงาน / โครงการต่อกลุ่มเป้าหมาย และความเหมาะสมของแผนงาน / โครงการต่อพื้นที่ดำเนินการ

Input Evaluation หมายถึง การประเมินความพร้อมของสิ่งต่างๆ ที่ถูกนำเข้ามาร่วมในการดำเนินงาน ประกอบด้วย บุคลากร งบประมาณ แนวทางการจัดการ วัสดุอุปกรณ์

Process Evaluation หมายถึง การประเมินการปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน หรือโครงการว่ามีความถูกต้องเหมาะสมเพียงใด

Monitoring หมายถึง การติดตามกำกับงาน เป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบว่าการดำเนินงานเป็นไปตามนโยบาย แผนงาน หรือโครงการที่วางไว้หรือไม่

Formative Evaluation หมายถึง การประเมินความก้าวหน้าของงานเมื่อดำเนินการไปได้ในระยะหนึ่ง เพื่อนำผลไปใช้แก้ไขปรับปรุงการดำเนินงาน

Product Evaluation หมายถึง การประเมินผลที่ได้จากการดำเนินงานว่าเป็นไปตามคาดหวังไว้หรือไม่ เพียงใด

Summative Evaluation หมายถึง การประเมินผลสรุปหลังจากสิ้นสุดการดำเนินงาน เพื่อนำผลไปใช้ประกอบการตัดสินใจว่าควรปรับปรุงแก้ไขหรือยุติ

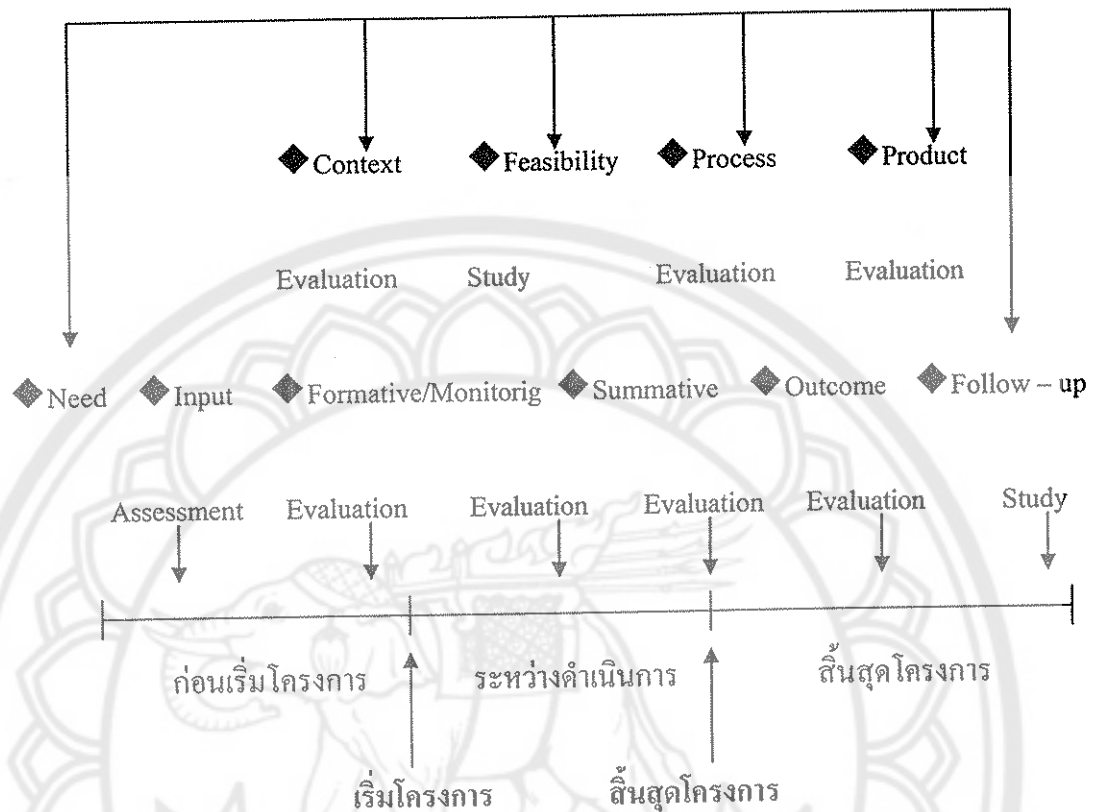
Follow – up Study หมายถึง การติดตามผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานเมื่อสิ้นสุดไปแล้ว จะมีการติดตามผลเป็นระยะๆ เพื่อตรวจสอบความคงอยู่ ความก้าวหน้า และการพัฒนาเป็นผลมาจากการได้รับโครงการที่กำหนด

Meta – Evaluation หมายถึง การประเมินโครงการประเมินเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของการประเมิน

สรุปประเภทของการประเมินตามช่วงเวลาของโครงการ ได้ดังภาพ

● Meta - Evaluation

ภาพ 1 ประเภทของการประเมินโดยจำแนกตามช่วงเวลา

ความหมายของการติดตามผล (Follow up)

มีผู้ให้ความหมายแนวคิดของการติดตามผล ดังนี้

การติดตามผล (Follow up) เป็นลำดับขั้นตอนที่มีสำคัญมากในการศึกษาว่ากลุ่มประชากรหรือผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรต่าง ๆ ปฏิบัติงานได้ผลดีขึ้นหรือไม่มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปจากเดิมหรือไม่ อย่างไร รวมทั้งศึกษาถึงปัญหาอุปสรรค ข้อจำกัดของการนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปใช้ รวมถึงการทำให้ทราบถึงการบรรลุวัตถุประสงค์ ความสำเร็จหรือล้มเหลวของการให้การศึกษาอบรมเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาให้มีความสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น นักวิชาการ นักการศึกษาและท่านผู้รู้หลายท่านได้ให้ความหมายของการติดตามผลไว้ดังนี้

คมเพชร ฉัตรสุกกุล (2531, หน้า 173) กล่าวว่า การติดตามผล หมายถึง การที่มุ่งจะประเมินผลงานที่ดำเนินการไปแล้วหรือเป็นการติดตามข่าวสารของผู้สำเร็จการศึกษาไปแล้ว เพื่อ

สนับสนุนนักเรียนเก่าและให้บริการอย่างต่อเนื่อง หรือเพื่อเป็นการตรวจสอบดูว่าบริการที่จัดให้ ผู้ศึกษาประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด

ดาวนิง (Downing, 1968, หน้า 173) อธิบายว่า การติดตามผลนักเรียนนักศึกษา เป็น กิจกรรมหลักที่จำเป็นไม่เฉพาะแต่ในระดับอุดมศึกษาเท่านั้น แม้แต่ในระดับโรงเรียนก็มี ความ จำเป็นเช่นกัน ทั้งนี้เพื่อจะได้ทราบผลของการจัดการศึกษาของสถาบันนั้น ๆ ว่าเป็นไปตามมุ่งหมาย หรือวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้เพียงใด

จากแนวคิดเกี่ยวกับความหมายของการติดตามผล จะเห็นได้ว่าการติดตามผลเป็นวิธีหรือ เครื่องมือที่ใช้สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เพื่อจะได้ทราบผลของการจัดการศึกษาของสถาบัน นั้น ๆ ว่าเป็นไปตามมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้เพียงใด การติดตามผลเป็นวิธีการสำคัญที่จะ ทำให้ทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับคุณภาพ ข้อบกพร่องปัญหาของผลผลิตที่ผลิตออกไปในด้าน การศึกษา ซึ่งเป็นข้อมูลที่สำคัญยิ่งสำหรับผู้บริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา รวมทั้ง นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ได้ทราบแนวทางแก้ไขปรับปรุงตั้งแต่เรื่องของหลักสูตร ระบบการศึกษา และวิธีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

ประโยชน์ของการติดตามผล

การติดตามผลมีประโยชน์ด้านต่าง ๆ คือการปรับปรุงหลักสูตร การเร่งเข้าให้มีการ ปรับปรุงการสอนที่ดีขึ้น เพื่อเพิ่มคุณค่าของการแนะแนวและเป็นการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่าง สถานศึกษากับชุมชน กล่าวคือ เมื่อสถานศึกษาทราบว่าชุมชนต้องการสิ่งใด ก็อาจจัดกิจกรรมที่ สนองต่อชุมชนทำให้เกิดความเข้าใจที่ดีต่อกันและข้อมูลที่ได้จากการติดตามผลอาจนำไปใช้ ประโยชน์ด้านต่าง ๆ คือ

1. ปรับปรุงหลักสูตร โดยอาจจะเป็นการเพิ่มรายวิชา หรือขยายหลักสูตรสูตรร่วม
2. เร่งเข้าให้มีการปรับปรุงการสอนที่ดีขึ้น อาจเป็นการเปลี่ยนแปลงปรัชญาการจัด การศึกษา เพื่อเน้นความต้องการของผู้เรียนแต่ละคนให้มากขึ้น
3. เพิ่มคุณค่าของการแนะแนว
4. สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างสถานศึกษากับชุมชน กล่าวคือ เมื่อสถานศึกษา ทราบว่าชุมชนต้องการสิ่งใด ก็อาจจัดกิจกรรมสนองต่อชุมชนให้เกิดความเข้าใจที่ดีต่อกัน

๑ LB
2530
75
24165
2552

สำนักหอสมุด

ระยะเวลาที่เหมาะสมในการติดตามผล

ระยะเวลาที่เหมาะสมในการติดตามข้อมูลจากผู้สำเร็จการศึกษานั้น ยังไม่มีข้อสรุปที่แน่นอนว่าควรทำเมื่อใด นักวิจัยและนักการศึกษาส่วนใหญ่แนะนำว่าควรทำเป็นระยะเวลาดำเนินการและต่อเนื่อง บางท่านแนะนำว่าควรจัดทำทุกกระยะ 3 ปี และ 5 ปี

12 JUL 2011

สรุปได้ว่า การติดตามผลควรกระทำอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ เพราะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัยอยู่เสมอ และควรมีหลักเกณฑ์ และมีวิธีติดตามที่เหมาะสม

วิธีการในการดำเนินการติดตามผล

การติดตามผลจะต้องทำอย่างมีระเบียบแบบแผน มีผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานเพื่อให้งานได้บรรลุถึงความสำเร็จตามเป้าหมายวิธีการในการติดตามผล มีดังนี้ (ชาญชัย อินทรประวัตติ และคนอื่น ๆ, 2540. หน้า 45)

1. โดยการสัมภาษณ์นักเรียนที่ต้องการติดตามผลและผู้ที่เกี่ยวข้องใกล้ชิดกับเด็กได้แก่ เพื่อน ครู ผู้ปกครอง
2. โดยการสังเกตพิจารณาจากพฤติกรรมเด็กที่ต้องการติดตามผลเป็นระยะเวลานานพอสมควร
3. โดยการอภิปรายทั่วไป อาจเชิญนักเรียนเก่าที่จบไปแล้วมาร่วมดำเนินการอภิปราย
4. ใช้แบบสอบถามให้นักเรียนที่ต้องการติดตามผลกรอกแบบสอบถามโดยสร้างแบบสอบถามให้มีข้อความครอบคลุมสิ่งที่ต้องการทราบ
5. ใช้ไปรษณียบัตร โดยแจกไปไปรษณียบัตรให้นักเรียนปีสุดท้ายที่จะจบหลักสูตรของโรงเรียนทุกคนในแต่ละปีการศึกษา แล้วให้นักเรียนส่งไปรษณียบัตรกลับมาที่โรงเรียนเดิมเพื่อติดตามผลดูว่านักเรียนเก่าไปศึกษาต่อสถาบันใด หรือประกอบอาชีพอะไร วิธีการดังกล่าวนี้จะช่วยให้โรงเรียนได้ทราบผลการดำเนินงานทางการศึกษาเพื่อทราบจุดอ่อนและข้อบกพร่องอันควรปรับปรุงแก้ไขให้ดำเนินงานดีขึ้นต่อไป

การติดตามผลเป็นกระบวนการและวิธีการในการติดตามผลให้เป็นไปตามเป้าหมาย กำหนดทั้งในเชิงปริมาณ คุณภาพ เวลา โดยมีกระบวนการติดตามผลอย่างเป็นระบบและมีความต่อเนื่อง เพื่อนำข้อมูลใช้ปรับปรุงกระบวนการทำงานให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสอดคล้องกับเป้าหมายที่กำหนดไว้

การกำกับติดตามประเมินผล (Monitoring)

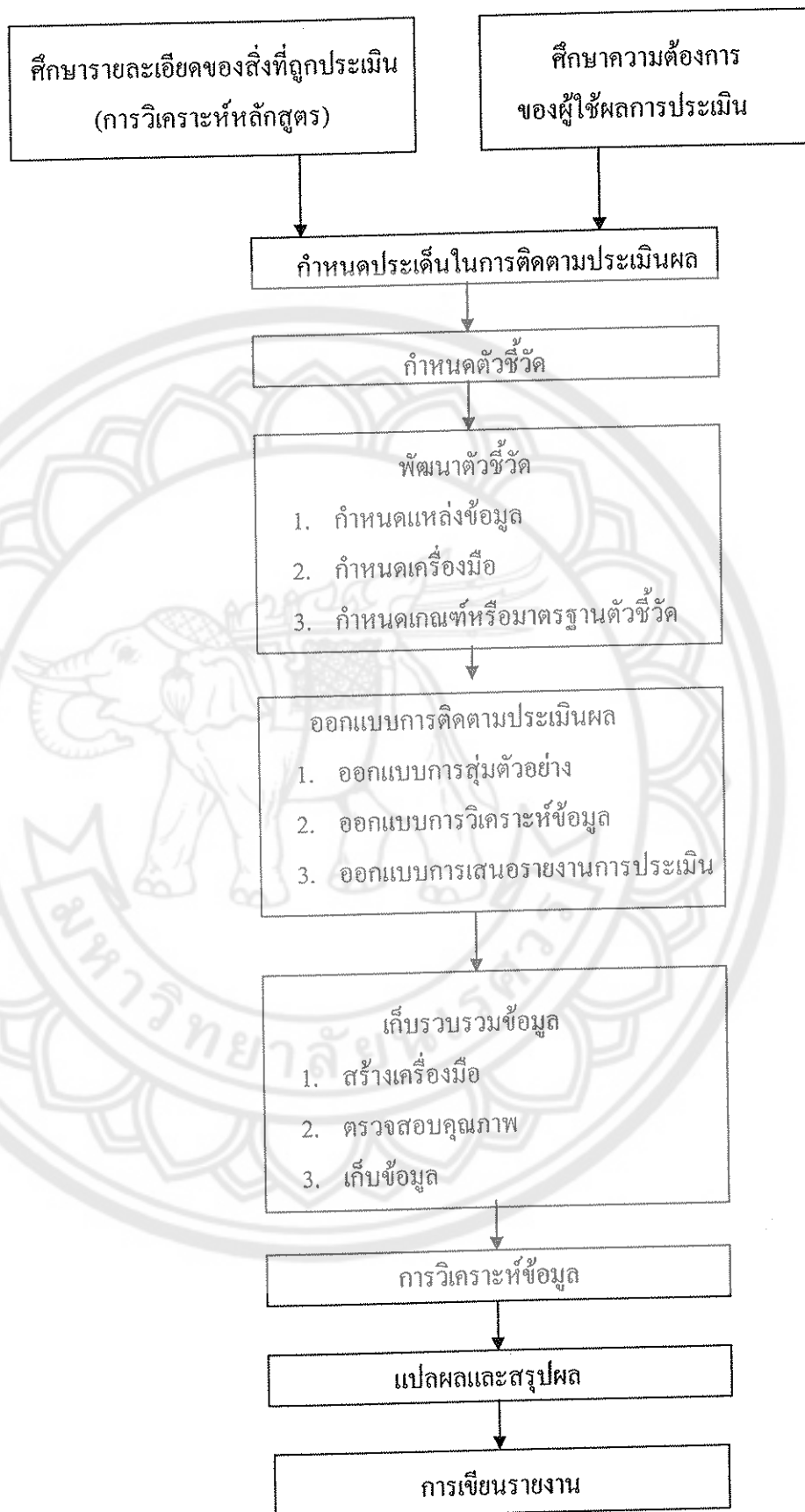
กนกขวัญ ประชุมพรรณ (2547, หน้า 59) ได้กล่าวว่า การกำกับ ติดตามการใช้หลักสูตร เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาและระบบประกันคุณภาพที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาและมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย สร้างความมั่นใจผู้เกี่ยวข้องโดยมี การดำเนินการที่เป็นระบบเครือข่ายครอบคลุมทั้งหน่วยงานภายในและภายนอก ตั้งแต่ระดับชาติ เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงพัฒนา

กรมวิชาการ (2546, หน้า 47) กำหนดวิธีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลรายงานไว้ว่า การจัดการศึกษาปฐมวัยมีหลักการสำคัญในการให้สังคม ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และ กระจายอำนาจการศึกษาลงไปท้องถิ่น โดยตรง เพื่อให้ผลผลิตทางการศึกษาปฐมวัยมีคุณภาพ มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน

สรุปได้ว่า การกำกับ ติดตามการใช้หลักสูตรเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหาร การศึกษาและระบบประกันคุณภาพที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย สร้างความมั่นใจให้กับผู้สอนและผู้เกี่ยวข้อง โดยมีการดำเนินการที่ เป็นระบบเครือข่ายครอบคลุมทั้งหน่วยงานภายในและภายนอก

ขั้นตอนการกำกับติดตามประเมินผล (Monitoring)

ขั้นตอนการกำกับติดตามประเมินผลโดยละเอียดจะขึ้นอยู่กับสิ่งที่จะประเมิน แต่โดยทั่วไป สามารถแบ่งคร่าวๆ ตามแผนภูมิ ดังนี้

ภาพ 2 ขั้นตอนการติดตามประเมินผล

ตอนที่ 3 เอกสารแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดของการสนทนากลุ่ม

3.1 แนวคิดของการสนทนากลุ่ม

การสนทนากลุ่ม เป็นวิธีการหนึ่งในการวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการวิจัยเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนึกคิด จิตใจ และพฤติกรรมของมนุษย์ รวมทั้งปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมนั้น ๆ และยังทำให้ทราบถึงปฏิกิริยาของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้า คำถามในวงสนทนากลุ่มจะเป็นคำถามที่ถามถึงความรู้สึก การตัดสินใจ การให้เหตุผล แรงจูงใจ หรือสถานการณ์ต่าง ๆ ตลอดจนความประทับใจ เป็นต้น การสนทนากลุ่มมีลักษณะเป็นการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันอย่างกว้างขวางของผู้เข้าร่วมสนทนากันเองและกับนักวิจัย การอภิปรายประเด็นสนทนามีความเป็นอิสระในการแสดงความคิดเห็น ตลอดจนการโต้แย้งปัญหา หรือหัวข้อของการสนทนาถูกกำหนดโดยนักวิจัย หรือผู้สนใจทำการศึกษาในเรื่องนั้น ๆ แล้วเลือกสรรบุคคลที่คิดว่าสามารถให้คำตอบในเรื่องที่สนใจได้ตรงประเด็นที่สุดเข้าร่วมในการสนทนา (Vaughn and other, 1996, pp, 2-3)

3.2 ความเป็นมาของการสนทนากลุ่ม

การสนทนากลุ่มมีวิวัฒนาการมาจากการนั่งสนทนากลุ่มย่อย (Small Group Discussion Focused Interview) ของนักวิจัยเชิงคุณภาพกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูล โดยทั่วไป ซึ่งแต่เดิมนั้น การที่นักวิจัยจะเข้าไปนั่งคุยสนทนากับกลุ่มประชากรที่ตนสนใจศึกษาได้ก่อนแล้วจึงค่อยแทรกคำถามไปที่ละนิดละน้อย เมื่อสนทนามากขึ้นเรื่อย ๆ ก็จะสามารถไปนั่งคุยหรือนั่งถามที่กลุ่มไหน หรือ ณ จุดใดก็ได้ในชุมชน การนั่งสนทนาเป็นการพบปะกัน โดยธรรมชาติเป็นกันเอง เพราะคุ้นเคยกันดีอยู่แล้ว นักวิจัยจึงเดินเข้าไปทักทาย พูดคุยซักถาม แล้วก็ป้อนคำถามที่สนใจศึกษาในระหว่างที่นั่งสนทนากัน โดยที่ผู้ตอบไม่มีความรู้สึกว่าจะถูกซักถามปัญหา แต่คิดว่าเป็นการเสวนากันในเรื่องที่นักวิจัยสนใจอยากรู้มากกว่านั่นเอง (Vaughn and other, 1996 : 3)

จากการนั่งสนทนากลุ่มย่อยเล็ก ๆ ดังกล่าวไว้ในตอนต้น กลุ่มนักวิจัยทางสังคมศาสตร์และนักวิจัยทางธุรกิจการตลาดก็พิจารณาว่า การจะรวบรวมข้อมูลในเชิงคุณภาพ ได้แก่ การได้คำตอบที่เป็นเหตุเป็นผล การเปิดโอกาสให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ การได้ความรู้บางประการเกี่ยวกับอารมณ์ (emotion) หรือกระบวนการอันซับซ้อนเกี่ยวกับการชั่งใจ (evaluation) และการตัดสินใจ (decision) การรวบรวมข้อมูลดังกล่าวนี้จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้เวลาในการศึกษามาก เพราะต้องใช้เวลาไปกับการเข้าไปทำความรู้จักกับชุมชนและกลุ่มคนก่อน หลังจากนั้นจึงทำการซักถามและเจาะประเด็นข้อมูลซึ่งใช้เวลามาก สิ้นเปลืองงบประมาณ และบางครั้งอาจจะไม่

สามารถค้นพบคำตอบที่ต้องการเลย ดังนั้น จึงได้คิดวิธีการรวบรวมข้อมูลในเชิงคุณภาพขึ้นมาอีกวิธีหนึ่ง ซึ่งเป็นการนำรูปแบบของการสนทนากันแบบธรรมชาติมาปรับใช้ เพียงแต่กำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูล (สมาชิกกลุ่มสนทนา) โดยมีหลักเกณฑ์ในการเลือกเข้ากลุ่ม ไม่ใช่จะนั่งสนทนากับใครก็ได้ นอกจากนี้ยังกำหนดเวลาของสนทนา สถานที่ และบรรยากาศของการสนทนาที่สร้างขึ้นมาให้เป็นกันเองที่สุด (Vaughn and other, 1996 : 3)

3.3 ความหมายของการจัดสนทนากลุ่ม

การรวบรวมข้อมูลแบบการจัดสนทนากลุ่มหรือ Focus Group Discussion เกิดขึ้นจากการจัดให้มีการนั่งสนทนากันระหว่างนักวิจัยกับกลุ่มคนเป็นผู้รู้ (ที่มีลักษณะทางเศรษฐกิจ สังคม อาชีพ หรือคุณลักษณะ ภูมิหลังต่าง ๆ ที่ใกล้เคียงกันที่สุดตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาแต่ละครั้ง และคาดว่า เป็นกลุ่มที่สามารถตอบประเด็นคำถามที่นักวิจัยสนใจศึกษา ได้ดีที่สุด สามารถตอบวัตถุประสงค์ของการศึกษาได้คำตอบที่เป็นเหตุผลที่ดีที่ตนนั้นเอง) และอาจกล่าวได้อีกว่าสมาชิกที่เข้าร่วมกลุ่มจะต้องมีลักษณะต่าง ๆ ใกล้เคียงกันมากที่สุด (Homogeneous) (Vaughn and other, 1996 : 4) ความหมายของการสนทนากลุ่ม ได้แก่

Beck, Trombetta and Share (1986, p, 73) describe the focus group as “an informal discussion among selected individuals about specific topics relevant to the situation at hand.” and

Byers and Wilcox (1988, p, 1) describe the focus group as discussion groups that address a particular topic or topics. and

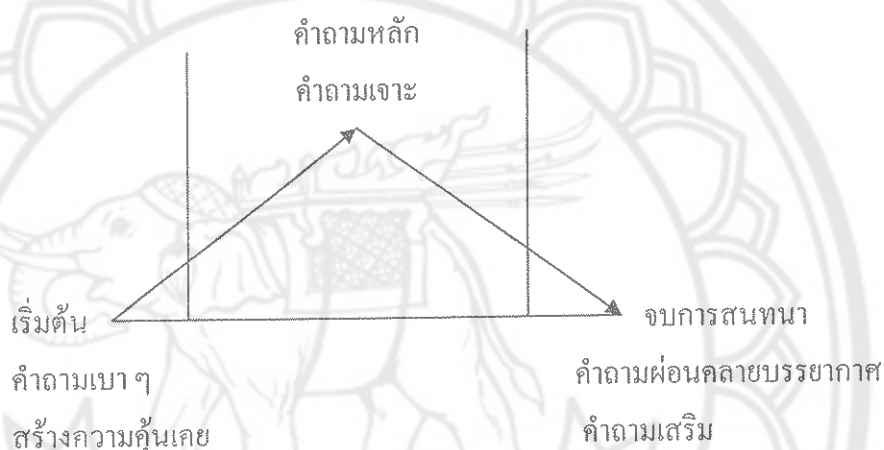
Krueger (1986, p, 1) describe focus group interviews as “organized group discussion which are focused around a single theme”

จากความหมายของ focus group สามารถสรุปได้ว่า focus group เป็นการรวบรวมข้อมูลจากการนั่งสนทนากับผู้ให้ข้อมูล (Key informants) เป็นกลุ่ม ซึ่งผู้ร่วมสนทนากลุ่มจะได้ออกมาจากการเลือกสรรตามหลักเกณฑ์ที่นักวิจัยกำหนดไว้ว่า จะเป็นผู้ที่สามารถให้คำตอบตรงประเด็น และสามารถตอบวัตถุประสงค์ที่สนใจศึกษามากที่สุด

3.4 วิธีสร้างแนวคำถามและการกำหนดประเด็นปัญหา

การเขียนแนวคำถามทำได้หลายวิธี เช่น อาจกำหนดเป็นประเด็นแล้วแปลงประเด็นหนึ่ง ๆ เป็นคำถามหลาย ๆ คำถามที่จะนำคำตอบไปสรุปให้ตรงกับแต่ละประเด็นนั้นได้ หรืออาจทำโดยการกำหนดตัวแปรและร่างสมมุติฐาน แล้วนำมาสร้างเป็นคำถามที่สามารถตอบวัตถุประสงค์ในการศึกษาได้ชัดเจนที่สุดนั่นเอง

การเรียงแนวคำถามในการสนทนากลุ่ม ควรจะมีการเรียงคำถามจากคำถามที่เป็นเรื่องทั่วไปซึ่งง่ายต่อความเข้าใจ และสร้างบรรยากาศให้คุ้นเคยกันระหว่างนักวิจัยกับผู้เข้าร่วมสนทนา แล้วจึงเข้าสู่คำถามประเด็นหลักของการศึกษา แล้วจึงไปจบลงที่คำถามเบา ๆ อีกครั้งหนึ่ง เพื่อผ่อนคลายบรรยากาศในการสนทนา ในช่วงท้ายอาจเติมคำถามเสริมเข้าไปได้ แต่ต้องไม่เป็นคำถามที่ยาวหรือจำนวนคำถามมากเกินไป คำถามเสริมนี้อาจจะเป็นคำถามที่ไม่ได้เตรียมมาก่อน แต่เป็นคำถามในเรื่องที่ปรากฏขึ้นมาระหว่างการสนทนา แต่เป็นเรื่องที่ผู้ดำเนินการอภิปรายเห็นว่า คำตอบจะช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์และได้รับความรู้ในเรื่องที่ศึกษาอยู่มากยิ่งขึ้น

ภาพ 3 ลักษณะการเรียงคำถาม Source : (Struning and Gutlentag, 1982 : 120)

3.5 องค์ประกอบของการสนทนากลุ่ม

องค์ประกอบของการสนทนากลุ่มสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้ (Vaughn and other, 1996, pp, 38 - 54)

1. กำหนดเรื่องที่จะการศึกษา การกำหนดหัวข้อเรื่องนี้ อาจเกิดมาจากสภาพปัญหาต่าง ๆ ในสังคมขณะนั้น หรือเรื่องที่ผู้วิจัยสนใจตลอดจนแนวคิดและทฤษฎีต่าง ๆ นั้นเอง
2. กำหนดประเด็นหรือตัวแปร หรือตัวบ่งชี้ที่คาดว่าจะเกี่ยวกับเรื่องที่ทำการศึกษาเพื่อมาสร้างเป็นแนวทางในการดำเนินการสนทนา ซึ่งการกำหนดประเด็นหรือตัวแปรนั้นก็ทำได้ โดยจำแนกแยกแยะมาจากวัตถุประสงค์ของการศึกษา

3. แนวคำถามหรือกรอบคำถาม คือแนวทางในการสนทนากลุ่มซึ่งได้จากการนำคำถามที่ร่างไว้แล้วมาเรียบเรียงเป็นข้อย่อยจัดลำดับ หรือผูกเป็นเรื่องราวเพื่อนำการสนทนาให้เป็นขั้นตอนและจัดตามลำดับความคิดเป็นหมวดหรือหัวข้อใหญ่

4. แบบคัดเลือกผู้เข้าร่วมกลุ่มสนทนา เป็นแนวทางในการคัดเลือกสมาชิกเพื่อเข้าร่วมกลุ่มสนทนาที่ถือว่าเป็นบุคคลที่สามารถให้คำตอบในการศึกษาครั้งนี้ ได้ตรงวัตถุประสงค์ของการศึกษามากที่สุด

5. บุคลากรในการจัดสนทนากลุ่ม ในการจัดสนทนากลุ่มแต่ละครั้งควรประกอบด้วยบุคคลต่อไปนี้คือ

ก. พิธีกร (Moderator) เป็นผู้ถามคำถามและเป็นผู้นำ ตลอดจนกำกับการสนทนาของกลุ่มให้เป็นไปตามแนวทางของหัวข้อการศึกษาเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจน ในเวลาที่กำหนด พิธีกรจะต้องเป็นผู้รู้จักปัญหา รู้จักทฤษฎี และรู้จักวิธีการควบคุมประเด็นควบคุมการสนทนาแบบกลุ่มเป็นอย่างดี พิธีกรจะต้องชักจูงให้สมาชิกกลุ่มอธิบายความรู้สึกในประเด็นที่ซักถามนั้นออกมาให้ได้ ว่าจะมีความคิดเห็นหรือมีทัศนคติอย่างไร พิธีกรจะต้องคิดวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับไปด้วยตลอดเวลา โดยพยายามหาความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลนั้นกับข้อมูลอื่น ๆ ที่ได้รับในคำตอบมาก่อน

ข. ผู้จดบันทึกคำสนทนา (Note taker) เป็นผู้ที่คอยจดบันทึกคำสนทนา จะทำหน้าที่จดทุกคำพูดที่จะจดบันทึก ตลอดจนการจดอาทิกับทิศทางของสมาชิกผู้เข้าร่วมกลุ่มด้วย เพราะการไม่พูดและการนั่งเฉย ๆ อาจไม่ใช่การไม่มีความเห็น เพราะแววตา ท่าทางก็อาจจะแสดงถึงคำตอบได้ การพยักหน้า การส่ายหน้า และสีหน้า ก็เป็นการแสดงออกถึงคำตอบได้

ค. เจ้าหน้าที่บริการทั่วไป (Assistant) เป็นบุคคลที่คอยเอื้ออำนวย และให้ความสะดวกแก่ผู้ที่อยู่ในกลุ่มสนทนา มีหน้าที่คือ คอยบริการน้ำดื่ม ขนม บันทึกลงทะเบียน เปลี่ยนเทป ตลอดจนการคอยกันไม่ให้ผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องในวงสนทนากลุ่มเข้าไปเสนอความคิดเห็นในกลุ่ม หรือเข้าไปรบกวนสมาธิของสมาชิกกลุ่ม

ง. อุปกรณ์ในการรวบรวมข้อมูล (Field Instruments) ในการจัดสนทนากลุ่มอุปกรณ์ในการรวบรวม ข้อมูล คือ เทปบันทึกเสียง เพราะในวงสนทนานั้น ตลอดการดำเนินกลุ่มสนทนา จะมีการถกประเด็นปัญหาการโต้แย้ง เป็นกระแสความคิดสวนกันไปสวนกันมา หลายเสียง หลายความเห็น ดังนั้น จึงต้องบันทึกเสียงเอาไว้ เพราะคำตอบที่เป็นกระแสโต้แย้งหรือการถกประเด็นกันด้วยเหตุผล และการแสดงความสอดคล้อง ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) นอกจากเทปบันทึกข้อมูลแล้วก็ต้องมีสมุดจดบันทึกข้อมูลสำหรับผู้จดบันทึกคำสนทนา ดินสอ ปากกา ยางลบ ฯลฯ

6. อุปกรณ์เสริมการสนทนากลุ่ม เป็นอุปกรณ์ที่ช่วยให้วงสนทนากลุ่มดำเนินไปด้วยบรรยากาศราบรื่นและดูเป็นธรรมชาติไม่เคร่งเครียด สร้างบรรยากาศให้เป็นธรรมชาติ ได้แก่ น้ำดื่ม ขนม ของขบเคี้ยวเล็ก ๆ น้อย ๆ หรืออาจจะรวมถึงรูปภาพ อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จะช่วยให้สมาชิกกลุ่มได้เข้าใจเรื่อง หรือประเด็นที่เราสนใจจะถามมากยิ่งขึ้น

7. สถานที่จัดสนทนากลุ่ม (Location) ควรมีการกำหนดให้แน่นอน และสะดวกกับสมาชิกกลุ่มมากที่สุด บรรยากาศถ่ายเทได้สะดวก ไม่มีเสียงรบกวน เป็นต้น

8. ของกำนัลหรือของที่ระลึก (Remuneration) มอบไว้ก่อนจากกัน ให้ไว้แก่สมาชิกกลุ่มที่ได้สละเวลามาร่วมวงสนทนา มิใช่เป็นค่าจ้าง แต่มอบให้เป็นที่ระลึกถึงกัน

9. ระยะเวลาของการดำเนินการจัดสนทนากลุ่ม (Time) พิธีกรควรจะใช้เวลาในการสนทนาไม่เกิน 2 ชั่วโมง 15 นาที นับแต่เริ่มคำถามแรก

3.6 การดำเนินการสนทนากลุ่ม

เมื่อสมาชิกกลุ่มมาพร้อมกันแล้วก็เริ่มดำเนินการสนทนา โดยผู้ดำเนินการสนทนาในที่นี้คือพิธีกร แนะนำตนเองและทีมงาน อันประกอบด้วย ตัวพิธีกร ผู้จัดบันทึก และบริการทั่วไป แล้วอธิบายถึงจุดมุ่งหมายในการมาทำการสนทนา วัตถุประสงค์ของการศึกษา และบอกให้ทราบว่าจะมีการบันทึกเทปคำสนทนา ตลอดจนการถกประเด็นปัญหา นอกจากนี้ก็จะมีผู้คอยจัดบันทึกคำสนทนาด้วย แล้วจึงเริ่มเกริ่นนำด้วยคำถามอ่อนเครื่องสร้างบรรยากาศให้เป็นกันเองสร้างความคุ้นเคยให้เกิดขึ้นในการสนทนา หลังจากพิจารณาว่ากลุ่มเริ่มคุ้นเคยกันดีแล้ว ก็เริ่มคำถามในแนวการสนทนาที่จัดเตรียมไว้แล้ว โดยการทิ้งช่วงให้มีการถกประเด็นและโต้แย้งกันให้พอสมควร พยายามสร้างบรรยากาศให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ในกลุ่มผู้เข้าร่วมวงสนทนาอย่าชักคนใดคนหนึ่งจนเกินไป คำถามที่ตามเป็นประเด็นปัญหาที่ตามทั้งกลุ่ม ให้กลุ่มถกประเด็นแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน (Struning and Gutlentag, 1982, pp, 175 - 177)

3.7 ข้อดีของการจัดสนทนากลุ่ม (Advantages of focus group session)

ข้อดีของการสนทนากลุ่มสามารถสรุปได้ดังนี้ (Struning and Gutlentag, 1982, pp, 248 - 249)

1. เป็นการสนทนาระหว่างนักวิจัยกับผู้ให้ข้อมูลหลาย ๆ คนที่เป็นกลุ่ม ดังนั้นจึงก่อให้เกิดการเสวนากันในเรื่องที่สนใจ ไม่มีการปิดบัง หรือไม่คอยปิดบังเพราะทุก ๆ คนก็เปิดเผยเรื่องเดียวกันออกมา

2. การสนทนากลุ่ม เป็นการสร้างบรรยากาศเสวนาให้เป็นกันเองระหว่างผู้นำการสนทนาของกลุ่ม กับสมาชิกกลุ่มสนทนาหลาย ๆ คนพร้อมกัน จึงทำให้สมาชิกกลุ่มกล้าคุย กล้าแสดงความคิดเห็น

3. การใช้วิธีการสนทนากลุ่ม ถ้านักวิจัยเป็นผู้ดำเนินการสนทนาเอง แม้ว่ายังไม่อาจสร้างแนวคำถามที่ละเอียดหรือครอบคลุมประเด็นปัญหาได้ดีเท่าที่ควร แต่เมื่อดำเนินการสนทนาไปแล้ว นักวิจัยก็สามารถคิดสร้างคำถามขึ้นมาได้ โดยการตั้งคำถามแตกต่างจากคำตอบที่สมาชิกกลุ่มตอบมาหรือวิพากษ์คำถามนั้น โดยการถามได้แย่ง ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจประเด็นมากขึ้น จนในที่สุดก็ได้ข้อมูลละเอียดและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาได้สำเร็จหรือได้ดียิ่งขึ้น

4. คำตอบจากการสนทนากลุ่ม ก็มีลักษณะเป็นคำตอบเชิงเหตุผลคล้าย ๆ กับการรวบรวมข้อมูลแบบเชิงคุณภาพวิธีอื่น ๆ ซึ่งใช้เป็นประโยชน์เสริมในการอธิบายข้อมูลในการวิจัยเชิงปริมาณ หรือใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการสำรวจข้อมูลเชิงปริมาณ หรือนำไปใช้ในการทดสอบความเหมาะสมของข้อคำถามในการร่างแบบสอบถามและตั้งคำถาม

5. ระยะเวลาและงบประมาณของนักวิจัยในการศึกษาเชิงคุณภาพเรื่องเดียวกันจากประชากรบางกลุ่มและในชุมชนบางแห่ง แทนที่จะใช้วิธีการสังเกตการณ์โดยการมีส่วนร่วมโดยเข้าไปใช้ชีวิตทำความสนิทสนมเป็นเวลานาน เพียงแต่ใช้การสนทนากลุ่มและวางประเด็นคำถามให้เหมาะสม พิจารณาเลือกสมาชิกกลุ่มให้ตรงวัตถุประสงค์ของการวิจัยและดำเนินการสนทนากลุ่มอย่างดี ก็อาจจะได้คำตอบและข้อมูลละเอียดลึกซึ้งใกล้เคียงกัน

6. การสนทนากลุ่ม จะช่วยบ่งชี้อิทธิพลของวัฒนธรรมและคุณค่าต่าง ๆ ของสังคมนั้นได้ เนื่องจากสมาชิกของกลุ่มมาจากวัฒนธรรมเดียวกัน ผลการสนทนากลุ่มอาจใช้ระบุเป็นกรณีตัวแทนของกลุ่มใหญ่ได้ และผลที่ได้จากการสนทนากลุ่มจะให้ภาพของลักษณะสังคมมิใช่ภาพเฉพาะรายบุคคล อีกทั้งคำตอบที่ได้จากการสนทนากลุ่มก็เป็นคำตอบที่แสดงถึงเนื้อหาทางสังคม (Social Context) เช่น วัฒนธรรม ประเพณี ค่านิยมของชุมชนหรือสังคมนั้น ๆ

7. สภาพของการสนทนากลุ่มช่วยให้เกิดและได้ข้อมูลที่เป็นจริง และครบถ้วนมากกว่า เพราะในการสนทนามีการกระตุ้นเร้าให้คิดลึกซึ้ง คิดรอบคอบ ตอบได้เชิงเหตุผลทุกแง่มุม หากตัวอย่างมาสนับสนุนคำกล่าวอย่างละเอียด แม้กระทั่งแสดงประเด็นต่าง ๆ จากผู้อื่นให้ทราบ

3.8 ข้อจำกัดของการสนทนากลุ่ม (Limitations of focus group session)

การสนทนากลุ่มมีข้อจำกัดดังนี้ (Struning and Gutlentag, 1982, pp, 252 - 253)

1. ถ้าการกำหนดประเด็นคลุมเครือไม่ชัดเจน ก็ยากต่อการกำหนดคำตอบหรือปัจจัยและการสร้างแนวคำถาม การสนทนากลุ่มก็จะได้คำตอบไม่สอดคล้องกับสิ่งที่อยากรู้

2. การสร้างแนวคำถาม จะต้องเรียบเรียงแนวคำถามให้ดีไม่วกวน โดยอาจจะเรียงลำดับคำถามประเภทของประเด็นตามความยากง่าย หรือตามลำดับความตรงไปตรงมาและซับซ้อนของเหตุผล เพราะถ้าวางรูปแบบคำถามไม่ราบรื่นและไม่ต่อเนื่องกันแล้ว จะทำให้การถามวกวน
3. การคัดเลือกสมาชิกผู้เข้าร่วมวงสนทนาจะต้องได้ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้โดยต้องมีลักษณะต่าง ๆ ที่เหมือนกัน (Homogeneous) นอกจากนี้จะต้องไม่นำคนที่ไม่เป็นมิตรกันมาอยู่ในกลุ่มเดียวกัน จะทำให้บรรยากาศกลุ่มเสีย
4. คำตอบในวงสนทนาบางคำตอบอาจจะไม่ได้จากการสนทนากลุ่ม เพราะผู้เข้าร่วมสนทนาคิดว่าสิ่งที่จะตอบไปนั้น นักวิจัยรู้ออยู่แล้ว
5. เหตุการณ์ หรือพฤติกรรมหรือคำตอบในบางประเด็นคำถามที่สมาชิกกลุ่มคิดว่าเป็นเรื่องธรรมดาและเคยชินอยู่แล้ว บางทีสมาชิกกลุ่มนึกไม่ถึง ลืมหยิบยกมาตอบ ทำให้นักวิจัยไม่ได้คำตอบในเรื่องคำถามในประเด็นดังกล่าวนั้น
6. ถ้าพิธีกรไม่ได้รับการฝึกฝนให้เป็นผู้ดำเนินการสนทนาที่ดี เตรียมตัวไม่พร้อม คุณสมบัติการไม่ได้ ก็จะทำให้วงสนทนาดำเนินไปอย่างไม่ราบรื่น
7. เนื่องจากการสนทนากลุ่ม เป็นการนั่งถกประเด็นปัญหากันในวงสนทนาของกลุ่มผู้ที่มีลักษณะเฉพาะในทางเศรษฐกิจ สังคม ประชากร อาชีพ ฯลฯ ตลอดจนภูมิหลังต่าง ๆ ดังนั้น ในบางเรื่องบางหัวข้อของการสนทนาก็ต้องพิจารณาถึงลักษณะเฉพาะที่เหมาะสมของพิธีกรด้วย เช่น เรื่องเกี่ยวกับสตรี พิธีกรก็ควรจะเป็นสตรี เป็นต้น

3.9 การประมวลผลและการวิเคราะห์ข้อมูล (Vaughn and other, 1996, pp, 103 -112)

การรวบรวมข้อมูลการจัดสนทนากลุ่ม จะถูกบันทึกไว้ในเทปบันทึกเสียง และในแบบจดบันทึกคำสนทนาของผู้จดบันทึก ข้อมูลที่อยู่ในเทปควรจะถูกถอดออกมาเป็นบทสนทนา (Transcription) โดยละเอียดทุกคำพูด ทุกบท ทุกตอน เหตุผลที่ถอดละเอียดทุกคำพูดก็คือว่า จุดประเด็นสำคัญของคำตอบในการวิเคราะห์อยู่ที่บทของการเสวนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันของสมาชิกภายในกลุ่ม การถอดละเอียดทุกคำพูดจะช่วยให้อ่านแล้วได้เข้าใจ และสามารถมองภาพของการสนทนาของกลุ่มได้ว่ามีบรรยากาศอย่างไร มีส่วนร่วมในการถกประเด็นปัญหาของสมาชิกกลุ่มเป็นอย่างไร มีการโต้แย้งกันหรือไม่ และการเลือกใช้คำ และสำนวนวาจาจะช่วยให้ผู้วิจัยสามารถวิเคราะห์และเข้าใจข้อมูลประเด็นคำตอบ ทำให้เกิดความน่าเชื่อถือของคำตอบยิ่งขึ้น

อย่างไรก็ตาม การถอดเทปแต่เพียงบางส่วนก็ทำได้ เช่น ถอดเพียง 80 , 50 , 30 หรือเพียงแค่ทำสรุปย่อ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการศึกษา ตลอดจนงบประมาณและเวลาที่มี

ในการวิเคราะห์ข้อมูลนักวิจัยก็จะอ่านบทสนทนาที่ถอดเทปออกมา แล้วก็จดคำตอบที่ละเอียดที่สุดและให้เหตุผลที่ดีที่สุดลงในกระดาษจดข้อมูล (Card) ซึ่งจัดทำไว้แล้วเขียนเรียงคำตอบไว้ในเครื่องหมายคำพูด ว่าเป็นคำพูดของใคร กลุ่มไหน จัดเมื่อไร เรียงเอาไว้ในคำถามเรื่องอะไร ทำให้เป็นระบบเดียวกัน แล้ววิเคราะห์โดยการตีความหมายในรูปของการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เหมือนกับการตีความหรือวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงคุณภาพอื่นๆ ถ้ามีผู้วิเคราะห์หลายคน และมีความคิดเห็นไม่ตรงกันหรือแปลผลไม่ตรงกัน ก็จะกลับไปฟังรายละเอียดจากเทปใหม่เพื่อให้เกิดความกระจ่างมากขึ้น การถกประเด็นปัญหาจะช่วยลดความลำเอียง (Bias) ในการตีความของนักวิจัย

ตอนที่ 4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การติดตามการใช้หลักสูตรการศึกษาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา (กลุ่มงาน) พ.ศ. 2550 ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาและรวบรวมผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

ฉัตรนภา พรหมมา และนิรมล สุวรรณภาส (2539) ได้ทำวิจัยเรื่อง การติดตามผลการใช้หลักสูตรของสถาบันราชภัฏอุดรดิตต์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2536) การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรใช้หลักสูตรฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2536 ของสถาบันราชภัฏอุดรดิตต์ จำแนกตามสาขาวิชา ได้แก่ สาขาการศึกษา สาขาวิชาศิลปศาสตร์ และสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างที่ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 480 คน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ผลการประเมินบริบท (Context) ได้แก่ ด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร พบว่า ความคิดเห็นของนักศึกษาและศิษย์เก่าอยู่ในระดับปานกลางเป็นส่วนใหญ่ รายการที่อยู่ในระดับต่ำกว่าปานกลาง ซึ่งจำเป็นต้องปรับปรุงแก้ไข ได้แก่ วัตถุประสงค์ของหลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการกำลังคนของสังคม วัตถุประสงค์ของหลักสูตรชี้บ่งแนวทางสู่การปฏิบัติที่เป็นประโยชน์ โดยตรงต่อการดำรงชีวิตและวิชาชีพของผู้เรียน วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดทักษะและเจตคติในสาขาที่เรียนและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรส่งเสริมให้ผู้เรียนรักการคิดค้นสิ่งใหม่ๆ โดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์

2. ผลการประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input) ได้แก่ ด้านโครงสร้างหลักสูตร และปัจจัยสนับสนุนพบว่า โดยภาพรวมแล้ว ความคิดเห็นของนักศึกษาและศิษย์เก่าอยู่ในระดับปานกลางจนถึงมาก ไม่มีรายการใดที่อยู่ในระดับต่ำกว่าระดับปานกลาง

3. ผลการประเมินกระบวนการ (Process) ได้แก่ ด้านบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนและการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ พบว่า โดยภาพรวมแล้ว ความคิดเห็นของนักศึกษาอยู่ในระดับมากเป็นส่วนใหญ่ แต่ศิษย์เก่านั้นอยู่ในระดับปานกลางเป็นส่วนใหญ่ ไม่มีรายการใดที่อยู่ในระดับต่ำกว่าระดับปานกลาง

4. ผลการประเมินผลผลิต (Product) ได้แก่ ด้านคุณภาพนักศึกษาและการนำความรู้ไปใช้ พบว่า โดยภาพรวมแล้ว ความคิดเห็นของนักศึกษา ศิษย์เก่า และผู้บังคับบัญชาต่อคุณภาพนักศึกษาและการนำความรู้ไปใช้ อยู่ในระดับมากเป็นส่วนใหญ่

วิลาวัลย์ วัชรเกียรติศักดิ์ (2546) ได้ทำการประเมินหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต ศึกษานาฏศิลป์ ระดับปริญญาตรี ของสำนักงานสภามหาวิทยาลัย การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต ศึกษานาฏศิลป์ ระดับปริญญาตรี ของสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิตตามรูปแบบ CIPP, เก็บรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษาวิชาเอกนาฏศิลป์ จำนวน 99 คน อาจารย์ที่สอนวิชาเอก

นาฏศิลป์ 18 คน บัณฑิต 31 คน และผู้บังคับบัญชาบัณฑิต 31 คน รวมทั้งสิ้น 179 คน จากสถาบัน
 ราชภัฏ 4 แห่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ประกอบด้วย สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ สถาบัน
 ราชภัฏสุรินทร์ สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี และสถาบันราชภัฏนครราชสีมา โดยใช้แบบสอบถาม
 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น 4 ฉบับ ผลการวิจัย พบว่า

1. การประเมินบริบท พบว่า จุดมุ่งหมายของหลักสูตรทุกข้อมีความชัดเจนของภาษามี
 ความเหมาะสมกับสภาพปัจจุบันและมีความครอบคลุมถึงลักษณะที่ดีของครูนาฏศิลป์
2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น พบว่า โครงสร้างหลักสูตรมีความเหมาะสมในเรื่อง
 จำนวนหน่วยกิตในรายวิชาบังคับ สัดส่วนของหน่วยกิตกับเวลาเรียนและการมีส่วนร่วม ทำให้การ
 เรียนการสอนบรรลุจุดมุ่งหมาย เนื้อหา มีบางรายวิชาที่มีความซ้ำซ้อนกัน อาจารย์ผู้สอนมีความรู้
 ความสามารถและบุคลิกลักษณะเหมาะสมที่จะเป็นผู้ถ่ายทอดวิชาความรู้ ด้านอุปกรณ์การเรียน
 สถานที่เรียน มีความเพียงพอ ในส่วนของตำราเรียนมีไม่เพียงพอและไม่ทันสมัย
3. การประเมินกระบวนการ อาจารย์ส่วนใหญ่มีการเตรียมการสอน มีการสอดแทรกให้
 เห็นคุณค่าการอนุรักษ์ และเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม และสอนครบตามแนวการสอน ในเรื่องการใช้
 สื่อประกอบการสอน การเปิดโอกาสให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็น การเสริมความรู้นอกชั้นเรียน
 การวัดผลและประเมินผล ความชัดเจนของเกณฑ์ การให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์
 อยู่ในระดับปานกลาง

4. การประเมินผลผลิต บัณฑิตทั้งหมดมีความเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้สำเร็จ
 การศึกษาตามจุดมุ่งหมายเฉพาะและจุดมุ่งหมายทั่วไปว่าอยู่ในระดับมาก แต่อาจารย์และ
 ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตส่วนใหญ่มีความเห็นว่าอยู่ในระดับมากและปานกลาง

อมรลักษณ์ สีลาจันทร์ (2547) ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม การวิจัย
 ครั้งนี้จึงมีความมุ่งหมายเพื่อประเมินหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา
 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2539 กลุ่มตัวอย่าง
 ประกอบด้วย อาจารย์ผู้สอนรายวิชาตาม โครงสร้างของหลักสูตร จำนวน 8 คน นิสิต จำนวน 19 คน
 มหาบัณฑิต จำนวน 55 คน ผู้ร่วมงานของมหาบัณฑิต จำนวน 55 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 137 คน
 เครื่องมือ ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ผลการวิจัยปรากฏ ดังนี้

1. ด้านวัตถุประสงค์ อาจารย์และนิสิตเห็นว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความ
 สอดคล้องชัดเจนสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง เหมาะสมกับสภาพความต้องการของสังคม ปัจจุบัน
 โครงสร้าง และเนื้อหาของหลักสูตร สามารถช่วยให้ผู้เรียนนำไปใช้ประโยชน์ในการทำงาน
 ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้กว้างขวางในสาขาวิชาการวัดผล อยู่ในระดับมาก

2. ด้านกระบวนการเรียนการสอน อาจารย์และนิสิตเห็นว่า การวัดและประเมินผลตามหลักสูตรโดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ผู้สอนใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย ใช้สื่อการสอนเหมาะสมกับเนื้อหา แต่ในส่วนผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ประเมินการสอน และผู้เรียนได้รับคำชี้แจงถึงข้อบกพร่องของตนเองจากผลการประเมิน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

3. ด้านคุณภาพของมหابัณฑิต อาจารย์และนิสิตเห็นว่า ความรู้ความสามารถ จรรยาบรรณในวิชาชีพ และบุคลิกภาพของมหابัณฑิตมีความเหมาะสม และมีคุณภาพการปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก

ภัทรารวรรณ อุทวิวงศ์ (2547) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรการศึกษา มหาลัยศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อประเมินหลักสูตรศึกษามหาลัยศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ โดยใช้รูปแบบซีพี (CIPP Model) กลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 242 คน ประกอบด้วย อาจารย์ผู้สอนในหลักสูตร จำนวน 12 คน นิสิตระดับปริญญาโทที่เข้าศึกษาในหลักสูตร จำนวน 38 คน มหาลัยที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร จำนวน 64 คน ผู้บังคับบัญชาของมหาลัยจำนวน 64 คน และเพื่อนร่วมงานของมหาลัย จำนวน 64 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย แบบประเมินและแบบสัมภาษณ์ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ด้านบริบทมีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นปรากฏว่า อยู่ในระดับมากทุกประเด็น ได้แก่ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตรและเนื้อหาสาระของหลักสูตร

2. ด้านปัจจัยมีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นปรากฏว่า อยู่ในระดับมากทุกประเด็น ได้แก่ คุณลักษณะของผู้เรียน ด้านคุณลักษณะของอาจารย์ผู้สอน และวัสดุการศึกษา สื่อ ตำราเรียน และสถานที่เรียน

3. ด้านกระบวนการมีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นปรากฏว่า ระดับมากทุกประเด็น ได้แก่ กระบวนการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และการบริหารจัดการหลักสูตร

4. ด้านผลผลิตมีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นปรากฏว่า อยู่ในระดับมากทุกประเด็น ได้แก่ ความรู้ความสามารถด้านการศึกษามหาลัยศึกษาศาสตร์ เป็นผู้นำด้านการวิจัยของมหาลัย ความก้าวหน้าด้านผลงานการวิจัยและสนองความต้องการกำลังคนสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์

สุทธิลักษณ์ คณานันท์ (2548) ได้ทำการประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏอุดรดิตถ์ การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏอุดรดิตถ์ ระหว่างปีการศึกษา 2541 ถึง ปีการศึกษา 2547 กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย อาจารย์ผู้สอน 20 คน นักศึกษา 78 คน ผู้บังคับบัญชาของมหาบัณฑิต 89 คน และมหาบัณฑิต 92 คน ผลการวิจัยมีดังนี้

1. การประเมินความเพียงพอของปัจจัยนำเข้าต่าง ๆ เพื่อนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติในด้านการเรียนการสอน พบว่า อาจารย์ผู้สอน นักศึกษาและสื่อการเรียนการสอนมีความเพียงพอ
2. การประเมินกระบวนการใช้หลักสูตร พบว่า อาจารย์ผู้สอนมีความเห็นว่าด้านบริหารหลักสูตรเป็นปัญหาค่อนข้างน้อย ด้านการเรียนการสอนไม่เป็นปัญหา ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตรในประเด็นที่ 5 การจัดกิจกรรมให้นักศึกษามีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับนักศึกษาต่างสถาบันที่ศึกษาในสาขาวิชาเดียวกัน พบว่า เป็นปัญหาค่อนข้างมาก ด้านการวัดและประเมินผลพบว่าไม่เป็นปัญหา
3. การประเมินกระบวนการใช้หลักสูตร พบว่า นักศึกษามีความเห็นว่าค่าใช้จ่ายในการเรียนและเงื่อนไขการจบหลักสูตรเป็นปัญหามาก การบริหารหลักสูตรเป็นปัญหาค่อนข้างน้อย การเรียนการสอนไม่เป็นปัญหา ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร ส่วนใหญ่ไม่เป็นปัญหา ด้านการวัดและการประเมินผลส่วนใหญ่ไม่เป็นปัญหา และด้านให้คำปรึกษา แนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏอุดรดิตถ์ ในประเด็นการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการเลือกปัญหาและหัวข้อในการทำวิทยานิพนธ์เป็นปัญหามาก ประเด็นการจัดเวลาให้นักศึกษามาพบอย่างสม่ำเสมอเป็นปัญหามาก ประเด็นการให้คำแนะนำและปรึกษาเกี่ยวกับหัวข้อและ โครงร่างการทำวิทยานิพนธ์เป็นปัญหามาก ประเด็นการให้เวลานักศึกษาในการเข้าพบเพื่อขอคำแนะนำและปรึกษาเป็นปัญหามากและประเด็นการติดตามการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาเป็นระยะๆ เป็นปัญหามาก
4. การประเมินผลระดับความสำเร็จในการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร พบว่า โดยภาพรวมนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาและปฏิบัติงานอยู่ในหน่วยงานตามโรงเรียนในจังหวัดแพร่ น่าน อุดรดิตถ์ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุดรดิตถ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดแพร่ น่าน อุดรดิตถ์ และที่ทำการเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์ ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก

กัลย์จรีชา โปธิสัถย์ (2549) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การติดตามผลการใช้หลักสูตรปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อติดตามผลการใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546 ใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 และเพื่อศึกษาวิธีการจัดประสบการณ์และกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัยใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 กลุ่มตัวอย่างคือ ครูผู้สอนในชั้นอนุบาลปีที่ 2 จำนวน 53 คน นักเรียนจำนวน 790 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถาม และแบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการติดตามการใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ด้านคุณภาพเด็ก ตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย ได้แก่ มาตรฐานที่ 1 เด็กมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ มาตรฐานที่ 2 เด็กมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มาตรฐานที่ 3 เด็กสามารถทำงานจนเสร็จทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีความรู้สึกที่ดีต่ออาชีพสุจริต มาตรฐานที่ 4 เด็กสามารถคิดรวบยอดคิดแก้ปัญหาและคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มาตรฐานที่ 5 เด็กมีความรู้และทักษะเบื้องต้น มาตรฐานที่ 6 เด็กมีความสนใจใฝ่รู้รักการอ่าน และพัฒนาตนเอง มาตรฐานที่ 7 เด็กมีสุขนิสัย สุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มาตรฐานที่ 8 เด็กมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี เมื่อจำแนกตามมาตรฐานพบว่า อยู่ในระดับดีทุกมาตรฐาน

2. การศึกษาวิธีการจัดประสบการณ์และกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย ของครูผู้สอนระดับปฐมวัย พบว่า ครูผู้สอนมีแผนการจัดประสบการณ์ทุกคน โดยใช้การสอนแบบบูรณาการในการจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอนร่วมกันคิดวิเคราะห์กำหนดตัวบ่งชี้และสภาพที่พึงประสงค์ในแต่ละช่วงอายุเพื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ใช้กิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่นเป็นวิธีการจัดประสบการณ์ โดยครูและเด็กร่วมกันกำหนด ครูผู้สอนได้จัดกิจกรรมประจำวันครบทั้ง 6 กิจกรรมจัดมุมประสบการณ์ในห้องเรียน ได้แก่ มุมบทบาทสมมติ มุมบล็อก มุมหนังสือ มุมวิทยาศาสตร์ ใช้การสังเกต สนทนา รวบรวมผลงานถาวรบันทึกพฤติกรรม ในการประเมินพัฒนาการของเด็ก การจัดการศึกษาให้ความสำคัญในด้านการพัฒนาทางด้านร่างกาย อารมณ์ – จิตใจ สังคม และสติปัญญา ปัญหาอุปสรรค คือ มีสื่อไม่เพียงพอสำหรับเด็ก

ตอนที่ 4 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การติดตามการใช้หลักสูตรการศึกษาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา (คู่ขนาน) พ.ศ. 2550 ในครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังต่อไปนี้

ภาพ 4 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การติดตามการใช้หลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ (กลุ่มงาน) พ.ศ. 2550 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ในครั้งนี้ มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังต่อไปนี้

แหล่งข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลในการติดตามการใช้หลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ (กลุ่มงาน) พ.ศ. 2550 ในครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. นิสิตหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ (กลุ่มงาน) ที่เข้าเรียนในปีการศึกษา 2550 – 2551 จำนวน 36 คน จำแนกเป็น 6 วิชาเอก ซึ่งได้จากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้แก่

1.1 วิชาเอกคณิตศาสตร์	ชั้นปี 1-2	ชั้นปีละ 3 คน รวม 6 คน
1.2 วิชาเอกฟิสิกส์	ชั้นปี 1-2	ชั้นปีละ 3 คน รวม 6 คน
1.3 วิชาเอกเคมี	ชั้นปี 1-2	ชั้นปีละ 3 คน รวม 6 คน
1.4 วิชาเอกชีววิทยา	ชั้นปี 1-2	ชั้นปีละ 3 คน รวม 6 คน
1.5 วิชาเอกวิทยาการคอมพิวเตอร์	ชั้นปี 1-2	ชั้นปีละ 3 คน รวม 6 คน
1.6 วิชาเอกพัฒนาสังคม	ชั้นปี 1-2	ชั้นปีละ 3 คน รวม 6 คน

2. อาจารย์ผู้สอนวิชาเอกและวิชาชีพครู จำนวน 14 คน ซึ่งได้จากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จำแนกเป็น

2.1 วิชาเอกคณิตศาสตร์	ชั้นปี 1-2	ชั้นปีละ 1 คน รวม 2 คน
2.2 วิชาเอกฟิสิกส์	ชั้นปี 1-2	ชั้นปีละ 1 คน รวม 2 คน
2.3 วิชาเอกเคมี	ชั้นปี 1-2	ชั้นปีละ 1 คน รวม 2 คน
2.4 วิชาเอกชีววิทยา	ชั้นปี 1-2	ชั้นปีละ 1 คน รวม 2 คน
2.5 วิชาเอกวิทยาการคอมพิวเตอร์	ชั้นปี 1-2	ชั้นปีละ 1 คน รวม 2 คน
2.6 วิชาเอกพัฒนาสังคม	ชั้นปี 1-2	ชั้นปีละ 1 คน รวม 2 คน
2.7 วิชาชีพครู	ชั้นปี 1-2	ชั้นปีละ 1 คน รวม 2 คน

3. ผู้ประสานงานประจำหลักสูตรทั้งวิชาเอกและวิชาชีพครู จำนวน 6 คน จำแนกเป็น ผู้ประสานงานประจำหลักสูตรวิชาเอกทางคณิตศาสตร์-วิทยาศาสตร์และคอมพิวเตอร์ คณะ

วิทยาศาสตร์ จำนวน 2 คน ผู้ประสานงานประจำหลักสูตรวิชาเอกพัฒนาสังคม คณะสังคมศาสตร์ จำนวน 2 คน และผู้ประสานงานประจำหลักสูตรวิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ จำนวน 2 คน ซึ่งผู้ประสานงานประจำหลักสูตรทั้งวิชาเอกและวิชาชีพครูได้จากการเลือกอย่างเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลการวิจัย เป็นแบบสัมภาษณ์ตามประเด็นคำถามสำหรับการสนทนากลุ่ม (Focus Group) นิสิต และแบบสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล สำหรับอาจารย์ และผู้ประสานงานหลักสูตร แยกออกเป็น 3 ฉบับ โดยจำแนกตามกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์ตามประเด็นคำถามสำหรับการสนทนากลุ่ม (Focus Group) สำหรับนิสิต แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของนิสิตที่เป็นผู้ให้ข้อมูลการสนทนากลุ่ม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของนิสิตเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ ความรู้

ความสามารถ บุคลิกภาพ บรรยากาศการเรียนรู้ และการจัดรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน วิชาเอกและวิชาชีพครู

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

2. แบบสัมภาษณ์รายบุคคลสำหรับอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกและวิชาชีพครู เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกและวิชาชีพครูที่เป็นผู้ให้ข้อมูล

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกและวิชาชีพครูเกี่ยวกับความรู้พื้นฐาน พฤติกรรมการเรียน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ (ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน , ขยัน , อดทน , รับผิดชอบ) ของนิสิต บรรยากาศการเรียนรู้ และคุณลักษณะความเป็นครูของนิสิต

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

3. แบบสัมภาษณ์รายบุคคลสำหรับผู้ประสานงานประจำหลักสูตรวิชาเอกและวิชาชีพครู เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ประสานงานประจำหลักสูตรวิชาเอกและวิชาชีพครูที่เป็นผู้ให้ข้อมูล

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้ประสานงานประจำหลักสูตรวิชาเอกและวิชาชีพครู เกี่ยวกับปัญหาในด้านต่าง ๆ ได้แก่ การติดต่อประสานงาน งบประมาณ และการจัดตารางสอน

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

ขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย

1. ศึกษาเอกสาร ตำราต่าง ๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินและติดตามผลหลักสูตร
2. กำหนดรูปแบบของเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์ตามประเด็นคำถาม สำหรับการสนทนากลุ่ม (Focus Group) สำหรับนิสิต และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) สำหรับอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกและวิชาชีพครู และสำหรับผู้ประสานงานประจำหลักสูตรวิชาเอกและวิชาชีพครู
3. สร้างกรอบแนวคิดในการสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมเนื้อหาที่จะศึกษา
4. ลงมือสร้างข้อคำถามตามกรอบแนวคิดที่กำหนดไว้
5. ตรวจสอบคุณภาพของแบบสัมภาษณ์ในด้านความตรง (Validity) และความเป็นปรนัยของข้อคำถามเบื้องต้นด้วยตนเอง
6. แก้ไขและปรับปรุงข้อคำถามบางข้อในแบบสัมภาษณ์ เช่น การใช้ภาษา ฯลฯ แล้วจัดทำแบบสัมภาษณ์ขึ้นใหม่เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูล 2 ลักษณะ ดังต่อไปนี้

1. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนิสิตโดยใช้วิธีการการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ดำเนินการดังนี้
  - 1.1 ผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา
    - 1.1.1 Sample unit ได้แก่ นิสิตหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา (คู่ขนาน) ที่เข้าเรียนในปีการศึกษา 2550 – 2551 จำแนกเป็น 6 วิชาเอก ได้แก่

1.1.1.1 วิชาเอกคณิตศาสตร์	ชั้นปี 1-2
1.1.1.2 วิชาเอกฟิสิกส์	ชั้นปี 1-2
1.1.1.3 วิชาเอกเคมี	ชั้นปี 1-2
1.1.1.4 วิชาเอกชีววิทยา	ชั้นปี 1-2
1.1.1.5 วิชาเอกวิทยาการคอมพิวเตอร์	ชั้นปี 1-2
1.1.1.6 วิชาเอกพัฒนาสังคม	ชั้นปี 1-2
    - 1.1.2 Sample size ได้แก่ นิสิตหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา (คู่ขนาน) ที่เข้าเรียนในปีการศึกษา 2550 – 2551 จำนวน 36 คน จำแนกเป็น 6 วิชาเอก ได้แก่

1.1.2.1 วิชาเอกคณิตศาสตร์	ชั้นปี 1-2	ชั้นปีละ 3 คน	รวม 6 คน
1.1.2.2 วิชาเอกฟิสิกส์	ชั้นปี 1-2	ชั้นปีละ 3 คน	รวม 6 คน

1.1.2.3	วิชาเอกเคมี	ชั้นปี 1-2	ชั้นปีละ 3 คน	รวม 6 คน
1.1.2.4	วิชาเอกชีววิทยา	ชั้นปี 1-2	ชั้นปีละ 3 คน	รวม 6 คน
1.1.2.5	วิชาเอกวิทยาการคอมพิวเตอร์	ชั้นปี 1-2	ชั้นปีละ 3 คน	รวม 6 คน
1.1.2.6	วิชาเอกพัฒนาสังคม	ชั้นปี 1-2	ชั้นปีละ 3 คน	รวม 6 คน

1.2 วิธีการเลือกผู้ให้ข้อมูล

ในการสนทนากลุ่ม (Focus group) เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นของนิสิตหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา (คุขานาน) พ.ศ. 2550 ในประเด็นเกี่ยวกับความสะดวกในการลงทะเบียน การลด/เพิ่มวิชาเรียน การติดต่อประสานงาน กระบวนการจัดการเรียนรู้ของผู้สอนในวิชาเอก/ผู้สอนในวิชาชีพครู ความรู้ความสามารถของผู้สอนในวิชาเอก/ผู้สอนในวิชาชีพครู บุคลิกภาพของผู้สอนในวิชาเอก/ผู้สอนในวิชาชีพครู บรรยากาศในการเรียนและรูปแบบการเรียนรู้ในวิชาเอก/ผู้สอนในวิชาชีพครู เจตคติของผู้สอนต่อนิสิต และข้อเสนอแนะ

1.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

- 1.3.1 แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐาน แบบเติมคำตอบสั้น ๆ
- 1.3.2 แบบสัมภาษณ์
- 1.3.3 เครื่องบันทึกเสียงพร้อมเทปบันทึกเสียง จำนวน 1 เครื่อง
- 1.3.4 เครื่องบันทึกภาพ (VDO) จำนวน 1 เครื่อง
- 1.3.5 แบบบันทึกย่อการสนทนากลุ่ม

1.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยได้จัดทำการสนทนากลุ่ม (Focus group) ขึ้นในระหว่างวันที่ 30 มกราคม 2552 ระหว่างเวลา 9.00 – 11.00 น. ณ ห้องประชุม คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรัตนนคร

1.5 วิธีดำเนินการสนทนากลุ่ม (Focus group)

ดำเนินการสนทนากลุ่ม (Focus group) ตามขั้นตอน ดังนี้

- 1.5.1 ผู้วิจัยทำหน้าที่ผู้นำสนทนากลุ่มแนะนำตนเอง และชี้แจงถึงจุดประสงค์รวมทั้งขออนุญาตบันทึกภาพและเสียง
- 1.5.2 ผู้นำสนทนากลุ่มเชิญชวนให้นิสิตกลุ่มตัวอย่างแนะนำตนเองเพื่อสร้างความรู้สึกเป็นกันเอง และลดความตึงเครียดให้น้อยลงในห้องสนทนา
- 1.5.3 ผู้นำสนทนากลุ่มดำเนินการเป็น 3 ระยะดังนี้
  - 1.5.3.1 ระยะใช้คำถามนำเพื่อสร้างความคุ้นเคย ประกอบด้วยข้อคำถามดังนี้

1.5.3.2 คุณ ..... ตอนนี้กำลังเรียนอยู่ในชั้นปีอะไร

1.5.3.3 สุขภาพเป็นอย่างไรบ้าง เจ็บป่วยบ้างหรือไม่ อย่างไร

1.5.3.4 ฯลฯ

1.5.4 ระยะเวลาเข้าสู่ประเด็นเพื่อตอบวัตถุประสงค์วิจัย ประกอบด้วยข้อคำถามดังนี้

1.5.4.1 ท่านมีความสะดวกในการลงทะเบียน หรือการลด/เพิ่มวิชาเรียน และการติดต่อประสานงานกับคณะเป็นอย่างไรบ้าง มีปัญหา อุปสรรคอย่างไร

1.5.4.2 กระบวนการจัดการเรียนรู้ของผู้สอนในวิชาเอก/ผู้สอนในวิชาชีพครูเป็นอย่างไร รู้สึกหนักใจหรือไม่

1.5.4.3 ความรู้ความสามารถของผู้สอนในวิชาเอก/ผู้สอนในวิชาชีพครูเป็นอย่างไรบ้าง

1.5.4.4 บุคลิกภาพของผู้สอนในวิชาเอก/ผู้สอนในวิชาชีพครูเป็นอย่างไร มีปัญหา อุปสรรคต่อการเรียนของนิสิตหรือไม่ อย่างไร

1.5.4.5 บรรยากาศในการเรียนและรูปแบบการเรียนรู้อในวิชาเอก/ผู้สอนในวิชาชีพครูเป็นอย่างไร

1.5.4.6 นิสิตคิดว่าผู้สอนมีเจตคติต่อนิสิตเป็นอย่างไร มีผลต่อการเรียนรู้ของนิสิตหรือไม่ อย่างไร

1.5.5 ระยะเวลาปิดการสนทนา ผู้นำสนทนากลุ่มกล่าวขอบคุณกลุ่มตัวอย่างที่กรุณาให้ข้อมูล

2. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกและวิชาชีพครู และผู้ประสานงานประจำหลักสูตรวิชาเอกและวิชาชีพครู โดยการสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ

2.1 ผู้วิจัยติดต่อกับผู้ให้ข้อมูลแต่ละคนเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ และเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.2 ผู้วิจัยจัดเตรียมเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลและนัดหมายผู้ให้ข้อมูลเพื่อขอเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลแต่ละคน โดยใช้วิธีให้ผู้ให้ข้อมูลตอบแบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานและการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการเพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยนำผลการสัมภาษณ์ที่บันทึกเสียงการสัมภาษณ์ไว้มาดำเนินการถอดคำสัมภาษณ์และจัดทำบันทึกคำสัมภาษณ์โดยละเอียด

2. ผู้วิจัยนำบันทึกคำสัมภาษณ์โดยละเอียดมาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) การสังเคราะห์เนื้อหา (Content Synthesis) และการวิเคราะห์หาข้อมูลแบบอุปนัย (Inductive Analytic)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การติดตามการใช้หลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ (คู่ขนาน) พ.ศ. 2550 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ตามประเด็น ดังนี้

ขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูล

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความคิดเห็นของนิสิตหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ (คู่ขนาน) พ.ศ. 2550 ในประเด็นเกี่ยวกับ

- ความสะดวกในการลงทะเบียน การลด/เพิ่มวิชาเรียน การติดต่อประสานงาน
- กระบวนการจัดการเรียนรู้ของผู้สอนในวิชาเอก/ผู้สอนในวิชาชีพครู
- ความรู้ความสามารถของผู้สอนในวิชาเอก/ผู้สอนในวิชาชีพครู
- บุคลิกภาพของผู้สอนในวิชาเอก/ผู้สอนในวิชาชีพครู
- บรรยากาศในการเรียนและรูปแบบการเรียนรู้ในวิชาเอก/ผู้สอนในวิชาชีพครู
- เจตคติของผู้สอนต่อนิสิต
- ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ตอนที่ 3 การศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอน ดังนี้

3.1 อาจารย์ผู้สอนวิชาเอก ในประเด็นเกี่ยวกับ

- ความรู้พื้นฐานของนิสิต
- พฤติกรรมการเรียนของนิสิต
- คุณลักษณะที่พึงประสงค์ (ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน , ขยัน , อดทน , รับผิดชอบ) ของนิสิต
- บรรยากาศการเรียนรู้

3.2 อาจารย์ผู้สอนวิชาชีพครู ในประเด็นเกี่ยวกับ

- คุณลักษณะความเป็นครูของนิสิตที่เรียนในหลักสูตร

ตอนที่ 4 การศึกษาความคิดเห็นของผู้ประสานงานหลักสูตร (วิชาเอก) และผู้ประสานงาน
คณะศึกษาศาสตร์ ในประเด็นเกี่ยวกับ

- ปัญหาการติดต่อ / ประสานงาน
- ปัญหาด้านงบประมาณ
- ปัญหาการจัดตารางการสอน
- ข้อเสนอแนะอื่นๆ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูล นำเสนอดังต่อไปนี้

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละแสดงสถานภาพของผู้ให้ข้อมูลการติดตามการใช้หลักสูตรการศึกษา
บัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา (คู่ขนาน) พ.ศ. 2550 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
นเรศวร

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
1. นิสิตหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา (คู่ขนาน) ที่เข้าเรียนในปีการศึกษา 2550 – 2551 จำแนกเป็น		
- วิชาเอกคณิตศาสตร์ ชั้นปี 1-2	6	16.67
- วิชาเอกฟิสิกส์ ชั้นปี 1-2	6	16.67
- วิชาเอกเคมี ชั้นปี 1-2	6	16.67
- วิชาเอกชีววิทยา ชั้นปี 1-2	6	16.67
- วิชาเอกวิทยาการคอมพิวเตอร์ ชั้นปี 1-2	6	16.67
- วิชาเอกพัฒนาสังคม ชั้นปี 1-2	6	16.67
รวม	36	100.00
2. อาจารย์ผู้สอนวิชาเอกและวิชาชีพรุ จำแนกเป็น		
- วิชาเอกคณิตศาสตร์ ชั้นปี 1-2	2	14.29
- วิชาเอกฟิสิกส์ ชั้นปี 1-2	2	14.29
- วิชาเอกเคมี ชั้นปี 1-2	2	14.29
- วิชาเอกชีววิทยา ชั้นปี 1-2	2	14.29

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
- วิชาเอกวิทยาการคอมพิวเตอร์ ชั้นปี 1-2	2	14.29
- วิชาเอกพัฒนาสังคม ชั้นปี 1-2	2	14.29
- วิชาชีพรู ชั้นปี 1-2	2	14.29
รวม	14	100.00
3. ผู้ประสานงานประจำหลักสูตรทั้งวิชาเอกและวิชาชีพรู จำแนกเป็น		
- ผู้ประสานงานคณะวิทยาศาสตร์	2	33.33
- ผู้ประสานงานคณะสังคมศาสตร์	2	33.33
- ผู้ประสานงานคณะศึกษาศาสตร์	2	33.33
รวม	6	100.00

จากตาราง 2 พบว่า ผู้ให้ข้อมูลการติดตามการใช้หลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา (คู่ขนาน) พ.ศ. 2550 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร เป็นนิสิต ชั้นปี 1-2 จำนวน 36 คน อาจารย์ จำนวน 14 คน และผู้ประสานงานหลักสูตร จำนวน 6 คน

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความคิดเห็นของนิสิตหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา

(คู่ขนาน) พ.ศ. 2550

การศึกษาค้นคว้าความคิดเห็นของนิสิตหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา (คู่ขนาน) พ.ศ. 2550 ในประเด็นเกี่ยวกับ

- ความสะดวกในการลงทะเบียน การลด/เพิ่มวิชาเรียน การติดต่อประสานงาน
- กระบวนการจัดการเรียนรู้ของผู้สอนในวิชาเอก/ผู้สอนในวิชาชีพครู
- ความรู้ความสามารถของผู้สอนในวิชาเอก/ผู้สอนในวิชาชีพครู
- บุคลิกภาพของผู้สอนในวิชาเอก/ผู้สอนในวิชาชีพครู
- บรรยากาศในการเรียนและรูปแบบการเรียนรู้ในวิชาเอก/ผู้สอนในวิชาชีพครู
- เจตคติของผู้สอนต่อนิสิต
- ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

การศึกษาในขั้นตอนนี้ใช้กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อศึกษาค้นคว้าความคิดเห็นของนิสิตชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 ที่มีต่อหลักสูตรที่ได้ศึกษา และได้สะท้อนความคิดเห็นในแต่ละประเด็น ดังนี้

ความสะดวกในการลงทะเบียน / การลดเพิ่มวิชาเรียน / การติดต่อประสานงานต่าง ๆ จากความสะดวกในการลงทะเบียน / การลดเพิ่มวิชาเรียน / การติดต่อประสานงาน ต่าง ๆ ของนิสิตคู่ขนานนี้ ในช่วงปีแรกที่เปิดหลักสูตร นิสิตกล่าวว่ามีปัญหาในระบบต่าง ๆ มากมาย และเหมือนกับว่าทางคณะไม่ได้ประสานงานกับงานทะเบียน กองบริการการศึกษา เนื่องจากมี ปัญหาการลงทะเบียน และการลงทะเบียนนั้นไม่มีคู่มือให้นิสิตได้ศึกษา จึงเกิดความไม่เข้าใจกัน ดังคำกล่าวที่ว่า

“มาปีแรกทางกองทะเบียนยังไม่รู้ว่ามีหลักสูตรนี้ และหลักที่จะลงยังไม่เปิดให้เรา เรา ต้องไปติดต่อกับกองทะเบียนเอง และนิสิตจะติดต่อกับภาคการศึกษา และมาติดต่อก่อนแต่คณะ ยังไม่รู้เท่าไร และเทอมแรกการลงทะเบียนไม่ค่อยมีปัญหา แต่ขึ้นปี 2 เทอม 2/1 เราต้องไป ลงทะเบียนเอง และคู่มือนิสิตยังไม่มีเกี่ยวกับการลงทะเบียน”

(นิสิตปี 2 วิชาเอกวิทยาการคอมพิวเตอร์)

เมื่อโครงการผ่านไป 1 ปี ระบบเริ่มเข้าสู่ภาวะปกติ มีความสะดวกและเข้าใจมากขึ้น ทำให้ นิสิตที่เข้ามาใหม่และนิสิตเก่ามีความสะดวกต่อการลงทะเบียนมากขึ้น ดังปรากฏคำกล่าวของ นิสิตที่ว่า

“เทอมแรกเขาจัดให้โดยอัตโนมัติ ก็สะดวกมากขึ้น”
(นิสิตปี 1 วิชาเอกวิทยาการคอมพิวเตอร์)

กระบวนการจัดการเรียนรู้ของผู้สอนในวิชาเอก

ในกระบวนการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ นิสิตมีความพึงพอใจ แต่ก็มีนิสิตบางวิชาเอกที่ยังเห็นว่า อาจารย์ผู้สอนนั้นมักจะสนใจแต่นิสิตคณะวิทยาศาสตร์มากกว่าบ้าง และมองว่า อาจารย์บางท่านก็ยังไม่รู้ว่านิสิตกลุ่มไหนเรียนร่วมอยู่ด้วยในห้องเรียน ดังคำกล่าวที่ว่า

“บางอาจารย์ก็คุยกะเรา แต่เอนเอียงไปทางคณะวิทย์มาก”
(นิสิตปี 2 วิชาเอกชีววิทยา)

“ก็ดีนะ แต่ว่าเข้ามาครั้งแรก และหลักสูตรนี้เปิดใหม่ แต่เข้าไปเรียน อาจารย์ถามว่ามีเอกกลุ่มไหนด้วยหรือ เพราะว่ามีแต่เอกวิทย์ เพียว ๆ และเวลาเราเข้าไปเรียน ไม่มีใครรู้จักเราเลย และเด็กวิทย์ มีประมาณ 70 คน และส่วนมากอาจารย์จะสนใจไปทางคณะวิทย์มากกว่า”

(นิสิตปี 2 วิชาเอกพัฒนาสังคม)

นอกจากนั้น ยังมีเสียงสะท้อนของนิสิตบางกลุ่มที่กล่าวว่า อาจารย์สอนเร็วเกินไป ทำให้เรียนไม่ทันและเวลาได้เรียนในห้องเรียนรวมหรือห้องถ่ายทอด ก็จะมีปัญหาการเรียน ดังปรากฏคำกล่าวที่ว่า

“อธิบายเร็วเกินไป เรียนไม่รู้เรื่อง”
(นิสิตปี 1 วิชาเอกพัฒนาสังคม)

“การเรียนในระบบถ่ายทอด ไม่น่าสนใจ”
(นิสิตปี 1 วิชาเอกวิทยาการคอมพิวเตอร์)

“ตอบได้ไม่ได้”
(นิสิตปี 1 วิชาเอกเคมี)

“ถ้ามีปัญหาก็ได้ถามเพียงอาจารย์ TA”
(นิสิตปี 1 วิชาเอกฟิสิกส์)

กระบวนการจัดการเรียนรู้ของผู้สอนในวิชาชีพครู

กระบวนการจัดการเรียนรู้ของผู้สอนในวิชาชีพครูนั้น นิสิตเห็นว่าอาจารย์ผู้สอนมีความเอาใจใส่ดี มีความเป็นกันเอง ดังคำกล่าวที่ว่า

“อาจารย์เอาใจใส่ดีมากๆเลย”

(นิสิตปี 2 วิชาเอกวิทยาการคอมพิวเตอร์)

“ก็ดี เป็นกันเอง”

(นิสิตปี 2 วิชาเอกพัฒนาสังคม)

ความรู้ความสามารถของผู้สอนในวิชาเอก

ในการที่นิสิตวิชาเอกกลุ่มงานได้เข้าไปสัมผัสในกระบวนการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ผู้สอนนั้น นิสิตมีความพึงพอใจ และ มีความเห็นว่า อาจารย์ผู้สอนมีความรู้ความสามารถสูง และมีวิธีการถ่ายทอดที่ดี ซึ่งปรากฏคำกล่าวดังนี้

“อาจารย์เป็นกันเองมาก อาจารย์ที่มาสอนทุกคนมีความรู้ความสามารถสูง”

(นิสิตปี 2 วิชาเอกชีววิทยา)

“อาจารย์ก็เก่ง แต่ว่าก็ขี้ใจที่ว่าอาจารย์สอนวิทย์คณิตเพียว เพราะอาจารย์เขาเก่งกว่าส่วนเทอม 2 ก็อาจารย์จบ ดร. ก็รู้สึกว่าเขาเอาใจใส่ดีมากๆ”

(นิสิตปี 2 วิชาเอกคณิตศาสตร์)

บุคลิกภาพของผู้สอนในวิชาเอก

ในความเห็นของนิสิตเกี่ยวกับบุคลิกภาพของผู้สอนนั้น นิสิตส่วนมากมีความพึงพอใจและเห็นว่า มีความเหมาะสมดี ดังคำกล่าวที่ว่า

“พอใจกับบุคลิกภาพของอาจารย์ วางตัวดีมากๆ”

(นิสิตปี 1 วิชาเอกฟิสิกส์, นิสิตปี 1 วิชาเอกชีววิทยา, นิสิตปี 1 วิชาเอกวิทยาการคอมพิวเตอร์)

บรรยากาศในการเรียน / รูปแบบการเรียนรู้ในวิชาเอก

การจัดบรรยากาศการเรียนรู้ของอาจารย์ที่สอน ในความคิดเห็นของนิสิต ส่วนใหญ่มีเจตคติที่ดีและมีความพึงพอใจต่อสภาพการจัดบรรยากาศการสอนของอาจารย์ที่สอน ดังปรากฏคำกล่าวที่ว่า

“ส่วนใหญ่ทำงานเป็นทีม และมี TA มาช่วย”

(นิสิตปี 2 วิชาเอกวิทยาการคอมพิวเตอร์)

“เป็นไปตามทฤษฎี ก็ไม่น่าเบื่อ แล้วแต่วิชาที่ชอบ”

(นิสิตปี 2 วิชาเอกคณิตศาสตร์)

“อาจารย์เป็นกันเองมาก ทั้งเอกวิทย์ และคู่ขนาน”

(นิสิตปี 2 วิชาเอกพัฒนาสังคม)

บรรยากาศในการเรียน / รูปแบบการเรียนรู้ในวิชาชีพครู

ภาพรวมของการจัดบรรยากาศการสอนในรายวิชาชีพครู นิสิตเห็นว่า อาจารย์จะบรรยายมากเกินไป และมีการให้ทำงานในทุกๆ ชั่วโมง ดังคำกล่าวต่อไปนี้คือ

“บรรยายสั้น ๆ มีการบรรยายทุกวิชานานมาก 3 ชั่วโมง บรรยายภาคในห้องก็สนิทกัน และการทำกิจกรรมทางคณะวิทย์เข้าจะจัดกลุ่มกันเอง และค่อยมาจัดกลุ่มทางเรา ก็คือชิ้นงานมีทำทุกชั่วโมง มีส่งตลอด และอาจารย์จะให้ค้นตลอด”

(นิสิตปี 2 วิชาเอกวิทยาการคอมพิวเตอร์)

ข้อเสนอแนะอื่นๆ

จากการสนทนากลุ่มนิสิตได้สะท้อนความเห็นต่างๆ ออกมาเพื่อให้ทราบข้อปัญหา และความต้องการให้มีการแก้ไขในภาคส่วนต่างๆ เพื่อให้เกิดความลงตัว และเกิดการบรรลุเป้าหมายทั้งสองฝ่าย ดังต่อไปนี้

การรับมอบหมายงานจากอาจารย์

จากความคิดเห็นของนิสิตบางเอก ได้กล่าวว่า การได้รับงานจากรายวิชาในภาพรวมแล้ว งานที่อาจารย์สั่งมีมาก ซึ่งมีคำกล่าวดังปรากฏดังนี้

“เยอะมาก ๆ มาทุกอย่างรับได้ บางวิชาที่มี 3 ชิ้น แล้วมาเจอวิชาเอก 3-4 ตัวและลงไปโปรเจกต์มาส่งตอน Final และเวลาเรียนมีงานทุกชั่วโมง และบางอาจารย์มาสอนช่วงท้าย ๆ และสั่งโปรเจกต์ และทำไม่ทัน

(นิสิตปี 2 วิชาเอกวิทยาการคอมพิวเตอร์)

“งานเยอะมาก อาจารย์สั่งงาน”

(นิสิตปี 2 วิชาเอกเคมี)

“การรับงานจากอาจารย์ บางทีกลุ่มเยอะแต่คนทำช่วยกันน้อย เช่นกลุ่มละ 7 คน แต่ทำจริงๆ แค่ 3 คน”

(นิสิตปี 1 วิชาเอกชีววิทยา)

สื่อการเรียนการสอน

ในระบบสื่อการเรียนการสอนของอาจารย์ที่เตรียมมาสอนนั้น นิสิตเห็นว่าน่าจะมีการปรับปรุงหลาย ๆ ประเด็น เพราะว่าเกิดปัญหา ดังเช่นคำกล่าวของนิสิตที่ว่า

“พาวเวอร์พอยต์ จากจอ โปรเจ็คเตอร์ไม่ชัด”

(นิสิตปี 1 วิชาเอกฟิสิกส์)

“สื่อจากจอภาพที่มันไม่ชัด เมื่อเรามองมากๆ จะทำให้ปวดตา”

(นิสิตปี 1 วิชาเอกวิทยาการคอมพิวเตอร์)

“พาวเวอร์พอยต์ของอาจารย์บางทีมันเล็กเกินไป”

(นิสิตปี 1 วิชาเอกวิทยาการคอมพิวเตอร์)

“ส่วนใหญ่ จอทีวีเก่ามาก ๆ จากสีขาวเป็นสีแดง อ่านไม่ค่อยออก จอซีดมากๆ ”

(นิสิตปี 2 วิชาเอกวิทยาการคอมพิวเตอร์)

บางส่วนก็เห็นว่าการทำงานที่อาจารย์มีเทคนิคต่างๆ เข้ามาช่วยในบทเรียนทำให้เข้าใจมากยิ่งขึ้น ดังคำกล่าวที่ว่า

“รู้สึกว่าการใช้พาวเวอร์พอยต์ จะเข้าใจมากกว่าการเขียนสด”

(นิสิตปี 1 วิชาเอกชีววิทยา)

ข้อคิดเห็นอื่นๆ ที่นิสิตได้สะท้อนเพิ่มเติม ซึ่งเห็นว่าการจัดการในหลักสูตรนั้น เป็นการบริหารที่มีความลงตัว แต่การจัดการเฉพาะทางนั้นเกิดความไม่เข้าใจ และเกิดการแบ่งแยกความเป็นนิสิต ดังปรากฏคำกล่าวของนิสิตที่ว่า

“เหมือนเราเป็นฐานให้เขา คะแนนออกมาไม่ดี ทำให้คะแนนออกมาไม่ดี น้อยกว่าเด็กวิทย์ มันเลยดูเรา และมันไม่มีเวลาแก้ตัว และอยากให้มีการแก้ตัวได้ อยากจะให้อาจารย์สนใจเรามากขึ้น และอยากให้อาจารย์สอนในกลุ่มเล็กได้ด้วย”

(นิสิตปี 2 วิชาเอกวิทยาการคอมพิวเตอร์)

“เรื่องให้คำปรึกษา เขาจะสนใจคณะเขามากกว่า”

(นิสิตปี 2 วิชาเอกคณิตศาสตร์)

“อย่างคณิต อาจารย์จะจัดตัวให้เลยละ อาจารย์ประจำวิชาเอก และเวลาเรียกประชุม
แบบของคณิตอย่างเดียว เขาจะไม่เรียกเอกคู่ขนาน แล้วรุ่นพี่จะตัวให้ ก็มีคนเยอะ ช่วยกันตัว”

(นิสิตปี 2 วิชาเอกคณิตศาสตร์)

“เรื่องกิจกรรมความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน ของคณะวิทย์ ยังไม่มีเลย”

(นิสิตปี 2 วิชาเอกวิทยาการคอมพิวเตอร์)

“ความสัมพันธ์ระหว่างคณะทั้งสองคณะยังไม่มี เรื่องกิจกรรมก็ไม่มี”

(นิสิตปี 2 วิชาเอกวิทยาการคอมพิวเตอร์)

“อย่างบางครั้งคณะวิทย์ เขาบอกว่าเราคือคณะวิทย์เหมือนกัน เรามีสิทธิเท่าเทียมกัน
กับเขา แต่อาจารย์ไม่รู้ที่เราเป็นส่วนหนึ่งของเขา และเพื่อน ๆ ก็ไม่รู้ที่เราเป็นส่วนหนึ่งของพวกเขา
และเขาจะแบ่งแยก อย่างเห็นได้ชัด”

(นิสิตปี 2 วิชาเอกเคมี)

“อยากจะเสนอให้สองเอกแบบสาขาของตนเอง ให้มีกิจกรรมมากขึ้น จะได้รู้จักกัน
และถ้าไม่จัดกันเอง ก็ลำบาก รุ่นพี่ก็ไม่ใช่รุ่นน้อง”

(นิสิตปี 2 วิชาเอกวิทยาการคอมพิวเตอร์)

ตอนที่ 3 การศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอน

การศึกษาติดตามความคิดของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกและของอาจารย์ผู้สอนวิชาชีพครู
ปรากฏผล ดังนี้

ความพึงพอใจต่อความรู้พื้นฐานของนิสิต

อาจารย์ผู้สอนที่สอนนิสิตคู่ขนานได้ให้การสัมภาษณ์ว่า มีความพึงพอใจในระดับที่พอรับ
ได้ ดังปรากฏในคำกล่าวของอาจารย์ดังนี้

“ก็พอใจ แต่น่าจะดีกว่านี้แหละ คือหมายความว่า ถ้าบอกว่าพอใจ ไม่พอใจมันบอก
อยาก แต่ว่าสมมุติว่า ก็ถือว่าโอเค แต่น่าจะดีกว่านี้ ที่พูดว่าดีกว่านี้ คือ 4 ปีก่อน เคยสอนเด็กศึกษา
ที่เขาไม่ใช่เด็กคู่ขนาน แต่เขาต้องไปเรียนเพิ่มอีกปีหนึ่ง ที่จะเป็นครู เขาเก่งกว่านี้ พื้นฐานดีกว่านี้
มีความรับผิดชอบสูงกว่านี้ ฉะนั้น เด็กรุ่นใหม่ของคณะ นะคะ ไม่ใช่เฉพาะของศึกษาศาสตร์นะจะ
จะพักการศึกษาโดยรวมคะ ความรู้พื้นฐานพึงพอใจ แต่น่าจะดีกว่านี้ ”

(อาจารย์ภาควิชาคณิตศาสตร์)

“เขาเรียนร่วมกับพวก วทบ. มีอาจารย์ที่สอน 2 ท่าน จากการสอบก็สอบแค่ครั้งแรก
มิดเทอม อยู่ในเกณฑ์ใช้ได้”

(อาจารย์ภาควิชาชีววิทยา)

“ในการสอน อาจารย์ไม่รู้ว่ามียุคคู่ขนานมาเรียนด้วย คือ เวลาสอนก็ไม่ได้ยึดที่ตัวเด็ก
คือถ้ารู้ก่อนก็อาจจะเกิด Bias และเท่าที่ดูก็คิดว่าเขาน่าจะเรียนได้ แต่ในระดับสูงขึ้นไป เด็กจะไหว
หรือไม่ ”

(อาจารย์ภาควิชาฟิสิกส์)

“คู่ขนานก็โอเค สมมุติว่า 10 คน ก็จะดีขึ้น อีกครึ่งหนึ่งจะไม่เท่าไร มองจากความ
ขยันหมั่นเพียรและความตั้งใจ ก็วัดจากการนั่งเรียนแล้วก็การส่งงาน อะไรอย่างนี้นะคะ 10 คนนี้
คือ 5 คนจะเอ โค แต่อีก 5 คนจะดูมีปัญหา”

(อาจารย์ภาควิชาคณิตศาสตร์)

ปัญหาที่พบ จะรู้สึกเข้ามาเรียนกับเด็กวิทย์คณิต ซึ่งกลุ่มวิทย์-คณิตจะมีประมาณ 80
คน ของเขา 10 คน ไม่ว่าจะเป็เวลา นั่งเรียน นัดเพิ่มพิเศษอะไรอย่างนี้ เขาจะอยู่ข้างหลัง เคย
เรียกแล้วให้มานั่งข้างหน้า แต่เขาเหมือนกับเกาะกลุ่มอยู่ข้างหลัง ”

(อาจารย์ภาควิชาคณิตศาสตร์)

อย่างไรก็ตาม อาจารย์ยังได้สะท้อนความรู้สึกของอาจารย์อีกบางส่วนที่ยังไม่พึงพอใจต่อความรู้พื้นฐานของนิสิตคู่ขนาน ดังปรากฏดังนี้

“ถ้าถามผม จริงๆ แม้แต่นิสิตคณะวิทยาศาสตร์เองก็ยังไม่พอใจกับพื้นฐาน คือความรู้พื้นฐานเองก็ต้องปรับ คือ ปรับตัวตัวเอง เพราะอาจารย์คงไม่สามารถทำอะไรได้มาก เพราะถ้าไปจับสอนเพิ่ม ก็คงจะทำไม่ได้ แต่ก็มีรุ่นพี่มาตัวกันอยู่ แต่ก็ไม่ทราบเหมือนกันว่า จะได้ผลหรือไม่ จริงๆ ถ้าจะปรับอยากจะทำให้ปรับที่ตัวของเด็กเองมากกว่า คือว่า ให้เขาขยันมากขึ้นในการเรียน ”

(อาจารย์ภาควิชาเคมี)

“จากประสบการณ์ที่สอนในเทอมนี้ นิสิตค่อนข้างจะช้ากว่านิสิตวิทย์คอมโดยตรง ผลจากคะแนนสอบมิดเทอมจากการเก็บคะแนนจะได้คะแนนน้อยกว่า ได้น้อยกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มด้วย”

(อาจารย์ภาควิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์)

ความพึงพอใจต่อพฤติกรรมการเรียนของนิสิต

ความพึงพอใจต่อพฤติกรรมการเรียนของนิสิต อาจารย์ผู้สอนที่สอนนิสิตคู่ขนานได้กล่าวถึงพฤติกรรมการเรียนของนิสิตส่วนมากว่ามีความพยายาม และมีความสนใจและตั้งใจเรียนค่อนข้างสูง มีการแต่งกายเรียบร้อยมาก ปรากฏในคำกล่าวของอาจารย์ ดังนี้

“เขาเป็นคนกลุ่มน้อยที่มีความพยายามมากกว่าเด็กที่เรียนแบบสาขาเดียว ซึ่งเขาจะมีความพยายามมากกว่า และก็มีบุคลิกภาพที่แตกต่างจากเด็กที่เรียน Pure ซึ่งเขามีบุคลิกของความ เป็นครูมากกว่าเด็กที่เรียนสาขาเดียวไม่ได้เรียนสาขาคู่ขนาน”

(อาจารย์ภาควิชาพัฒนาสังคม)

“ความตั้งใจเรียนทั้งคู่ขนานและวิทยาการคอมพิวเตอร์ ความตั้งใจเรียนเท่าๆ กัน แต่จากการวัดผลประเมินผลจะค่อยกว่า”

(อาจารย์ภาควิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์)

“คือไม่ถึงระดับท็อปนะ แต่ว่าสนใจหรือไม่ ถ้าจะเทียบก็อยู่ในเกณฑ์ที่ โอเค ก็คือเรียกว่า ไม่ลำบากต่อการที่จะจัดการ ไม่ได้พุดยาก ถ้าจะเทียบกับเด็กเกษตร จะเข้าห้องเรียนสายไม่ค่อยสนใจต่อการทดลอง หรือเรื่องการแต่งกาย นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์จะเรียบร้อย”

(อาจารย์ภาควิชาเคมี)

“มีความตั้งใจเรียนดี แล้วก็ฝีมือเขาว่าใช้ได้ นะครับ ในเรื่องของคุณภาพ แล้วแต่เด็ก แล้วก็ตั้งใจ มีความเรียบร้อย ก็ดูแลเรียบร้อยทุกคน”

(อาจารย์ภาควิชาคณิตศาสตร์)

อย่างไรก็ตาม อาจารย์ผู้สอนที่สอนนิสิตคู่ขนานได้ให้ข้อเสนอแนะต่อพฤติกรรมการเรียนของนิสิตเพิ่มเติมว่า นิสิตคู่ขนานควรจะมีคามพยายาม และมีความสนใจและตั้งใจเรียนให้มากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ เพื่อที่จะเป็นพื้นฐานในการพัฒนาตนเองในการเรียนในภาคการศึกษานี้และในระดับที่สูงขึ้น ปรากฏในคำกล่าวของอาจารย์ ดังนี้

“เข้ามาเรียนสม่ำเสมอ นะคะ แต่ว่าการสู้ปัญหาและการเอาใจใส่ค้นคว้าเพิ่มเติมน้อยลง คือหมายความว่า เขายังอยู่ในกรอบของการมาเรียนไม่โดดเด่น ยังพูดจาดี มีสัมมาคารวะดี ทุกอย่างโอเค แต่ว่าเราอยากให้ดูวิชาการเยอะกว่านี้ คือเขาค้นมาเพิ่ม อ่านทบทวน หรือทำการบ้านเพิ่ม เขาจะรับอะไร ได้มากกว่านี้ แต่เขาขาดส่วนนั้น”

(อาจารย์ภาควิชาคณิตศาสตร์)

“บางส่วนก็ตั้งใจ บางส่วนก็ไม่ตั้งใจ อันที่ไม่ตั้งใจก็คือ ผมไม่รู้ว่าเขาวางเป้าหมายชีวิตอย่างไร คือ สอนก็แล้ว บอกก็แล้ว ให้อะไรก็แล้ว ก็ไม่กระตือรือร้น อันนี้ปล่อยเป็นตามกรรมของเขา”

(อาจารย์ภาควิชาเคมี)

นอกจากนั้น อาจารย์ที่สอนในบางท่านก็ยังไม่ทราบกลุ่มของเด็กเท่าที่ควร ดังคำพูดที่ว่า

“ก็ตอนที่สอนนี้ ก็นี่กว่าเป็นเด็กเคมีหมดเลย คือมารู้ตอนตรวจข้อสอบและดูคะแนนว่าทำไมเด็กคนนี้ได้น้อย ฟังรู้ว่าเป็นเด็ก กศ.บ. คือ ฟังรู้ตอนนั้น ตอนสอนเราไม่รู้ว่ามาจากไหนบ้าง และเข้าใจว่า เป็นเด็กเคมีทั้งหมดด้วยซ้ำ”

(อาจารย์ภาควิชาเคมี)

ความพึงพอใจคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิต

ความพึงพอใจต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิต อาจารย์ผู้สอนมีความเห็นว่า พฤติกรรมของนิสิตจำนวนมากที่แสดงออกมายังไม่ดี และยังไม่เป็นที่พอใจ ซึ่งปรากฏในคำกล่าวของจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“ซึ่งลักษณะที่พึงประสงค์และอาจเป็นเพราะกลุ่มเล็กที่มีปัญหา คือถ้าจำให้ดี คือเขาต้องพยายาม Interest กับกลุ่มของวิทย์คอมให้ได้ เขาจะได้รู้สึกสนุกเหมือนกับให้รู้สึกว่าเป็นรุ่นเดียวกัน มันจะได้ช่วยกันเรียน เพราะ 15 คน โอกาสที่จะเรียนให้ได้ดีเท่ากับกลุ่มใหญ่ ซึ่งในภาพรวมคือ เด็กจะแยกกลุ่มกันเรียน จริง ๆ น่าจะมีโครงการช่วยกันเรียนมากกว่า เพราะเป็นวิชาเดียวกัน”

(อาจารย์ภาควิชาคอมพิวเตอร์)

“ก็ที่อยู่ในระดับหนึ่ง ส่วนเท่าที่มองก็คือ เขาจะทำตัวเป็นคนส่วนน้อย แล้วเขาจะไม่โง่โง่แบบทบาท ถ้าถามอะไรไม่เจาะจง และเขาไม่แสดงความคิดเห็นค่ะ เขาเหมือนค่อนข้างจะเก็บตัว ถ้ามองจากมุมห้องเรียน”

(อาจารย์ภาควิชาคณิตศาสตร์)

“พฤติกรรมเรียบร้อย คืออ่านนอนสอนง่าย แต่ก็คือ เป็นคนเก็บเนื้อเก็บตัว ถ้าไม่เจอนั้นจะเป็นลักษณะเฉพาะเวลาส่งงานจะกำหนดเด็ทหลายให้ และถ้าไม่ส่งตามนั้นจะไม่ให้คะแนน”

(อาจารย์ภาควิชาคณิตศาสตร์)

“ผมว่า O.K. ในเรื่องของการไฟเรียนไฟรู้ ผมว่าดี แต่มันก็จะมีบางคน แต่ส่วนใหญ่จะเป็นผู้หญิงเยอะ เด็กพวกนี้เขาก็จะต้องทำกิจกรรมของเขาไป เขาก็มีกิจกรรม มีความมุ่งมั่นดี”

(อาจารย์ภาควิชาพัฒนาสังคม)

“คุณลักษณะที่พึงประสงค์ เด็กพวกนี้ได้เลย ความรับผิดชอบก็โอเค คือเด็กปี 2 เขาก็จะเริ่มปรับตัวเข้ากับระบบได้แล้ว และเมื่อขึ้นปี 2 ก็เริ่มมีความรับผิดชอบ มันเริ่มเรียนรู้กระบวนการ พฤติกรรมก็ไม่น่าจะมีปัญหา และอีกอย่าง คือ เขาเริ่มเป็นผู้นำ เพราะว่ารุ่นน้องเข้ามา มันก็ต้องมี คือ คล้ายๆ แบบรุ่นน้องก็จะมองแบบ ถ้ารุ่นพี่ไม่ดี น้องก็จะต่อต้านนะ คือมีระบบอยู่ พฤติกรรมก็โอเค ”

(อาจารย์ภาควิชาพัฒนาสังคม)

“คือมอบหมาย ก็คือเป็นคล้ายกับรายงานบางคนก็จะแยกเป็นส่วน ๆ เป็นพวกแทนงาน ก็เท่าที่ตรวจดู ก็เรียบร้อยดี รับผิดชอบดีอาจเป็นเพราะว่านี่มีคะแนนให้ด้วย อันนี้ประมาณ 0.5 เปอร์เซนต์ ต่อเล่มนะครับ รับผิดชอบดี อยู่ในเกณฑ์ที่ใช้ได้ คือเขากลับคะแนนเขาจะลดนะ”

(อาจารย์ภาควิชาเคมี)

ความพึงพอใจต่อบรรยากาศการเรียนรู้

ความคิดเห็นต่อบรรยากาศการเรียนรู้ของนิสิต จากอาจารย์ผู้สอนได้กล่าวถึงบรรยากาศการเรียนของนิสิตในภาพรวมโดยทั่วไปว่า นิสิตกลุ่มนาค่อนข้างไม่กล้าแสดงออก มักจะจับกลุ่มกันเรียนกลุ่มเล็ก ๆ ไม่ค่อยมีปฏิสัมพันธ์กับนิสิตกลุ่มอื่น ๆ และอาจารย์ผู้สอน ดังคำกล่าวที่ปรากฏ ดังนี้

“เด็กกลุ่มอยู่หน้าห้อง คือ จะทำให้เห็นชัดเจนว่าเขา คือ เด็กกลุ่มนาคด้วยจะถูกบังคับหรือเปล่านั้นไม่รู้ แล้วถ้าถามว่าสนใจหรือไม่ คืออยู่ข้างหน้านั้นก็ต้องสนใจ มันก็จะประเมินลำบาก คืออยู่ข้างหน้านั้นก็ต้องสนใจ เพราะถ้าไม่สนใจอาจารย์ก็อาจกระตุ้นถามได้ เรื่องการแลกเปลี่ยนมันมีข้อสังเกต เขามักจะไม่ค่อยกล้าแลกเปลี่ยนซึ่งเด็ก Pure จะแลกเปลี่ยน”

(อาจารย์ภาควิชาพัฒนาสังคม)

“ถ้าโอกาส เขาได้ตลอดเพราะเราเปิดโอกาสให้ถาม เด็กไม่กล้าถาม เด็กจะแสดงความคิดเห็นในการเขียน เช่น มีการถามว่านักเรียนชอบเรียนวิทย์ ”

(อาจารย์ภาควิชาชีววิทยา)

“เราก็มีปฏิสัมพันธ์กันดี เพราะมันเป็นวิชาที่ปฏิบัติการ แต่ว่าต้องแยกออกเป็น 2 อย่าง นี้ว่าในเรื่องของการบรรยายนี้อาจปฏิสัมพันธ์น้อยเพราะเป็นกลุ่มใหญ่ 400 -500 คน นะครับ แต่ที่นี้เรื่อง Lap เรื่องปฏิบัติการอันนั้นจะใกล้ชิดกัน เพราะว่าในห้อง ห้องเดี่ยวเด็กจะมี 30 คน แต่ว่าเราเปิดทั้ง 2 ห้อง เพราะเด็กปี 1 ทั้งหมดต้องเรียนพื้นฐาน เรื่องการบรรยายปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนไม่ได้เท่าที่ควร จะมาได้ใกล้ชิดหน่อยตอนที่ปฏิบัติการ เพราะว่าปฏิบัติการเราจะคุมห้องเล็กลงและมีอาจารย์ประจำ 1 ห้อง บางท่านก็มีนิสิตปริญญาโทช่วย”

(อาจารย์ภาควิชาชีววิทยา)

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่างๆ

จากการสำรวจความคิดเห็นโดยการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนนั้น มีอาจารย์หลายท่านได้แสดงความคิดเห็นและได้ให้ข้อเสนอแนะในหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต(กลุ่มนาค) ด้วยความคิดเห็นต่างๆ และข้อเสนอบางอย่างที่ต้องการให้นำไปปรับปรุงและให้การช่วยเหลือแก่นิสิต และปรับปรุงหลักสูตร เพื่อให้บรรลุสู่เป้าหมายของการจัดหลักสูตร ดังข้อเสนอของอาจารย์ต่อไปนี้

“ในรายวิชานี้ ผมมีสมมุติฐานว่า การเรียนในห้องเรียนมันไม่น่าจะเกิดประโยชน์เท่าที่ควร แล้วมันก็ไม่น่าจะเกิดประโยชน์ต่อเขาในอนาคต แต่ถ้าพูดแบบนี้อาจจะพูดผิด ซึ่งผมคิดว่าเนื้อหาหรือวิชาการนี้ไม่ได้ตอบโจทย์ทั้งหมดในชีวิตของเด็ก และในสมมุติฐานของผม คือ ผมคิดว่า ในห้องเรียนมันไม่เพียงพอที่จะทำให้เขารู้ว่าแนวคิดการพัฒนาสังคมต่อไปเป็นอย่างไร

อย่างน้อยจะเรียนด้วยวิธีการอย่างไรก็ตาม *Output* ของรายวิชาที่เป็นเครื่องชี้วัดว่า เด็กประสบความสำเร็จ ก็ถือว่าเด็กมีสำนักสาธนะเพิ่มขึ้นหรือไม่ ซึ่งสำนักสาธนะเกิดจากตัวของเขาเอง ที่ลงไปทำซึ่งผมวัดไม่ได้ แต่จะวัดได้เพียงโปรเจกงานที่เกิดขึ้น”

(อาจารย์ภาควิชาพัฒนาสังคม)

“ตั้งแต่ปี 1 – ปี 5 นี้ควรเปิดโอกาสให้เขาได้ลงไปสัมผัสกับการศึกษาในท้องถิ่น หรือในชนบท และอย่าให้สอนอย่างเดียว ต้องให้เขาทำโครงการหรือทำเรื่องอื่นๆ ที่มันเป็น ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน ชุมชน และวัด หรือในโครงสร้างของชุมชนอื่นๆ ด้วย เพราะว่าการศึกษาไม่ใช่อยู่ในชั้นเรียน ดังนั้น การเป็นนิสิตคู่ขนานการลงไปแล้ว มันไม่น่าจะทำงานใน โรงเรียนอย่างเดียว มันควรจะไปรู้เรื่องอื่นๆ และเรียนรู้เรื่องอื่นๆ ประกอบไปด้วย พอทำงานกับ ที่อื่นเป็นโอกาสที่เขามี และประสบการณ์ที่ต้องฝึก จะทำให้เป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จได้อย่าง หนึ่ง คือ เขานี้คือผู้นำในท้องถิ่นตัวจริงคนหนึ่ง ที่มันสามารถไปทำเรื่องอื่นๆ ก็ได้ นอกจากการ ฝึกงานน่าจะให้เขาฝึกในองค์การชุมชนหรือองค์กรท้องถิ่นที่หลากหลายด้วย มิใช่ฝึกที่โรงเรียนมัน อาจไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ที่แท้จริงเท่าไร”

(อาจารย์ภาควิชาพัฒนาสังคม)

“ทีนี้ก็ต้องดูว่าเด็กศึกษาที่เข้ามาเนี่ย เขาอาจจะต้องหา *Major* ของเขาว่าเขาอยาก จะไปไหน แต่อันนี้มันก็พูดยาก เพราะเขาเรียนศึกษาเขาอาจจะต้องรู้ทุกอย่าง แต่แบบว่าไม่ต้องลึก”

(อาจารย์ภาควิชาเคมี)

“เพียงแต่จะให้เด็กนั้นตระหนัก เขาพยายามและให้เขาร่วมกับกลุ่มเด็กเคมี”

(อาจารย์ภาควิชาเคมี)

“ในส่วนของตัวเด็ก ผมคิดว่ามันไม่น่ามีปัญหา เพราะว่าทางมหาลัยเขาจัดระบบ ถ้าการบริหารจัดการลงตัวว่าไม่มีปัญหา ส่วนใหญ่ที่มีปัญหาคือ อยู่ที่ระบบ และการคิดเกรดของ มหาวิทยาลัย เด็กคู่ขนานแบบนี้เขาก็คิดร่วมกับเด็ก 2 เทอม เพราะตามปกติเด็กคู่ขนานมันต้องคิด 3 เทอม ใน 1 ปี เพราะฉะนั้นจึงมีปัญหา และต้องมีมาตรการรองรับ ในส่วนของเด็กนี้มันแก้ไขได้ พฤติกรรมที่มันอยู่มัธยมไม่ได้เรื่อง มาถึงตรงนี้นั้นก็จะมีกระบวนการของอาจารย์ช่วย แต่พื้นฐาน ของเด็กที่มีก็สำคัญ คือพื้นฐานแบบเด็กในเมืองกับเด็กชนบท เด็กพวกนี้พฤติกรรมการเรียนคนละ เรื่อง ถ้าเป็นเด็กในเมืองถ้าไม่บังคับ มันก็จะช้ำเกียจ แต่เด็กในทางชนบทมันจะขยันมุ่งมั่นดี คือ เด็กข้างนอกอาจจะคิดว่า ฉันทมาแล้วฉันอยากจะได้ อยากจะให้ตัวเองเก่ง ตัวเองเป็นที่ยอมรับ เขา อาจคิดแบบนี้ส่วนใหญ่”

(อาจารย์ภาควิชาพัฒนาสังคม)

“ในส่วนของวิชาฟิสิกส์ วิชาคณิตต้องแน่น ถ้าพื้นคณิตไม่แน่นก็ค่อนข้างลำบาก เพราะส่วนใหญ่จะใช้คณิตศาสตร์มาเป็นเครื่องมือในการศึกษา”

(อาจารย์ภาควิชาฟิสิกส์)

“ถ้าทำได้คือให้เด็กเข้าร่วมกับกลุ่มคอมพิวเตอร์ Pure เวลาตัวก็จะตัวด้วยกันได้ หรือได้มีรุ่นพี่ตัวให้ รวมทั้งจะได้เอกสารจากรุ่นพี่ด้วย”

(อาจารย์ภาควิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์)

“ผมคิดว่า ควรจะมีการฝึกอบรมเรื่องความรู้คุณธรรม เด็กที่เข้ามาใหม่ ไม่ใช่ คณะศึกษาศาสตร์ทั้งหมดเลยคงจะต้องมีการอบรม แต่เราไม่ใช่อบรมทางศาสนานะครับ อบรมความรู้คุณธรรม หมายถึงว่า บางคนจะปรับตัวอย่างไร ก่อนที่จะมาเข้าเรียน ควรจะมีอย่างน้อยสัก 1 วัน 2 วัน ให้กับกลุ่มพวกนี้ ผมว่าเขาขาดนะ ทักษะพื้นฐานของการปฏิบัติตนเองและผู้อื่น แล้วเรื่องเรียนมันต้องมาทีหลัง และอยากจะให้คณะศึกษาศาสตร์ทำได้ เป็นคณะแรก เรื่องนี้ นะครับ ดีใจมาก และเด็กเขาจะได้เด็กมีคุณภาพขึ้นมาหน่อย เด็กมาจากไหนก็ได้ ไม่ว่ากัน เป็นเด็กมหาลัยแล้ว ให้มีคุณภาพให้มันสูงกว่า มหาลัยไม่ใช่มีผู้ปกครองมาดูแลแล้วนะ แล้วก็มีการแนะนำไปในทางที่ดีด้วยแล้วไม่ดีด้วย เขาจะต้องมีการเตรียมตัวก่อนจะเข้ามาหาลัย ไม่งั้นมันก็จะไม่มีปัญหา นะครับ รับรองได้ว่าถ้ามีการเตรียมตัว ไม่มีปัญหาหรอก”

(อาจารย์ภาควิชาเคมี)

“ถ้าอยู่ใน ปี 1 นะเวลาเรียนมันจะเป็นห้องใหญ่ เช่นวิชาของฟิสิกส์ มันจะเป็นห้องใหญ่หลายเอก หลายกลุ่ม เพราะฉะนั้นหลักสูตรทุกหลักสูตรคงจะต้องมีการตั้งอาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาท่านหนึ่งน่าจะดูแลนิสิตสัก 20 คน น่าจะมีการดูแลอย่างสม่ำเสมอ เช่น มีการประชุมอย่างเป็นทางการ เดือนละครั้ง ก็คือให้อาจารย์รายงานเด็กแต่ละคน แต่อาจารย์ที่ปรึกษาอยู่ 20คน อาจารย์จะต้องศึกษาแต่ละคน คนนี้ผลการเรียนเป็นไง ดี ไม่ดี มีปัญหาส่วนตัวไม่ ปัญหาการเงิน ให้อาจารย์เขาได้สรุปแต่ละคนขึ้นมา แล้วก็ต้องส่งเด็กที่มีปัญหาเข้าประชุมเสร็จ ปรับมันก็จะหายไป แต่ส่วนมากเป็นลักษณะเสนอเป็นจตุรรวม ซึ่งไม่รู้เด็กแต่ละคนเป็นไง ผมรู้สึกเวลาที่เด็กมีปัญหา ก็คือ เรื่องของการแนะนำอะไรต่างๆ เพราะเด็กปี 2 จะไม่มีสายวิทย์ อาจารย์วิทย์เป็นอาจารย์ที่ปรึกษานะ จะเป็นสายของศึกษาศาสตร์ ผมก็ไม่แน่ใจว่า ทางศึกษาศาสตร์ได้ปรึกษากัน อย่างนี้หรือเปล่า เขาทำเป็นประจำหรือไม่ แล้วคุยกับนิสิตหรือเปล่า ถ้ามีอาจารย์สายวิทย์เขาไปร่วม เขาก็จะรู้ เขาจะได้แนะนำถูก ถ้าเด็กที่มีปัญหาก็คือ ทางสายวิทยาศาสตร์ แต่ถ้าศึกษาศาสตร์เข้าเรียนก็รู้ แต่ทางศึกษาศาสตร์ไม่รู้ หลักสูตร ไม่รู้อะไรต่างๆ แต่แนะนำก็จะไม่ดีเท่าอาจารย์ที่ปรึกษาทางสายวิทย์ เช่น อาจารย์สายวิทย์จะบอกว่าวิชานี้มันหนักนะ จะต้องเรียนวิชานี้มาก่อน อาจารย์ที่ปรึกษาจะแนะนำให้ ถ้าบอกตัวนี้แล้วจะมาเรียนเมื่อไร และไม่รู้จะเปิดวิชานี้เมื่อไร แต่

ถ้าจะให้พักการศึกษาก็ไม่กล้านะ เขาจะรู้ เช่น อาจารย์ฟิสิกส์ที่เขามาเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาของ ฟิสิกส์นะ ก็บอกว่าเรียนอันนี้ไม่ไหว ไม่เป็นไร ให้มาเรียนเทอมหน้า หรือ เรียนซัมเมอร์ มันไป ใช้เป็นวิชาเริ่มต้น แต่อันนี้ต้องบังคับนะ เพราะเทอมต่อไปต้องเรียนตัวที่ 2 ตัวที่ 1 ต้องเรียนให้ได้ เทอมหน้าก็เรียนไม่ได้ เลยกลายไปซ้ำไป 1 ปี ทางศึกษาศาสตร์จะแนะไม่ได้ แล้วเวลาทำแล็บ เรา จะเน้นให้ละกันกับทางเด็กวิทย์”

(อาจารย์ภาควิชาวิทยาศาสตร์)

“แยกกลุ่มพวกนี้ไปเรียนเป็นพิเศษ”

(อาจารย์ภาควิชาพัฒนาสังคม)

“ถ้าจะรับคือ อยากให้รับตรงๆ เป็นเด็กสายวิทย์ ไม่แน่ใจว่าเขามีอยู่แล้ว คือ มอง เด็กคู่ขนาน เรียนหนักกว่าปกติ ก็เลยอยากจะให้กำหนด GPA ก็คือต้องการเอา INPUT เข้ามาสูง หน่อย ก็คือว่าเน้นหนัก หมายความว่าก็คือเวลาเหลือมาตรฐานมันจะต้องสูงกว่าดีกรีหนึ่ง”

(อาจารย์ภาควิชาคณิตศาสตร์)

**ตอนที่ 4 การศึกษาความคิดเห็นของผู้ประสานงานหลักสูตร (วิชาเอก) และผู้ประสานงาน
คณะศึกษาศาสตร์ ในประเด็นเกี่ยวกับ**

**การศึกษาความคิดเห็นของผู้ประสานงานหลักสูตร (วิชาเอก) และผู้ประสานงานคณะ
ศึกษาศาสตร์ ในประเด็นเกี่ยวกับ**

- ปัญหาการติดต่อ / ประสานงาน
- ปัญหาด้านงบประมาณ
- ปัญหาการจัดตารางการสอน
- ข้อเสนอแนะอื่นๆ

จากความคิดเห็นของผู้ประสานงานหลักสูตรทั้งสองหลักสูตรนั้น มีความเป็นไปได้ในทางที่
ดี ดังปรากฏในประเด็นการสัมภาษณ์ ดังนี้

ด้านการติดต่อ / ประสานงาน

ในด้านการติดต่อประสานงานของเจ้าหน้าที่นั้น เจ้าหน้าที่ได้สะท้อนความคิดเห็นที่เกิดจาก
การทำงานออกมาในทางที่ดีว่ามีความลงตัว และมีการประสานงานกันได้คล่อง เป็นไปในทางที่
ดี ดังปรากฏจากคำสัมภาษณ์ ดังนี้

“ครั้งแรก ๆ อาจจะประสบปัญหา เนื่องจากว่าอาจจะยังไม่ค่อยเข้าใจกันเท่าไร แต่
พอตอนหลังมาก็เข้าใจแล้วว่า มีโครงการนี้ มีจำนวนเท่าไร ตรวจสอบได้จากระบบของ .reg”
(เจ้าหน้าที่คณะศึกษาศาสตร์)

ด้านงบประมาณ

การใช้จ่ายงบประมาณของเจ้าหน้าที่ ในการดำเนินการต่างๆ ทางเจ้าหน้าที่นั้นเห็นว่า
งบประมาณที่ใช้เป็นงบประมาณที่ทางภาควิชาและคณะได้อนุมัติให้ใช้ได้อยู่แล้ว และการ
ดำเนินงานก็ไม่ได้ใช้จ่ายอะไร เนื่องจากเป็นการติดต่อสื่อสารกันในระบบการทำงานเท่านั้น ดังคำ
กล่าวที่ว่า

“การประสานงานไม่ได้ใช้เงินในการประสาน เพราะจะลงไปทำการดำเนินการต่อ
จัดสรรไว้ในแต่ละภาคมากกว่า ซึ่งมันเป็นการสอนภาคปกติอยู่แล้ว ซึ่งไม่ต้องใช้งบประมาณที่
ต้องมาจัดในตรงนี้”

(เจ้าหน้าที่คณะศึกษาศาสตร์)

“เท่าที่ไปร่วมประชุมมา ก็ถือว่า ในส่วนภาคเรียนต้น ภาคเรียนปลาย ก็จัดโอนให้กับ คณะ เพราะมันเป็นค่าธรรมเนียมเท่ากับนิสิตภาคปกติคณะวิทย์ รู้สึกจะมากกว่า ตอนหลังก็เห็นว่า คงปรับให้เท่ากับภาคปกติของวิทย์”

(เจ้าหน้าที่คณะวิทยาศาสตร์)

“เวลาทำหลักสูตร เราจะมีโครงการรองรับมันอยู่แล้ว”

(เจ้าหน้าที่คณะศึกษาศาสตร์)

ด้านการจัดตารางการสอน

ในส่วนของการจัดตารางการสอนให้กับนิสิตนั้นก็มีความปกติ คือ จัดรวมกับเด็กวิทย์ตาม สาขา ไม่ได้ทำพิเศษ หรือนอกเหนือไปจากกัน ซึ่งเป็นเรื่องปกติอยู่แล้วที่ทางคณะจะต้องทำ ดังนั้นจึงไม่มีปัญหาอะไร ดังปรากฏคำพูดที่ว่า

“จะเหมือนเด็กวิทย์ ยกเว้นช่วงซัมเมอร์ ซึ่งเด็กจะไปเรียนคณะของเขา”

(เจ้าหน้าที่คณะวิทยาศาสตร์)

“หมายถึงคู่ขนาน จะไม่มีปัญหา เพราะว่า ถ้าภาคเรียนปกติที่ 1 ที่ 2 แต่เป็นเจ้าของ คณะเขา อย่างของซัมเมอร์เป็นของคณะ ซึ่งตรงนี้นั้นล็อกกันแล้วว่า มันมีรายวิชาอะไรบ้าง ”

(เจ้าหน้าที่คณะศึกษาศาสตร์)

ข้อเสนอแนะอื่นๆ

จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ เกี่ยวกับความคิดเห็นต่าง ๆ ในหลักสูตรที่เจ้าหน้าที่มีส่วน เกี่ยวข้องนั้น เจ้าหน้าที่ได้เสนอข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเพื่อให้เกิดมีแผนรองรับที่ในส่วนที่อาจจะต้องทำ เป็นภาระร่วมกัน โดยสะท้อนปรากฏเป็นคำกล่าว ดังนี้

“ช่วงซัมเมอร์ ซึ่งเด็กจะไปเรียนคณะของเขา นอกจากผู้เรียนเองถ้าตกหรือติด F เขาจะ ไปเรียนช่วงซัมเมอร์ เขาจะไปเรียนได้หรือเปล่า เพราะเขาต้องเรียนในช่วงนั้นเต็มอยู่แล้ว ถ้าหาก เด็กตกจริง ๆ หน่วยกิตก็จะเกิน เขาอาจจะเรียนไม่ได้ คือหน่วยกิตมากกว่าเกณฑ์ มหาลัยอาจไม่ อนุมัติ แต่อาจต้องทำเป็นกรณีพิเศษ แต่ก็ไม่น่าจะมั่นใจว่ามหาวิทยาลัยจะอนุมัติหรือไม่ ”

(เจ้าหน้าที่คณะวิทยาศาสตร์)

“การทำตรงนี้ มันเกี่ยวข้องกับหลายฝ่าย เช่น ฝ่ายกิจกรรมนิสิต ตอนนี้เรายังไม่เจอ ปัญหาอื่น นอกจากที่ว่า อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์เล่าให้ฟังเรื่องการจัดกิจกรรมแล้วเด็กไม่ได้มา เข้าร่วม”

(เจ้าหน้าที่คณะวิทยาศาสตร์)

บทที่ 5

บทสรุป

การติดตามการใช้หลักสูตรการศึกษามัธยมศึกษา สาขาวิชาการศึกษา (คู่ขนาน) พ.ศ. 2550 ในครั้งนี้ เป็นการศึกษาความคิดเห็นและความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรการศึกษามัธยมศึกษา สาขาวิชาการศึกษา (คู่ขนาน) พ.ศ. 2550 มหาวิทยาลัยนเรศวร โดยทำการศึกษาคำคิดเห็นของนิสิตปริญญาตรี (คู่ขนาน) ชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 อาจารย์ผู้สอนนิสิตปริญญาตรี (คู่ขนาน) ชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 และเจ้าหน้าที่ประสานงานหลักสูตร (คู่ขนาน)

การนำเสนอผลการติดตามการใช้หลักสูตรการศึกษามัธยมศึกษา สาขาวิชาการศึกษา (คู่ขนาน) พ.ศ. 2550 มีประเด็นที่นำเสนอใน ภาพรวม 3 ประเด็น ได้แก่

1. ความคิดเห็นของนิสิตเกี่ยวกับการเรียนการสอนในภาพรวม
2. ความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนในภาพรวม
3. ความคิดเห็นของผู้ประสานงานหลักสูตรวิชาเอกและวิชาชีพครูเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ

ของหลักสูตรคู่ขนานในภาพรวม

ผลการศึกษา นำเสนอดังต่อไปนี้

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาคำคิดเห็นของนิสิตเกี่ยวกับการเรียนการสอนในภาพรวม โดยวิเคราะห์ผลจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) กับนิสิตชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 ที่มีต่อหลักสูตรที่ได้ศึกษา และได้สะท้อนความคิดต่างๆ ออกมาในรูปแบบของการสนทนากลุ่ม ดังจะนำเสนอต่อไปนี้

ความสะดวกในการลงทะเบียน / การลดเพิ่มวิชาเรียน / การติดต่อประสานงานต่างๆ

การลงทะเบียน / การลดเพิ่มวิชาเรียน / การติดต่อประสานงานต่างๆ ของนิสิตคู่ขนาน

ในช่วงปีแรกที่เปิดหลักสูตรจะมีปัญหาความไม่พร้อม เนื่องจากขาดการประสานงานระหว่างคณะและงานทะเบียน กองบริการการศึกษา ทำให้ไม่มีคู่มือสำหรับนิสิตในหลักสูตรคู่ขนาน และปัญหาดังกล่าวไม่เกิดขึ้นกับนิสิตที่เข้าเรียนในปีถัดมา

กระบวนการจัดการเรียนรู้ของผู้สอนในวิชาเอก

ในกระบวนการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ นิสิตมีความพึงพอใจ แต่ก็ยังมีบางเอกที่ยังเห็นว่า อาจารย์ผู้สอนนั้นมักจะสนใจแต่แค่ทฤษฎีมากกว่าบ้าง และมองว่าอาจารย์บาง

ท่านก็ยังไม่รู้ว่ามือนิสิตคู่ขนานเรียนร่วมอยู่ด้วยในห้องเรียน อาจารย์บางท่านสอนเร็วเกินไป ทำให้เรียนไม่ทันและเวลาได้เรียนห้องรวมหรือห้องถ่ายทอด ก็จะเกิดปัญหา เช่น อธิบายเร็วเกินไป การเรียนในระบบถ่ายทอดไม่น่าสนใจ ตอบโต้ไม่ได้ และเวลามีปัญหาก็ได้ถามเพียงอาจารย์ช่วยสอนเท่านั้น

กระบวนการจัดการเรียนรู้ของผู้สอนในวิชาชีพครู

ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ของผู้สอนในวิชาชีพครูนั้น นิสิตเห็นว่าอาจารย์ผู้สอนมีความเอาใจใส่ดี มีความเป็นกันเอง แต่อาจารย์บางท่านมอบหมายงานให้นิสิตมากเกินไป

ความรู้ความสามารถของผู้สอนในวิชาเอก

นิสิตมีความพึงพอใจต่อความรู้ความสามารถของผู้สอนในวิชาเอก และมีความเห็นว่าอาจารย์ผู้สอนมีความรู้ความสามารถสูง และมีวิธีการถ่ายทอดที่ดี มีคุณวุฒิเหมาะสม และให้การยอมรับในทางวิชาการ

บุคลิกภาพของผู้สอนในวิชาเอก

นิสิตส่วนมากมีความพึงพอใจต่อบุคลิกภาพของผู้สอนและเห็นว่ามีความเหมาะสมดี บรรยากาศในการเรียน / รูปแบบการเรียนรู้ในวิชาเอก

การจัดบรรยากาศการเรียนรู้ของอาจารย์ที่สอน ในความคิดเห็นของนิสิต ส่วนใหญ่มีเจตคติที่ดีและมีความพึงพอใจต่อสภาพบรรยากาศในการจัดการสอนของอาจารย์ที่สอน

บรรยากาศในการเรียน / รูปแบบการเรียนรู้ในวิชาชีพครู

ภาพรวมของการจัดบรรยากาศการสอนในรายวิชาชีพครู นิสิตเห็นว่า อาจารย์จะบรรยายมากเกินไป และมีงานให้ทำในทุกๆ ชั่วโมง

ข้อเสนอแนะอื่นๆ

นิสิตได้สะท้อนความเห็นต่างๆ ออกมาเพื่อให้ทราบข้อปัญหา และต้องการให้มีการแก้ไขในภาคส่วนต่างๆ เพื่อให้เกิดความลงตัว และเกิดการบรรลุเป้าหมายทั้งสองฝ่าย ดังต่อไปนี้

การรับมอบหมายงานจากอาจารย์

จากความคิดเห็นของนิสิตเรื่องการได้รับงานจากรายวิชาในภาพรวมแล้ว งานที่อาจารย์มอบหมายให้ในบางรายวิชามีมากเกินไป แต่ส่วนมากก็พอใจ และรับได้ เช่น การทำโปรเจกชัน

สื่อการเรียนการสอน

ในระบบสื่อการเรียนการสอนของอาจารย์ที่เตรียมมาสอนนั้น นิสิตเห็นว่าน่าจะมีการปรับปรุงหลายๆ ประเด็น เพราะว่าเกิดปัญหา เช่น พาวเวอร์พอยต์ จากจอโปรเจกเตอร์ไม่ชัดเจน

พาวเวอร์พอยต์ของอาจารย์ตัวหนังสือเล็กเกิน สื่อจากจอโทรทัศน์ภาพไม่ชัดเจนเมื่อมองหลายๆ จะทำให้ปวดตา จอทีวีเปลี่ยนสีจากสีขาวเป็นสีแดงอ่านไม่ออก

ข้อคิดเห็นอื่นๆ ที่นิสิตได้สะท้อนเพิ่มเติม

นิสิตเห็นว่าการจัดการในหลักสูตรเป็นการบริหารที่มีความลงตัว แต่การจัดการเฉพาะทางนั้นเกิดความไม่เข้าใจ และเกิดการแบ่งแยกความเป็นนิสิต เช่น การสนทนาในห้องเรียน อาจารย์มักจะสนใจเฉพาะกลุ่มเด็กวิทยาศาสตร์ การคัดเกรดควรให้มีระบบที่เหมาะสมกว่านี้ และเร็วกว่านี้เพื่อเด็กที่มีปัญหาเรื่องเกรดจะได้ปรับตัวทัน การสร้างความสัมพันธ์กันในระดับคณะทั้งสองยังมีความห่างเหิน ทำให้นิสิตคู่ขนานมีความรู้สึกไม่ค่อยสบายใจ อยากจะให้มีการจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์กันแบบเพื่อนพ้องน้องพี่ให้มากกว่านี้ และให้มีรุ่นพี่มารับผิดชอบกว่าที่เป็นอยู่ จะได้ทำให้เกิดความรู้สึกที่ดีกว่านี้

2. ผลการศึกษาความคิดของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกและของอาจารย์ผู้สอนวิชาชีพครู พบว่า ความพึงพอใจต่อความรู้พื้นฐานของนิสิต

อาจารย์ผู้สอนที่สอนนิสิตคู่ขนาน มีความพึงพอใจในระดับที่พอรับได้ แต่อยากให้นิสิตคู่ขนานมีความพยายามและมีความตั้งใจที่จะเรียนให้มากกว่านี้ และอยากให้นิสิตหาวิธีการที่จะทำให้ตนเองเรียนดีขึ้นด้วยวิธีหรือเทคนิคใด ๆ ก็ตามเพื่อจะได้ปรับตัวเองให้ทันกับเด็กวิทยาศาสตร์ กล่าวคือ นิสิตสามารถพัฒนาการเรียนของตนเองให้ทันเพื่อนร่วมรุ่นได้ด้วยตนเอง หากมีความตั้งใจและความพยายาม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับนิสิตแต่ละคน ซึ่งนิสิตจะต้องมีความขยันเพิ่มมากขึ้นกว่าเดิมหลาย ๆ เท่า เพราะจากภาพรวมนิสิตคู่ขนานในรุ่นแรก ๆ จะมีพื้นฐานต่ำกว่านิสิตวิทยาศาสตร์อยู่บ้าง

ความพึงพอใจต่อพฤติกรรมการเรียนของนิสิต

พฤติกรรมการเรียนของนิสิตคู่ขนานส่วนมากมีความพยายาม และมีความสนใจและตั้งใจ เรียนดี แต่ระดับคุณภาพทางการเรียนและความรู้พื้นฐานน่าจะต้องปรับปรุงให้มีระดับที่สูงขึ้น

ความพึงพอใจคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิต

ความพึงพอใจต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิต อาจารย์ผู้สอนเห็นว่าพฤติกรรมที่นิสิตคู่ขนานแสดงออกยังไม่เป็นที่พอใจ คือ นิสิตคู่ขนานยังไม่สามารถมีปฏิสัมพันธ์กับนิสิตคณะวิทยาศาสตร์ โดยเฉพาะกับรุ่นพี่คณะวิทยาศาสตร์ ดังนั้น นิสิตควรพยายามสร้างความสัมพันธ์กับกลุ่มของนิสิตคณะวิทยาศาสตร์ให้ได้ทุกกลุ่ม เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการเรียนมากขึ้น และควร

แสดงบทบาทการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ในห้องเรียนกับเพื่อนិតกลุ่มอื่น และอาจารย์ผู้สอนให้มากขึ้น

ความพึงพอใจต่อบรรยากาศการเรียนรู้

ความคิดเห็นต่อบรรยากาศการเรียนรู้ของนิสิตในภาพรวมแล้ว นิสิตคู่ขนานจะไม่ค่อยกล้าที่จะมีปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์มากเท่าที่ควร เช่น การที่อาจารย์ไม่ถาม นิสิตก็จะไม่ค่อยแสดงความคิดเห็น

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกและวิชาชีพครู

จากการสำรวจความคิดเห็นโดยการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนนั้น มีอาจารย์หลายท่านได้แสดงความคิดเห็นและได้ให้ข้อเสนอแนะในหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต(คู่ขนาน) ด้วยความคิดเห็นต่างๆ และข้อเสนอบางอย่างที่ต้องการให้นำไปปรับปรุงและให้การช่วยเหลือนิสิต และปรับปรุงหลักสูตร เพื่อให้เกิดการบรรลุสู่เป้าหมายของการจัดหลักสูตร คู่ขนานนี้ เช่น

- 1) อาจารย์เสนอแนะให้นิสิตควรทำโครงการให้สัมพันธ์กับรายวิชาที่เรียนมากกว่าทำอย่างอิสระและไม่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่เรียน
- 2) นิสิตควรศึกษาตนเองให้พบความเป็นตัวตนของตนเองว่าตนเองมีเป้าหมายทางการเรียนอย่างไร เพราะการศึกษาจะต้องไปเจาะลึกในพื้นฐานความรู้ที่แท้จริงที่นิสิตจะต้องนำไปใช้ในอนาคต
- 3) การเรียนในวิชาเอกต่างๆ ต้องเจาะลึก ดังนั้น นิสิตจะต้องมีพื้นฐานบางประการพอเพียงพอต่อการเรียนเพื่อจะได้เป็นพื้นฐานสำหรับการเรียนในวิชาเอกต่อไป ดังนั้น นิสิตคู่ขนานจะต้องตระหนักและพยายามปรับปรุงพื้นฐานของตนเองตลอดเวลา
- 4) ควรมีการส่งเสริมให้นิสิตได้ทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างวิชาเอกหรือระหว่างคณะหรือระหว่างรุ่นพี่และรุ่นน้อง รวมทั้งระหว่างนิสิตกับอาจารย์ผู้สอน เพื่อให้นิสิตสามารถปรับตัวได้อย่างรวดเร็ว และเกิดความร่วมมือในการเรียนรู้ต่อกัน
- 5) การตั้งอาจารย์ที่ปรึกษาระหว่างหลักสูตรหรือระหว่างสาขามีความสำคัญมาก เพราะจะช่วยให้การประสานงานมีประสิทธิภาพ และควรแต่งตั้งทั้งอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาเอกและวิชาชีพครู เพื่อให้อาจารย์สามารถดูแลนิสิตได้อย่างทั่วถึง ใกล้ชิด ทั้งความประพฤติและการเรียนเป็นรายบุคคล
- 6) ควรมีการแยกกลุ่มนิสิตคู่ขนานไปเรียนเพิ่มเติมในบางรายวิชาเป็นพิเศษ
- 7) การคัดเลือกนิสิตในหลักสูตรคู่ขนานควรมีการระบุเกณฑ์ที่ชัดเจน เพื่อให้ได้นิสิตที่มีพื้นฐานที่ดี เช่น ระดับ GPA

3. ความคิดเห็นของผู้ประสานงานหลักสูตรวิชาเอกและผู้ประสานงานคณะศึกษาศาสตร์พบว่า

ด้านการติดต่อ / ประสานงาน

ในด้านการติดต่อประสานงานของเจ้าหน้าที่นั้น เจ้าหน้าที่ได้สะท้อนความคิดเห็นที่เกิดจากการทำงานออกมาในทางที่ดีว่ามีความลงตัว และมีการประสานงานกันได้คล่อง เป็นไปในทางที่ดี ซึ่งอาจมีปัญหาคงไม่เข้าใจในระบบเพียงในระยะแรกเท่านั้น

ด้านงบประมาณ

การใช้จ่ายงบประมาณของเจ้าหน้าที่ ในการดำเนินการต่างๆ ทางเจ้าหน้าที่นั้นเห็นว่า งบประมาณที่ใช้เป็นงบประมาณที่ทางภาควิชาและคณะได้อนุมัติให้ใช้ได้อยู่แล้ว และการดำเนินงานก็ไม่ได้ใช้จ่ายอะไร เนื่องจากเป็นการติดต่อสื่อสารกันในระบบการทำงานเท่านั้น

ด้านการจัดการการสอน

ในส่วนของการจัดการการสอนให้กับนิสิตนั้นก็มีความปกติ คือ จัดรวมกับนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ ไม่ได้มีการจัดทำเป็นพิเศษ หรือนอกเหนือไปจากกัน ซึ่งเป็นเรื่องปกติอยู่แล้วที่ทางคณะจะต้องทำ ดังนั้นจึงไม่มีปัญหาอะไร

ข้อเสนอแนะ

จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ เกี่ยวกับความคิดเห็นต่างๆ ในหลักสูตรที่เจ้าหน้าที่มีส่วนเกี่ยวข้องนั้น เจ้าหน้าที่ได้เสนอข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเพื่อให้เกิดมีแผนรองรับที่ในส่วนที่อาจจะต้องทำเป็นภาระร่วมกัน เช่น

ถ้านิสิตมีผลการเรียน F ในรายวิชาใด จะมีวิธีการช่วยเหลือได้หรือไม่ เนื่องจากถ้าเป็นช่วงภาคเรียนฤดูร้อน นิสิตต้องเรียนในรายวิชาการศึกษา ทำให้หน่วยการเรียนเต็มตามเกณฑ์ จึงไม่สามารถลงเรียนในรายวิชาที่มีผลการเรียน F ได้ ซึ่งหากทำเรื่องขออนุมัติก็อาจไม่ได้รับการอนุมัติจากมหาวิทยาลัย หากไม่มีการประสานงานกันล่วงหน้าเสียก่อน จึงอาจทำให้ นิสิตเสียโอกาสและสำเร็จการศึกษาล่าช้า

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากการศึกษาเพื่อติดตามผลการใช้หลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา (คู่ขนาน) พ.ศ. 2550 ในครั้งนี้ ทำให้ผู้วิจัยพบเห็นประเด็นสำคัญที่สามารถนำมาเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบายได้ ดังต่อไปนี้

1. นิสิตหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา (คู่ขนาน) ที่ผ่านการคัดเลือกเข้าศึกษาในรุ่นแรก ๆ อาจมีพื้นฐานการเรียนในสาขาวิชาเอกต่ำกว่านิสิตในหลักสูตรสายตรง ทั้งนี้

อาจเกิดจากหลักสูตรคู่ขนานเป็นหลักสูตรใหม่ที่ยังไม่มีมหาวิทยาลัยใด ๆ จัดทำมาก่อน ดังนั้น อาจทำให้นักเรียนที่ต้องการศึกษา ยังไม่มีความเข้าใจปรัชญาและจุดมุ่งหมายของหลักสูตรอย่างแท้จริง ประกอบกับหลักสูตรดังกล่าวเป็นหลักสูตรที่บริหารจัดการโดยคณะศึกษาศาสตร์ ซึ่งต้องยอมรับว่า คณะศึกษาศาสตร์เป็นคณะวิชาในระดับรองที่นักเรียนให้ความสนใจ ดังนั้น คณะศึกษาศาสตร์ซึ่งเป็นเจ้าของหลักสูตรจึงควรจะต้องมีการประชาสัมพันธ์ในเชิงรุก โดยเน้นที่กลุ่มนักเรียนและผู้ปกครองโดยตรง เพื่อให้ได้ทราบถึงปรัชญา จุดหมาย และข้อได้เปรียบเมื่อเทียบกับหลักสูตรสายตรงอื่น ๆ ในประเด็นเกี่ยวกับผลลัพธ์ที่ผู้เรียนจะได้รับเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว

2. ควรมีการให้ความสำคัญต่อบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาเพิ่มมากยิ่งขึ้นเป็นพิเศษ ทั้งนี้เพราะนิสิตหลักสูตรคู่ขนานจะต้องติดต่อประสานงานกับอาจารย์และเจ้าหน้าที่ในคณะที่เป็นวิชาเอกและคณะศึกษาศาสตร์ตลอดเวลา ดังนั้น ควรจะต้องมีอาจารย์ที่ปรึกษาทั้งวิชาชีพครูจากคณะศึกษาศาสตร์ และอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาเอก นอกจากนี้ อาจารย์ที่ปรึกษาควรมีการศึกษา นิสิตเป็นรายบุคคลมากกว่าการศึกษาในภาพรวม ทั้งนี้เพราะนิสิตมีปัญหาแตกต่างกัน การได้รับความช่วยเหลือจึงแตกต่างกันด้วย

3. ควรมีกิจกรรมการปรับปรุงพื้นฐานทางวิชาการให้แก่ นิสิตคู่ขนานที่เข้าศึกษาใหม่ เพื่อให้ นิสิตมีพื้นฐานเพียงพอต่อการเรียนในรายวิชาเอก และสามารถเรียนได้เท่าเทียมกับ นิสิตในหลักสูตรสายตรง

4. ควรมีการจัดกิจกรรมเพื่อให้เกิดการรวมตัวกันของ นิสิตคู่ขนานกับ นิสิตในหลักสูตรสายตรง ทั้งนี้เพราะ นิสิตยังมีความรู้สึกแปลกแยก ไม่สามารถร่วมมือกันเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น หากมีหน่วยงานที่เข้ามาจัดกิจกรรมเพื่อให้เกิดความรู้สึกเป็นหนึ่งเดียวกันได้ น่าจะทำให้เกิดความร่วมมือในการเรียนมากขึ้น

5. ควรมีการปรับปรุงเกี่ยวกับสื่อเทคโนโลยีที่ใช้ในการเรียนการสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในห้องเรียนรวมและห้องเรียนถ้ำนาค ทั้งนี้เพราะ การเรียนดังกล่าวสร้างปัญหาให้แก่ นิสิตเป็นอย่างมาก เช่น จอภาพไม่ชัดเจน นิสิตมีจำนวนมากเกินไป เป็นต้น

6. ในกรณีที่ นิสิตมีผลการเรียน F ในบางรายวิชาเกิดขึ้น นิสิตจะมีปัญหาเกี่ยวกับการลงทะเบียนในรายวิชานั้นใหม่ เนื่องจากถ้าเป็นช่วงภาคเรียนฤดูร้อน นิสิตต้องเรียนในรายวิชาการศึกษา ทำให้หน่วยการเรียนเต็มตามเกณฑ์ จึงไม่สามารถลงทะเบียนในรายวิชาที่มีผลการเรียน F ได้ ซึ่งหากทำเรื่องขออนุมัติก็อาจไม่ได้รับการอนุมัติจากมหาวิทยาลัย จึงอาจทำให้นิสิตเสียโอกาสและสำเร็จ การศึกษาล่าช้า ดังนั้น คณะศึกษาศาสตร์ร่วมกับคณะวิชาคู่ขนานควรร่วมมือกันประสานงานกับมหาวิทยาลัยล่วงหน้าเพื่อป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้

บรรณานุกรม

- กนกขวัญ ประชุมพรรณ. (2547). การบริหารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ของ
โรงเรียนเอกชนระดับอนุบาล จังหวัดภูเก็ต. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- กรมวิชาการ. (2546). หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์
คุรุสภาลาดพร้าว.
- กัลย์จรียา โปธิสัถย์. (2549). การติดตามผลการใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546
ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ลพบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหา
บัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- คมเพชร ฉัตรสุกกุล. (2531). การแนะแนวเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร: คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ฉัตรนภา พรหมมา และนิรมล สุวรรณกาศ. (2539). การติดตามผลการใช้หลักสูตรของสถาบัน
ราชภัฏอุดรดิตต์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2536). รายงานวิจัย สำนักวิจัย สถาบันราชภัฏ
อุดรดิตต์.
- ชาญชัย อินทรประวัติ และคนอื่น ๆ. (2540). การติดตามผลหลักสูตรศึกษามหาบัณฑิต สาขา
เทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ทองหล่อ เดชไทย. (2540). หลักการบริหารสาธารณสุข” ใน เอกสารประกอบการสอนวิชาการ
บริหารงานสาธารณสุข. นครปฐม : สถาบันสาธารณสุขอาเซียน,
- ภัทราวรรณ ฤทธิวงศ์. (2547). การประเมินหลักสูตรศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัย
การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วิลาวลัย วัชรเกียรติศักดิ์. (2546). การประเมินหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต วิชาเอกนาฏศิลป์ ระดับ
ปริญญาตรีของสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
การบริหารการศึกษา สถาบันราชภัฏนครราชสีมา.
- สมคิด พรหมชัย. (2542). เทคนิคการประเมินโครงการ. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2541). วิธีวิทยาการทางการประเมิน : ศาสตร์แห่งคุณค่า. พิมพ์ครั้งที่ 2
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2544). **วิธีวิทยาการประเมินทางการศึกษา : ศาสตร์แห่งการประเมิน.**
พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุทธิลักษณ์ คณานันท์. (2548). **การประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหาร
การศึกษา คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏอุดรดิตถ์. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์.**
- สุวิมล ตีรกานนท์. (2543). **การประเมินโครงการ : แนวทางสู่การปฏิบัติ.** กรุงเทพมหานคร :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
- อมรลักษณ์ ศิลาจันทร์. (2547). **การประเมินหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผล
การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.**
- Beck, L. C., Trombetta, W.L. and Share, S. (1986). **Using focus group sessions before
decisions are made.** North Carolina Medical Journal, 19 (1), 9 –23.
- Byers, P. Y., and Wilcox, J. R. (1991). **Focus groups : A qualitative opportunity for
researchers.** Journal of Business Communication, 28, 63 –77.
- Downing, J. (1968). **Reading Readiness.** London: University of London Press.
- Krueger, R. A. (1986). **Focus groups interviewing : A helpful technique for agricultural
educators.** The Vistor, 73 (7), 1 – 4.
- Struning, E. L. and M. Gutlentag. (1982). **Handbook of Evaluation Research.** Beverly Hill,
Ca. : Sage publications,
- Stufflebeam L. Daniel. (1985). **Systematic Evaluation.** Western Michigan University,
Kalamzoo, Michigan, U.S.A.,
- Vaughn, Sharon Schumm, Jeanne Shay and Sinagub, Jane. (1996). **Focus Group interviews in
education.** SAGE Publications, Inc. The United States of America.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยนเรศวร

ประเด็นในการติดตามการใช้หลักสูตรการศึกษาระดับ สาขาวิชาการศึกษา(คู่ขนาน) พ.ศ.2550

การติดตามการใช้หลักสูตรการศึกษาระดับ สาขาวิชาการศึกษา (คู่ขนาน) พ.ศ. 2550
ในครั้งนี้ ใช้ประเด็นคำถาม ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาความคิดของนิสิตเกี่ยวกับ

- ความสะดวกในการลงทะเบียน / การลดเพิ่มวิชาเรียน / การติดต่อ
ประสานงานต่างๆ

- กระบวนการจัดการเรียนรู้ของผู้สอนในวิชาเอก
- กระบวนการจัดการเรียนรู้ของผู้สอนในวิชาชีพครู
- ความรู้ความสามารถของผู้สอนในวิชาเอก
- ความรู้ความสามารถของผู้สอนในวิชาชีพครู
- บุคลิกภาพของผู้สอนในวิชาเอก
- บุคลิกภาพของผู้สอนในวิชาชีพครู
- บรรยากาศในการเรียน / รูปแบบการเรียนรู้ในวิชาเอก
- บรรยากาศในการเรียน / รูปแบบการเรียนรู้ในวิชาชีพครู
- เจตคติของผู้สอนต่อนิสิต
- ข้อเสนอแนะอื่นๆ

2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอน

2.1 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอก

- ความพึงพอใจต่อความรู้พื้นฐานของนิสิต
- ความพึงพอใจต่อพฤติกรรมการเรียนของนิสิต
- ความพึงพอใจคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิต
- ความพึงพอใจต่อบรรยากาศการเรียนรู้

2.2 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนวิชาชีพครู

- ความพึงพอใจต่อคุณลักษณะความเป็นครู

3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ประสานงานหลักสูตร (วิชาเอก)

- ปัญหาการติดต่อ / ประสานงาน
- ปัญหา งบประมาณ
- ปัญหาการจัดตารางการสอน
- ข้อเสนอแนะอื่นๆ

4. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ประสานงานคณะศึกษาศาสตร์

- ปัญหาการติดต่อ / ประสานงาน
- ปัญหา งบประมาณ
- ปัญหาการจัดตารางการสอน
- ข้อเสนอแนะอื่นๆ

ตัวอย่าง
การถอดคำสัมภาษณ์ระหว่างผู้ให้ข้อมูลกับนักวิจัย
ในการติดตามการใช้หลักสูตรการศึกษาบัณฑิต
สาขาวิชาการศึกษาคู่ขนาน พ.ศ.2550

1) ความคิดเห็นของนิสิต

ประเด็นการสัมภาษณ์ : ความสะดวกในการลงทะเบียน / การลดเพิ่มวิชาเรียน / การติดต่อ
 ประสานงานต่างๆ

“มาปีแรกทางกองทะเบียนยังไม่รู้ว่าหลักสูตรนี้ และหลักที่จะลงยังไม่เปิดให้เรา เรา
 ต้องไปติดต่อกับกองทะเบียนเอง และนิสิตจะติดต่อกับภาคการศึกษา และมาติดต่อกันที่คณะ แต่คณะ
 ยังไม่รู้ทำอะไร และเทอมแรกการลงทะเบียนไม่ค่อยมีปัญหา แต่ขึ้นปี 2 เทอม 2/1 เราต้องไป
 ลงทะเบียนเอง และคู่มือนิสิตยังไม่มีการเกี่ยวกับการลงทะเบียน”

(นิสิตปี 2 วิชาเอกวิทยาการคอมพิวเตอร์)

“เทอมแรกเขาจัดให้โดยอัตโนมัติ ก็สะดวกมากขึ้น”

(นิสิตปี 1 วิชาเอกวิทยาการคอมพิวเตอร์)

ประเด็นการสัมภาษณ์ : กระบวนการจัดการเรียนรู้อของผู้สอนในวิชาเอก

“บางอาจารย์ก็คุยกะเรา แต่เอนเอียงไปทางคณะวิทย์มาก”

(นิสิตปี 2 วิชาเอกชีววิทยา)

“ก็คือนะ แต่ว่าเข้ามาครั้งแรก และหลักสูตรนี้เปิดใหม่ แต่เข้าไปเรียน อาจารย์ถามว่ามี
 เอกคู่ขนานด้วยหรือ เพราะว่ามีแค่เอกวิทย์เพียวๆ และเวลาเราเข้าไปเรียน ไม่มีใครรู้จักเราเลย
 และเด็กวิทย์ มีประมาณ 70 คน และส่วนมากอาจารย์จะสนใจไปทางคณะวิทย์มากกว่า”

(นิสิตปี 2 วิชาเอกพัฒนาสังคม)

“อธิบายเร็วเกินไป เรียนไม่รู้เรื่อง”

(นิสิตปี 1 วิชาเอกพัฒนาสังคม)

“การเรียนในระบบถ่ายถอด ไม่น่าสนใจ”

(นิสิตปี 1 วิชาเอกวิทยาการคอมพิวเตอร์)

“ตอบโต้ไม่ได้”

(นิสิตปี 1 วิชาเอกเคมี)

“ถ้ามีปัญหาก็ได้ถามเพียงอาจารย์ TA”

(นิสิตปี 1 วิชาเอกฟิสิกส์)

ประเด็นการสัมภาษณ์ : กระบวนการจัดการเรียนรู้ของผู้สอนในวิชาชีพลูก

“อาจารย์เอาใจใส่ดีมากเลย”

(นิสิตปี 2 วิชาเอกวิทยาการคอมพิวเตอร์)

“ก็ดี เป็นกันเอง”

(นิสิตปี 2 วิชาเอกพัฒนาสังคม)

ประเด็นการสัมภาษณ์ : ความรู้ความสามารถของผู้สอนในวิชาเอก

“อาจารย์เป็นกันเองมาก อาจารย์ที่มาสอนทุกคนมีความรู้ความสามารถสูง”

(นิสิตปี 2 วิชาเอกชีววิทยา)

“อาจารย์ก็เก่ง แต่เขาก็ขี้ใจที่อาจารย์สอนวิทย์คณิตเพียว เพราะอาจารย์เขาเก่งกว่า ส่วนเทอม 2 ก็อาจารย์จบ ดร. ก็รู้สึกว่าเขาเอาใจใส่ดีมาก”

(นิสิตปี 2 วิชาเอกคณิตศาสตร์)

ประเด็นการสัมภาษณ์ : บุคลิกภาพของผู้สอนในวิชาเอก

“พอใจกับบุคลิกภาพของอาจารย์ วางตัวดีมาก”

(นิสิตปี 1 วิชาเอกฟิสิกส์, นิสิตปี 1 วิชาเอกชีววิทยา, นิสิตปี 1 วิชาเอกวิทยาการคอมพิวเตอร์)

ประเด็นการสัมภาษณ์ : บรรยากาศในการเรียน / รูปแบบการเรียนรู้ในวิชาเอก

“ส่วนใหญ่ทำงานเป็นทีม และมี TA มาช่วย”

(นิสิตปี 2 วิชาเอกวิทยาการคอมพิวเตอร์)

“เป็นไปตามทฤษฎี ก็ไม่น่าเบื่อ แล้วแต่วิชาที่ชอบ”

(นิสิตปี 2 วิชาเอกคณิตศาสตร์)

“อาจารย์เป็นกันเองมาก ทั้งเอกวิทย์และคู้ขนาน”

(นิสิตปี 2 วิชาเอกพัฒนาสังคม)

ประเด็นการสัมภาษณ์ : บรรยายภาคในการเรียน / รูปแบบการเรียนรู้ในวิชาชีพครู

“บรรยายล้วน ๆ มีการบรรยายทุกวิชา นานมาก 3 ชั่วโมง บรรยายภาคในห้องก็สนิทกัน และการทำกิจกรรมทางคณะวิทย์เข้าจะจัดกลุ่มกันเอง และค่อยมาจัดกลุ่มทางเรา ก็คือชิ้นงานมีทำทุกชั่วโมง มีส่งตลอด และอาจารย์จะให้ค้นตลอด”

(นิสิตปี 2 วิชาเอกวิทยาการคอมพิวเตอร์)

ประเด็นการสัมภาษณ์ : ข้อเสนอแนะอื่นๆ

การรับมอบหมายงานจากอาจารย์

“เยอะมาก ๆ มาทุกอย่างรับได้ บางวิชาที่มี 3 ชิ้น แล้วมาเจอวิชาเอก 3-4 ตัวและลงโปรเจกต์มาส่งตอนFinal และเวลาเรียนมีงานทุกชั่วโมง และบางอาจารย์มาสอนช่วงท้าย ๆ และสั่งโปรเจกต์ และทำไม่ทัน

(นิสิตปี 2 วิชาเอกวิทยาการคอมพิวเตอร์)

“งานเยอะมาก อาจารย์สั่งงาน”

(นิสิตปี 2 วิชาเอกเคมี)

“การรับงานจากอาจารย์ บางทีกลุ่มเยอะแต่คนทำช่วยกันน้อย เช่นกลุ่มละ 7 คน แต่ทำจริงๆ แค่ 3 คน”

(นิสิตปี 1 วิชาเอกชีววิทยา)

สื่อการเรียนการสอน

“พาวเวอร์พอยต์ จากจอโปรเจกเตอร์ไม่ชัด”

(นิสิตปี 1 วิชาเอกฟิสิกส์)

“สื่อจากจอภาพที่มันไม่ชัด เมื่อเรามองมากๆ จะทำให้ปวดตา”

(นิสิตปี 1 วิชาเอกวิทยาการคอมพิวเตอร์)

“พาวเวอร์พอยต์ของอาจารย์บางทีมันเล็กเกิน”

(นิสิตปี 1 วิชาเอกวิทยาการคอมพิวเตอร์)

“ส่วนใหญ่ จอทีวีเก่ามาก ๆ จากสีขาวเป็นสีแดง อ่านไม่ค่อยออก จอชัดมากๆ ”

(นิสิตปี 2 วิชาเอกวิทยาการคอมพิวเตอร์)

“รู้สึกว่าการใช้พาวเวอร์พอยต์ จะเข้าใจมากกว่าการเขียนสด”

(นิสิตปี 1 วิชาเอกชีววิทยา)

“เหมือนเราเป็นฐานให้เขา คะแนนออกมาไม่ดี ทำให้คะแนนออกมาไม่ดี น้อยกว่า เด็กวิทย์ มันเลยลดเรา และมันไม่มีเวลาแก้ตัว และอยากให้มีการแก้ตัวได้ อยากจะให้อาจารย์ สนใจเรามากขึ้น และอยากให้อาจารย์สอนในกลุ่มเล็กได้ด้วย”

(นิสิตปี 2 วิชาเอกวิทยาการคอมพิวเตอร์)

“เรื่องให้คำปรึกษา เขาจะสนใจคณะเขามากกว่า”

(นิสิตปี 2 วิชาเอกคณิตศาสตร์)

“อย่างคณิต อาจารย์จะจัดตัวให้เลยละ อาจารย์ประจำวิชาเอก และเวลาเรียกประชุม แบบของคณิตอย่างเดียว เขาจะไม่เรียกเอกชู่ชาน แล้วรุ่นพี่จะตัวให้ ก็มีคนเยอะ ช่วยกันตัว”

(นิสิตปี 2 วิชาเอกคณิตศาสตร์)

“เรื่องกิจกรรมความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน ของคณะวิทย์ ยังไม่มีเลย”

(นิสิตปี 2 วิชาเอกวิทยาการคอมพิวเตอร์)

“ความสัมพันธ์ระหว่างคณะทั้งสองคณะยังไม่มี เรื่องกิจกรรมก็ไม่มี”

(นิสิตปี 2 วิชาเอกวิทยาการคอมพิวเตอร์)

“อย่างบางครั้งคณะวิทย์ เขาบอกว่าเราคือคณะวิทย์เหมือนกัน เรามีสิทธิเท่าเทียมกัน กับเขา แต่อาจารย์ไม่รู้ว่าเราคือส่วนหนึ่งของเขา และเพื่อน ๆ ก็ไม่รู้ว่าเราคือส่วนหนึ่งของพวกเขา และเขาจะแบ่งแยก อย่างเห็นได้ชัด”

(นิสิตปี 2 วิชาเอกเคมี)

“อยากจะเสนอให้สองเอกแบบสาขาของตนเอง ให้มีกิจกรรมมากขึ้น จะได้รู้จักกัน และถ้าไม่จัดกันเอง ก็ลำบาก รุ่นพี่ก็ไม่รู้จักรุ่นน้อง”

(นิสิตปี 2 วิชาเอกวิทยาการคอมพิวเตอร์)

2) ความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอน

ประเด็นการสัมภาษณ์ : ความพึงพอใจต่อความรู้พื้นฐานของนิสิต

“ก็พอใจ แต่น่าจะดีกว่านี้แหละ คือหมายความว่า ถ้าบอกว่าพอใจ ไม่พอใจมันบอกอยาก แต่ว่าสมมุติว่า ก็ถือว่าโอเค แต่น่าจะดีกว่านี้ ที่พูดว่าดีกว่านี้ คือ 4 ปีก่อน เคยสอนเด็กศึกษาที่เขาไม่ใช่เด็กภูษานาน แต่เขาต้องไปเรียนเพิ่มอีกปีหนึ่ง ที่จะเป็นครู เขาเก่งกว่านี้ พื้นฐานดีกว่านี้ มีความรับผิดชอบสูงกว่านี้ ฉะนั้น เด็กรุ่นใหม่ของคณะ นะคะ ไม่ใช่เฉพาะของศึกษาศาสตร์นะคะ จะพักการศึกษาโดยรวมคะ ความรู้พื้นฐานพึงพอใจ แต่น่าจะดีกว่านี้ ”

(อาจารย์ภาควิชาคณิตศาสตร์)

“เขาเรียนรวมกับพวก วทบ. มีอาจารย์ที่สอน 2 ท่าน จากการสอบก็สอบแค่ครั้งแรก มิดเทอม อยู่ในเกณฑ์ใช้ได้”

(อาจารย์ภาควิชาชีววิทยา)

“ในการสอน อาจารย์ไม่รู้ว่ามีเด็กภูษานานมาเรียนด้วย คือ เวลาสอนก็ไม่ได้ยึดที่ตัวเด็ก คือถ้ารู้ก่อนก็อาจจะเกิด Bias และเท่าที่ดูก็คิดว่าเขาน่าจะเรียนได้ แต่ในระดับสูงขึ้นไป เด็กจะไหวหรือไม่ ”

(อาจารย์ภาควิชาฟิสิกส์)

“ภูษานานก็โอเค สมมุติว่า 10 คน ก็จะดีขึ้น อีกครึ่งหนึ่งจะไม่เท่าไร มองจากความขยันหมั่นเพียรและความตั้งใจ ก็วัดจากการนั่งเรียนแล้วก็การส่งงาน อะไรอย่างนี้นะคะ 10 คนนี้คือ 5 คนจะเอ โค แต่อีก 5 คนจะดูมีปัญหา”

(อาจารย์ภาควิชาคณิตศาสตร์)

“ปัญหาที่พบ จะรู้สึกเข้ามาเรียนกับเด็กวิทย์คณิต ซึ่งกลุ่มวิทย์-คณิตจะมีประมาณ 80 คน ของเขา 10 คน ไม่ว่าจะเป็เวลาหนึ่งเรียน นัดเพิ่มพิเศษอะไรอย่างนี้ เขาจะอยู่ข้างหลัง เคยเรียกแล้วให้นั่งข้างหน้า แต่เขาเหมือนกับเกาะกลุ่มอยู่ข้างหลัง ”

(อาจารย์ภาควิชาคณิตศาสตร์)

“ถ้าถามผม จริงๆ แม้แต่นิสิตคณะวิทยาศาสตร์เองก็ยังไม่พอใจกับพื้นฐาน คือความรู้พื้นฐานเองก็ยังคงต้องปรับ คือ ปรับตัวตัวเอง เพราะอาจารย์คงไม่สามารถทำอะไรได้มาก เพราะถ้าไปจับสอนเพิ่ม ก็คงจะทำไม่ได้ แต่ก็มีรุ่นพี่มาติวกันอยู่ แต่ก็ไม่ทราบเหมือนกันว่า จะได้ผลหรือไม่ จริงๆ ถ้าจะปรับอยากจะทำให้ปรับที่ตัวของเด็กเองมากกว่า คือว่า ให้เขาขยันมากขึ้นในการเรียน ”

(อาจารย์ภาควิชาเคมี)

“จากประสบการณ์ที่สอนในเทอมนี้ นิสิตค่อนข้างจะช้ากว่านิสิตวิทย์คอมโดยตรง ผลจากคะแนนสอบมิดเทอมจากการเก็บคะแนนจะได้คะแนนน้อยกว่า ได้น้อยกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มด้วย”

(อาจารย์ภาควิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์)

ประเด็นการสัมภาษณ์ : ความพึงพอใจต่อพฤติกรรมการเรียนของนิสิต

“เขาเป็นคนกลุ่มน้อยที่มีความพยายามมากกว่าเด็กที่เรียนแบบสาขาเดียว ซึ่งเขาจะมีความพยายามมากกว่า และก็มีบุคลิกภาพที่แตกต่างจากเด็กที่เรียน Pure ซึ่งเขามีบุคลิกของความ เป็นครุมากกว่าเด็กที่เรียนสาขาเดียวไม่ได้เรียนสาขาภูมุนาน”

(อาจารย์ภาควิชาพัฒนาสังคม)

“ความตั้งใจเรียนทั้งภูมุนานและวิทยาการคอมพิวเตอร์ ความตั้งใจเรียนเท่าๆ กัน แต่จากการวัดผลประเมินผลจะดีกว่า”

(อาจารย์ภาควิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์)

“คือไม่ถึงระดับท็อปนะ แต่ว่าสนใจหรือไม่ ถ้าจะเทียบก็อยู่ในเกณฑ์ที่ โอเค ก็คือเรียกว่า ไม่ลำบากต่อการที่จะจัดการ ไม่ได้พุดยาก ถ้าจะเทียบกับเด็กเกษตร จะเข้าห้องเรียนสาย ไม่ค่อยสนใจต่อการทดลอง หรือเรื่องการแต่งกาย นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์จะเรียบร้อย”

(อาจารย์ภาควิชาเคมี)

“มีความตั้งใจเรียนดี แล้วก็ฝีมือเขาว่าใช้ได้นะครับ ในเรื่องของคุณภาพ แล้วแต่เด็ก แล้วก็ตั้งใจ มีความเรียบร้อย ก็ดูแล้วเรียบร้อยทุกคน”

(อาจารย์ภาควิชาคณิตศาสตร์)

“เข้ามาเรียนสมัครสอบอะไรนะ แต่ว่าการสู้ปัญหาและการเอาใจใส่ค่อนข้างเพิ่มเติมหน่อยลง คือหมายความว่า เขายังอยู่ในกรอบของการมาเรียนไม่โดดเรียน ยังพุดจาดี มีสัมมาคารวะดี ทุกอย่างโอเค แต่ว่าเราอยากให้ได้วิชาการเยอะกว่านี้ คือเขาค้นมาเพิ่ม อ่านทบทวน หรือทำการบ้านเพิ่ม เขาจะรับอะไรได้มากกว่านี้ แต่เขาขาดส่วนนั้น”

(อาจารย์ภาควิชาคณิตศาสตร์)

“บางส่วนก็ตั้งใจ บางส่วนก็ไม่ตั้งใจ อันที่ไม่ตั้งใจก็คือ ผมไม่รู้ว่าเขาว่างเป้าหมายชีวิตอย่างไร คือ สอนก็แล้ว บอกก็แล้ว ให้อะไรก็แล้ว ก็ไม่กระตือรือร้น อันนี้ปล่อยเป็นตามกรรมของเขา”

(อาจารย์ภาควิชาเคมี)

“ก็ตอนที่สอนนี่ ก็นี่กว่าเป็นเด็กเคมีหมดเลย คือมารู้ตอนตรวจข้อสอบและดูคะแนนว่าทำไมเด็กคนนี้ได้น้อย ฟังรู้ว่าเป็นเด็ก กศ.บ. คือ ฟังรู้ตอนนั้น ตอนสอนเราไม่รู้ว่ามาจากไหนบ้าง และเข้าใจว่า เป็นเด็กเคมีทั้งหมดด้วยซ้ำ”

(อาจารย์ภาควิชาเคมี)

ประเด็นการสัมภาษณ์ : ความพึงพอใจคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิต

“ซึ่งลักษณะที่พึงประสงค์และอาจเป็นเพราะกลุ่มเล็กที่มีปัญหา คือถ้าจำให้ได้ คือเขาต้องพยายาม *Interest* กับกลุ่มของวิทย์คอมให้ได้ เขาจะได้รู้สึกสนุกเหมือนกับให้รู้สึกว่าเป็นรุ่นเดียวกัน มันจะได้ช่วยกันเรียน เพราะ 15 คน โอกาสที่จะเรียนให้ได้ดีเท่ากับกลุ่มใหญ่ ซึ่งในภาพรวมคือ เด็กจะแยกกลุ่มกันเรียน จริง ๆ น่าจะมีโครงการช่วยกันเรียนมากกว่า เพราะเป็นวิชาเดียวกัน”

(อาจารย์ภาควิชาคอมพิวเตอร์)

“ก็คืออยู่ในระดับหนึ่ง ส่วนเท่าที่มองก็คือ เขาจะทำตัวเป็นคนส่วนน้อย แล้วเขาจะไม่โง่ขี้ขลาด ถ้าถามอะไรไม่เจาะจง และเขาไม่แสดงความคิดเห็นค่ะ เขาเหมือนค่อนข้างจะเก็บตัว ถ้ามองจากมุมห้องเรียน”

(อาจารย์ภาควิชาคณิตศาสตร์)

“พฤติกรรมเรียบร้อย คือว่านอนสอนง่าย แต่ก็คือ เป็นคนเก็บเนื้อเก็บตัว ถ้าไม่เจาะนั้นจะเป็นลักษณะเฉพาะเวลาส่งงานจะกำหนดเด็ทหลายให้ และถ้าไม่ส่งตามนั้นจะไม่ให้คะแนน”

(อาจารย์ภาควิชาคณิตศาสตร์)

“ผมว่า O.K. ในเรื่องของการไปเรียนไปรู้ ผมว่าดี แต่มันก็จะมีบางคน แต่ส่วนใหญ่จะเป็นผู้หญิงเยอะ เด็กพวกนี้เขาก็จะต้องทำกิจกรรมของเขาไป เขาก็มีกิจกรรม มีความมุ่งมั่นดี”

(อาจารย์ภาควิชาพัฒนาสังคม)

“คุณลักษณะที่พึงประสงค์ เด็กพวกนี้ได้เลย ความรับผิดชอบก็โอเค คือเด็กปี 2 เขาก็จะเริ่มปรับตัวเข้ากับระบบได้แล้ว และเมื่อขึ้นปี 2 ก็เริ่มมีความรับผิดชอบ มันเริ่มเรียนรู้กระบวนการ พฤติกรรมก็ไม่น่าจะมีปัญหา และอีกอย่าง คือ เขาเริ่มเป็นผู้นำ เพราะว่ารุ่นน้องเข้ามา มันก็ต้องมี คือ คล้ายๆ แบบรุ่นน้องก็จะมองแบบ ถ้ารุ่นพี่ไม่ดี น้องก็จะต่อต้านนะ คือมีระบบอยู่ พฤติกรรมก็โอเค ”

(อาจารย์ภาควิชาพัฒนาสังคม)

“คือมอบหมาย ก็คือเป็นคล้ายกับรายงานบางคนก็จะแยกเป็นส่วน ๆ เป็นพวกแทนงาน ก็เท่าที่ตรวจดู ก็เรียบริ้อยดี รับผิดชอบดีอาจเป็นเพราะว่านี่มีคะแนนให้ด้วย อันนี้ประมาณ 0.5 เปอร์เซนต์ ต่อเล่มนะครับ รับผิดชอบดี อยู่ในเกณฑ์ที่ใช้ได้ คือเขากลัวคะแนนเขาจะลดนะ”
(อาจารย์ภาควิชาเคมี)

ประเด็นการสัมภาษณ์ : ความพึงพอใจต่อบรรยากาศการเรียนรู้

“เด็กกลุ่มอยู่หน้าห้อง คือ จะทำให้เห็นชัดเจนว่าเขา คือ เด็กกลุ่มงานด้วยจะถูกบังคับหรือเปล่าก็ไม่รู้ แล้วถ้าถามว่าสนใจหรือไม่ คืออยู่ข้างหน้ามันก็ต้องสนใจ มันก็จะประเมินลำบาก คืออยู่ข้างหน้ามันก็ต้องสนใจ เพราะถ้าไม่สนใจอาจารย์ก็อาจจะดูถามได้ เรื่องการแลกเปลี่ยนมันมีข้อสังเกต เขามักจะไม่ค่อยกล้าแลกเปลี่ยนซึ่งเด็ก Pure จะแลกเปลี่ยน”

(อาจารย์ภาควิชาพัฒนาสังคม)

“ถ้าโอกาส เขาได้ตลอดเพราะเราเปิดโอกาสให้ถาม เด็กไม่กล้าถาม เด็กจะแสดงความคิดในการเขียน เช่น มีการถามว่านักเรียนชอบเรียนวิทย์”

(อาจารย์ภาควิชาชีววิทยา)

“เราก็มีปฏิสัมพันธ์กันดี เพราะมันเป็นวิชาที่ปฏิบัติการ แต่ว่าต้องแยกออกเป็น 2 อย่าง นี้อาจในเรื่องของการบรรยายนี้อาจปฏิสัมพันธ์น้อยเพราะเป็นกลุ่มใหญ่ 400 -500 คน นะครับ แต่ที่นี้เรื่อง Lap เรื่องปฏิบัติการอันนั้นจะใกล้ชิดกัน เพราะว่าในห้อง ห้องเดี่ยวเด็กจะมี 30 คน แต่ว่าเราเปิดทั้ง 2 ห้อง เพราะเด็กปี 1 ทั้งหมดต้องเรียนพื้นฐาน เรื่องการบรรยายปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ไม่ได้เท่าที่ควร จะมาได้ใกล้ชิดหน่อยตอนที่ปฏิบัติการ เพราะว่าปฏิบัติการเราจะคุมห้องเด็กลงและมีอาจารย์ประจำ 1 ห้อง บางท่านก็มีนิสิตปริญญาโทช่วย”

(อาจารย์ภาควิชาชีววิทยา)

ประเด็นการสัมภาษณ์ : ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่างๆ

“ในรายวิชานี้ ผมมีสมมุติฐานว่า การเรียนในห้องเรียนมันไม่น่าจะเกิดประโยชน์เท่าที่ควร แล้วมันก็ไม่น่าจะเกิดประโยชน์ต่อเขาในอนาคต แต่ถ้าพูดแบบนี้อาจจะพูดผิด ซึ่งผมคิดว่าเนื้อหาหรือวิชาการนี้ไม่ได้ตอบโจทย์ทั้งหมดในชีวิตของเด็ก และในสมมุติฐานของผม คือ ผมคิดว่า ในห้องเรียนมันไม่เพียงพอที่จะทำให้เขารู้ว่าแนวคิดการพัฒนาสังคมต่อไปเป็นอย่างไร อย่างน้อยจะเรียนด้วยวิธีการอย่างไรก็ตาม Output ของรายวิชาที่เป็นเครื่องชี้วัดว่า เด็กประสบความสำเร็จ ก็ถือว่าเด็กมีสำนึกสาธารณะเพิ่มขึ้นหรือไม่ ซึ่งสำนึกสาธารณะเกิดจากตัวของเขาเอง ที่ลงไปทำซึ่งผมวัดไม่ได้ แต่จะวัดได้เพียงโปรเจกงานที่เกิดขึ้น”

(อาจารย์ภาควิชาพัฒนาสังคม)

“ตั้งแต่ปี 1 – ปี 5 นี้ควรเปิดโอกาสให้เขาได้ลงไปสัมผัสกับการศึกษาในห้องอื่น หรือในชุมชน และอย่าให้สอนอย่างเดียว ต้องให้เขาทำโครงการหรือทำเรื่องอื่นๆ ที่มันเป็นความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน ชุมชน และวัด หรือใน โครงสร้างของชุมชนอื่นๆ ด้วย เพราะว่า การศึกษาไม่ใช่อยู่ในชั้นเรียน ดังนั้น การเป็นนิสิตคู่ขนานการลงไปแล้ว มันไม่น่าจะทำงานในโรงเรียนอย่างเดียว มันควรจะไปรู้เรื่องอื่นๆ และเรียนรู้เรื่องอื่นๆ ประกอบไปด้วย พอทำงานกับที่อื่นเป็นโอกาสที่เขามี และประสบการณ์ที่ต้องฝึก จะทำให้เป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จได้อย่างหนึ่ง คือ เขาเป็นผู้นำในห้องอื่นตัวจริงคนหนึ่ง ที่มันสามารถไปทำเรื่องอื่นๆ ก็ได้ นอกจากการฝึกงานน่าจะให้เขาฝึกในองค์การชุมชนหรือองค์กรท้องถิ่นที่หลากหลายด้วย มิใช่ฝึกที่โรงเรียนมันอาจไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ที่แท้จริงเท่าไร”

(อาจารย์ภาควิชาพัฒนาสังคม)

“ที่นี้ก็ต้องดูว่าเด็กศึกษาที่เข้ามานี้ เขาอาจจะค้นหา Major ของเขาว่าเขาอยากจะไปไหน แต่อันนี้มันก็พูดยาก เพราะเขาเรียนศึกษาเขาอาจจะต้องรู้ทุกอย่าง แต่แบบว่าไม่ต้องลึก”

(อาจารย์ภาควิชาเคมี)

“เพียงแต่ทำให้เด็กนั้นตระหนัก เขาพยายามและให้เขามาร่วมกับกลุ่มเด็กเคมี”

(อาจารย์ภาควิชาเคมี)

“ในส่วนของตัวเอง ผมคิดว่ามันไม่น่ามีปัญหา เพราะว่าทางมหาลัยเขาจัดระบบ ถ้าการบริหารจัดการลงตัวว่าไม่มีปัญหา ส่วนใหญ่ที่มีปัญหาคือ อยู่ที่ระบบ และการคิดเกรดของมหาวิทยาลัย เด็กคู่ขนานแบบนี้เขาก็คิดร่วมกับเด็ก 2 เทอม เพราะตามปกติเด็กคู่ขนานมันต้องคิด 3 เทอม ใน 1 ปี เพราะฉะนั้นจึงมีปัญหา และต้องมีมาตรการรองรับ ในส่วนของเด็กนี้มันแก้ไขได้ พฤติกรรมที่มันอยู่มัธยมไม่ได้เรื่อง มาถึงตรงนี้นมันก็จะมีการช่วยของอาจารย์ช่วย แต่พื้นฐานของเด็กที่มีก็สำคัญ คือพื้นฐานแบบเด็กในเมืองกับเด็กชนบท เด็กพวกนี้พฤติกรรมการเรียนคนละ

เรื่อง ถ้าเป็นเด็กในเมืองถ้าไม่บังคับ มันก็จะจี้เกียจ แต่เด็กในทางชนบทมันจะขยันมุ่งมั่นดี คือเด็กข้างนอกอาจจะคิดว่า ถิ่นมาแล้วมันอยากจะได้ อยากจะให้ตัวเองเก่ง ตัวเองเป็นที่ยอมรับ เขาอาจคิดแบบนี้ส่วนใหญ่”

(อาจารย์ภาควิชาพัฒนาสังคม)

“ในส่วนของวิชาฟิสิกส์ วิชาคณิตต้องแน่น ถ้าพื้นฐานคณิตไม่แน่นก็ค่อนข้างลำบาก เพราะส่วนใหญ่จะใช้คณิตศาสตร์มาเป็นเครื่องมือในการศึกษา”

(อาจารย์ภาควิชาฟิสิกส์)

“ถ้าทำได้คือให้เด็กเข้าร่วมกับกลุ่มคอมมิวนิสต์ Pure เวลาตัวก็จะตัวด้วยกันได้ หรือได้มีรุ่นพี่ตัวให้ รวมทั้งจะได้เอกสารจากรุ่นพี่ด้วย”

(อาจารย์ภาควิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์)

“ผมคิดว่า ควรจะมีการฝึกอบรมเรื่องความรู้คู่คุณธรรม เด็กที่เข้ามาใหม่ ไม่ใช่คณะศึกษาศาสตร์ทั้งหมดเลยคงจะต้องมีการอบรม แต่เราไม่ใช่อบรมทางศาสนานะครับ อบรมความรู้คู่คุณธรรม หมายถึงว่า บางคนจะปรับตัวอย่างไร ก่อนที่จะมาเข้าเรียน ควรจะมีอย่างน้อยสัก 1 วัน 2 วัน ให้กับกลุ่มพวกนี้ ผมว่าเขาขาดนะ ทักษะพื้นฐานของการปฏิบัติตนเองและผู้อื่น แล้วเรื่องเรียนมันต้องมาทีหลัง และอยากจะให้คณะศึกษาศาสตร์ทำได้ เป็นคณะแรก เรื่องนี้นะครับ ดีใจมาก และเด็กเขาจะได้เด็กมีคุณภาพขึ้นมาหน่อย เด็กมาจากไหนก็ได้ ไม่ว่ากัน เป็นเด็กมหาลัยแล้ว ให้มีคุณภาพให้มันสูงกว่า มหาลัยไม่ใช่มีผู้ปกครองมาดูแลแล้วนะ แล้วก็มีการแนะนำไปในทางที่ดีด้วยแล้วไม่ตีด้วย เขาจะต้องมีการเตรียมตัวก่อนจะเข้ามาหาลัย ไม่งั้นมันก็จะไม่มีปัญหาอะไรครับ รับรองได้ถ้ามีการเตรียมตัว ไม่มีปัญหาหรอก”

(อาจารย์ภาควิชาเคมี)

“ถ้าอยู่ใน ปี 1 นะเวลาเรียนมันจะเป็นห้องใหญ่ เช่นวิชาของฟิสิกส์ มันจะเป็นห้องใหญ่หลายเอก หลายกลุ่ม เพราะฉะนั้นหลักสูตรทุกหลักสูตรคงจะต้องมีการตั้งอาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาท่านหนึ่งน่าจะดูแลนิสิตสัก 20 คน น่าจะมีการดูแลอย่างสม่ำเสมอ เช่น มีการประชุมอย่างเป็นทางการ เดือนละครั้ง ก็คือให้อาจารย์รายงานเด็กแต่ละคน แต่อาจารย์ที่ปรึกษาอยู่ 20คน อาจารย์จะต้องศึกษาแต่ละคน คนนี้ผลการเรียนเป็นไง ดี ไม่ดี มีปัญหาส่วนตัวไม่ ปัญหาการเงิน ให้อาจารย์เขาได้สรุปแต่ละคนขึ้นมา แล้วก็ต้องส่งเด็กที่มีปัญหาเข้าประชุมเสร็จ ปรับมันก็จะหายไป แต่ส่วนมากเป็นลักษณะเสนอเป็นจตุรรวม ซึ่งไม่รู้เด็กแต่ละคนเป็นไง ผมรู้สึกว่ที่เด็กมีปัญหา ก็คือ เรื่องของการแนะนำอะไรต่างๆ เพราะเด็กปี 2 จะไม่มีสายวิทย์ อาจารย์วิทย์เป็นอาจารย์ที่ปรึกษานะ จะเป็นสายของศึกษาศาสตร์ ผมก็ไม่แน่ใจว่า ทางศึกษาศาสตร์ได้ปรึกษากันแบบนี้หรือเปล่า เขาทำเป็นประจำหรือไม่ แล้วคุยกับนิสิตหรือเปล่า ถ้ามีอาจารย์สายวิทย์เขาไป

ร่วม เขาก็จะรู้ เขาจะได้แนะนำถูก ถ้าเด็กที่มีปัญหาก็คือ ทางสายวิทยาศาสตร์ แต่ถ้าศึกษาศาสตร์ เข้าเรียนก็รู้ แต่ทางศึกษาศาสตร์ ไม่รู้ หลักสูตร ไม่รู้อะไรต่าง ๆ แต่แนะนำก็จะไม่ดีเท่าอาจารย์ที่ ปรีกษาทางสายวิทย์ เช่น อาจารย์สายวิทย์จะบอกว่าวิชานี้มันหนักนะ จะต้องเรียนวิชานี้มาก่อน อาจารย์ที่ปรีกษาจะแนะนำให้ได้ ถ้าบอกตัวนี้แล้วจะมาเรียนเมื่อไร และไม่รู้จะเปิดวิชานี้เมื่อไร แต่ ถ้าจะให้พักการศึกษาก็ไม่กล้าแนะนำ เขาจะรู้ เช่น อาจารย์ฟิสิกส์ที่เขามาเป็นอาจารย์ที่ปรีกษาของ ฟิสิกส์นะ ก็บอกว่าเรียนอันนี้ไม่ไหว ไม่เป็นไร ให้มาเรียนเทอมหน้า หรือ เรียนซัมเมอร์ มันไป ใช้เป็นวิชาเริ่มต้น แต่อันนี้ต้องบังคับนะ เพราะเทอมต่อไปต้องเรียนตัวที่ 2 ตัวที่ 1 ต้องเรียนให้ได้ เทอมหน้าก็เรียนไม่ได้ เลขกลายไปซ้ำไป 1 ปี ทางศึกษาศาสตร์จะแนะนำไม่ได้ แล้วเวลาทำแล็บ เรา จะเน้นให้คละกันกับทางเคีวิทซ์”

(อาจารย์ภาควิชาวิทยาศาสตร์)

“แยกกลุ่มพวกนี้ไปเรียนเป็นพิเศษ”

(อาจารย์ภาควิชาพัฒนาสังคม)

“ถ้าจะรับคือ อยากให้รับตรง ๆ เป็นเด็กสายวิทย์ ไม่แน่ใจว่าเขามีอยู่แล้ว คือ มอง เด็กคู่ขนาน เรียนหนักกว่าปกติ ก็เลยอยากจะให้กำหนด GPA ก็คือต้องการเอา INPUT เข้ามาสูง หน่อย ก็คือว่าเน้นหนัก หมายความว่า ก็คือ เวลาเหลือมาตรฐานมันจะต้องสูงกว่าดีกรีหนึ่ง”

(อาจารย์ภาควิชาคณิตศาสตร์)

3) ความคิดเห็นของผู้ประสานงานหลักสูตร (วิชาเอก) และผู้ประสานงานคณะศึกษาศาสตร์

ประเด็นการสัมภาษณ์ : ด้านการติดต่อ / ประสานงาน

“ครั้งแรก ๆ อาจจะประสบปัญหา เนื่องจากว่าอาจจะยังไม่ค่อยเข้าใจกันเท่าไร แต่พอตอนหลังมาก็เข้าใจแล้วว่า มีโครงการนี้ มีจำนวนเท่าไร ตรวจสอบได้จากระบบของ .reg”
(เจ้าหน้าที่คณะศึกษาศาสตร์)

ประเด็นการสัมภาษณ์ : ด้านงบประมาณ

“การประสานงานไม่ได้ใช้เงินในการประสาน เพราะจะลงไปทำการดำเนินการจัดสรรไว้ในแต่ละภาคมากกว่า ซึ่งมันเป็นการสอนภาคปกติอยู่แล้ว ซึ่งไม่ต้องใช้งบประมาณที่ต้องมาจัดในตรงนี้”

(เจ้าหน้าที่คณะศึกษาศาสตร์)

“เท่าที่ไปร่วมประชุมมา ก็ถือว่า ในส่วนภาคเรียนต้น ภาคเรียนปลาย ก็จัดโอนให้กับคณะ เพราะมันเป็นค่าธรรมเนียมเท่ากับนิสิตภาคปกติคณะวิทย์ รู้สึกจะมากกว่า ตอนหลังก็เห็นว่าการปรับให้เท่ากับภาคปกติของวิทย์”

(เจ้าหน้าที่คณะศึกษาศาสตร์)

“เวลาทำหลักสูตร เราจะมีโครงการรองรับมันอยู่แล้ว”

(เจ้าหน้าที่คณะศึกษาศาสตร์)

ประเด็นการสัมภาษณ์ : ด้านการจัดตารางการสอน

“จะเหมือนเด็กวิทย์ ยกเว้นช่วงซัมเมอร์ ซึ่งเด็กจะไปเรียนคณะของเขา”

(เจ้าหน้าที่คณะศึกษาศาสตร์)

“หมายถึงคู่ขนาน จะไม่มีปัญหา เพราะว่า ถ้าภาคเรียนปกติที่ 1 ที่ 2 แต่เป็นเจ้าของคณะเขา อย่างของซัมเมอร์เป็นของคณะ ซึ่งตรงนี้นั้นล็อกกันแล้วว่า มันมีรายวิชาอะไรบ้าง ”

(เจ้าหน้าที่คณะศึกษาศาสตร์)

ประเด็นการสำภาษณ์ : ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

“ช่วงซัมเมอร์ ซึ่งเด็กจะไปเรียนคณะของเขา นอกจากผู้เรียนเองถ้าตกหรือติด F เขาจะไปเรียนช่วงซัมเมอร์ เขาจะไปเรียนได้หรือเปล่า เพราะเขาต้องเรียนในช่วงนั้นเต็มอยู่แล้ว ถ้าหากเด็กตกจริง ๆ หน่วยกิตก็จะเกิน เขาอาจจะเรียนไม่ได้ คือหน่วยกิตมากกว่าเกณฑ์ มหาลัยอาจไม่อนุมัติ แต่อาจต้องทำเป็นกรณีพิเศษ แต่ก็ยังไม่มั่นใจว่ามหาวิทยาลัยจะอนุมัติหรือไม่ ”

(เจ้าหน้าที่คณะวิทยาศาสตร์)

“การทำตรงนี้ มันเกี่ยวข้องกับหลายฝ่าย เช่น ฝ่ายกิจกรรมนิสิต ตอนที่เรายังไม่เจอปัญหาอื่น นอกจากที่ว่า อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์เล่าให้ฟังเรื่องการจัดกิจกรรมแล้วเด็กไม่ได้มาเข้าร่วม”

(เจ้าหน้าที่คณะวิทยาศาสตร์)

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

หัวหน้าโครงการวิจัย

ชื่อ-นามสกุล :

ดร.ปกรณ์ ประจันบาน

Dr.Pakorn Prachanban

ตำแหน่งปัจจุบัน :

อาจารย์ สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา

ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยนเรศวร

ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้

ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

โทรศัพท์ 055-261000-4 ต่อ 2426 (สำนักงาน)

083-1638804 (มือถือ)

โทรสาร 055-261029

e-mail : Pakornp@nu.ac.th

ประสบการณ์วิจัย

1. (2550) การประยุกต์ทฤษฎีการตอบสนองข้อสอบในการวิเคราะห์เส้นทางสำหรับ โมเดลตัวแปรแฝง
2. (2550) การติดตามผู้ประเมินคุณภาพภายนอกระดับอุดมศึกษา ประจำปี 2549
3. (2550) การติดตามผู้ประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปี 2549
4. (2550) การพัฒนารูปแบบการครุศึกษาเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพ : กรณีศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
5. (2551) ผลการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชา 366513 ระเบียบวิธีวิจัยเรื่องเครื่องมือวิจัยของนิสิตหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตสาขาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา
6. (2551) การพัฒนาโปรแกรมวิเคราะห์ค่าสถิติทดสอบความตรงของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุแบบ PAQ ตามวิธีของสเปชท์ (Specht)
7. (2552) การติดตามการใช้หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา (คู่ขนาน) พ.ศ. 2550 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร